

รายงานฉบับสมบูรณ์

**จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อ
พัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบ
โทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม
ช่วง ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558**

โดย มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา

เสนอต่อ

สำนักส่งเสริมการแข่งขันและกำกับดูแลกันเอง (สส.)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

(สำนักงาน กสทช.)

<p>มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา Foundation for Media Studies โครงการมีเดียมอนิเตอร์ Media Monitor Project</p>	<p>ห้อง 518 อาคารพญาไทบิล딩 31 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กทม. 10400 โทร: 02-246-7440 แฟกซ์: 02-246-7441 Email: mediamonitorth@gmail.com www.mediamonitor.in.th</p>
<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: space-between;"> <div style="text-align: center;"> <p>จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อ พัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบ โทรทัศน์ดิจิทัลของที่ได้รับความนิยม ช่วง ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558</p> </div> </div>	
<div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: center;"> <div style="text-align: center;"> <p>ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสาธารณสุข (สสส.)</p> </div> <div style="text-align: center;"> </div> </div>	

คณะผู้ทำงานโครงการ

ที่ปรึกษาโครงการฯ

- รศ.ดร. วิลาสินี อุดุลยานนท์

คณะกรรมการวิชาการ

- ดร.สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์
- นายชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี
- รศ.ดร.นवलน้อย ตีร์รัตน์
- น.ส.เข็มพร วิรุณราพันธ์
- ดร.ธีรรัตน์ วงศ์ชนะอเนก
- ดร.มานะ ตีร์รยาภิวัฒน์
- อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว

ที่ปรึกษาคณะกรรมการวิชาการ

- พญ.พรรณพิมล วิบุลากร
- ดร.เจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้อำนวยการโครงการ

- ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์

คณะรับผิดชอบดำเนินงานศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสื่อ

- นายศิริระ จันทร์เจือมาศ
- นางสาวนพรัตน์ จิตรครบุรี
- นางสาวชัชชนวรรณ ศักดิ์เจริญชัยกุล
- นางสาวเมธิรา อินทร์สวาท
- นายณัฐพล ศุภสิทธิ์
- นายธำรงค์ จิตตะปะสาทะ
- นายอดิสร บุญญปุรานนท์
- นางสาวมัทนา นันตา

ติดต่อโครงการฯ

โครงการสื่อมวลชนศึกษาเพื่อสุขภาพ(Media Monitor)

เลขที่ 31 อาคารพญาไทบิล딩 ชั้น 5 ห้อง 518 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02-246-7440 โทรสาร 02-246-7441

E-mail: mediamonitorth@gmail.com

Website: www.mediamonitor.in.th

สารบัญ		หน้า
ส่วนที่ 1	ที่มาและความสำคัญ	4
	วัตถุประสงค์การศึกษา	5
	หน่วยการศึกษา	5
	แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
	นิยามเชิงปฏิบัติการ	15
	เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกหน่วยการศึกษา	15
	ประเด็นการศึกษาและวิธีการนำเสนอ	22
	ประเด็น/นิยามและวิธีการวัด	22
	กรอบการศึกษา	24
ส่วนที่ 2	ผลการศึกษา	25
	เนื้อหา SLVR ที่พบในรายการที่ศึกษา	25
	โฆษณาแฝงที่พบในรายการที่ศึกษา	49
ส่วนที่ 3	สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	51
	สรุปลักษณะสำคัญของ SLVR ที่พบในแต่ละช่อง	51
	เปรียบเทียบผลการศึกษากับกรอบจริยธรรมในส่วนของเนื้อหาสำหรับเด็กและเยาวชนของ กสทช., กรอบจริยธรรมของ ส.ส.ท. รวมถึงประกาศของ กสทช. และข้อบังคับของ Ofcom	51
	วิเคราะห์ผลการศึกษากับกรอบจริยธรรม กสทช. และ ส.ส.ท.	52
	วิเคราะห์ผลการศึกษากับเกณฑ์ของ Ofcom	55
	วิเคราะห์ผลการศึกษากับเกณฑ์ของ กสทช.	56
	จริยธรรมสื่อโทรทัศน์และพัฒนาการของเด็กและเยาวชน	59
	อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน	70
	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	76
	บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	90	

ที่มาและความสำคัญ

ข้อมูลเมื่อเดือนมกราคม 2558 จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่าเด็กไทยที่มีอายุระหว่าง 6-14 ปี มีกิจกรรมทางกายลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเด็กกว่า 41% ที่มีพฤติกรรมเนือยนิ่ง คือ ใช้เวลาอยู่นั่งหน้าจอโทรทัศน์ถึง 6 ชั่วโมง/วัน¹

พฤติกรรมการใช้สื่อโทรทัศน์ของเด็กไทยในระดับสูงนี้ ไม่สอดคล้องกับแนวทางในการส่งเสริมการเจริญเติบโตและจิตวิทยาพัฒนาการตามช่วงวัยของเด็กและเยาวชน การใช้เวลากับสื่อที่มากเกินไป อาจส่งผลต่อพัฒนาการที่ล่าช้าและการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ เด็กขาดโอกาสในการทำกิจกรรมหรือการออกกำลังกาย มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นลดลง ซึ่งส่งผลต่อความล่าช้าของพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กและกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ขาดการเคลื่อนไหวของร่างกาย พัฒนาการทางด้านสมอง ภาษาและสังคมไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ และหากเด็กได้รับข้อมูลหรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์และสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การแสดงออกของพฤติกรรมความก้าวร้าว และปัญหาในการจัดการอารมณ์ เป็นต้น

สื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่เข้าถึงเด็กได้ง่ายและทรงอิทธิพลต่อเด็กเป็นอย่างมาก เนื้อหา “ในจอ” ส่งผลกระทบต่อความคิดและ พฤติกรรม และพัฒนาการของเด็กที่ได้รับชม เช่น กรณีเด็กหญิงอายุ 8 ขวบหมดสติจากการแขวนคอตัวเองเลียนแบบละครและรายการโทรทัศน์² หรือจากผลการศึกษาโดยศูนย์วิจัยความสุขชุมชน³ ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างเด็กจำนวนหนึ่งชอบฉากช่มชืนในละครโทรทัศน์และมองว่าการช่มชืนเป็นเรื่องธรรมดาของสังคมที่ยอมรับได้ และเด็กๆ บางส่วนบอกว่าอยากเป็นพระเอกจะได้ช่มชืนคนอื่นได้

จากความสำคัญดังกล่าว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงจำเป็นต้องตระหนัก เฝ้าระวัง มีจริยธรรมในการเผยแพร่เนื้อหาที่มีความเหมาะสมกับผู้ชมกลุ่มเด็กและเยาวชน ตลอดจนมีแนวทางหรือมาตรการป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่ามกลางความก้าวหน้าของเทคโนโลยีโทรทัศน์ดิจิทัล (Digital TV Technology) ที่มีสถานีและรายการโทรทัศน์ใหม่จำนวนมากเพิ่มเป็น 27 ช่อง การเกิดขึ้นใหม่ของโทรทัศน์ระบบดิจิทัล และผลกระทบของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรม และพัฒนาการของ

¹ เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์. (2558). เด็กไทยเฉื่อย นิ่งดูทีวี-เล่นเกม-จิ้มมือถือ 14 ชม. ท่วงกระทบพัฒนาการ.

² เดลินิวส์. (2555). ซ็อก 8 ขวบ แขวนคอเลียนแบบละครดัง “คนอวดผี-แรงเงา”.

³ เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์. (2551). อิทธิพลทีวี! เด็กไทยอยากเป็นพระเอกเพราะ “ช่มชืน” คนอื่นได้.

เด็กในด้านต่างๆ มีเดียมอนิเตอร์จึงสนใจศึกษา "จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบโทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม ช่วง ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558" เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในสื่อโทรทัศน์ โดยทำการสำรวจรายการที่มีกลุ่มเป้าหมายสำหรับเด็กช่วงวัย 10 - 15 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น - ตอนกลาง ที่สื่อมีอิทธิพลในระดับสูงต่อกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมหรือเข้าข่ายละเมิดจริยธรรมว่าอาจส่งผลกระทบต่อเด็กอย่างไร
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอต่อ กสทช. ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการโทรทัศน์ และการปฏิบัติตามแนวทางจริยธรรม อย่างเคร่งครัดชัดเจน เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ชมกลุ่มเด็กจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย

หน่วยการศึกษา

- ที่วีดิจิตอลช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD) และช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD)
- ช่วงเวลาที่ศึกษาแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) 15-21 ตุลาคม 2557 และ 2) 17-23 มกราคม 2558

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและพัฒนาการของวัยรุ่น
2. แนวคิดเกี่ยวกับ SLVR
3. แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมและกฎหมายสื่อที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

1. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและพัฒนาการของวัยรุ่น

วัยรุ่น หรือ Adolescence หมายความว่า “พัฒนาการสู่ความเจริญเติบโตพ้นจากความเป็นเด็ก”⁴ เป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กมาสู่การเป็นหนุ่มสาวแรกเริ่ม⁵ ในระยะวัยรุ่นนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางพัฒนาการสมอง ร่างกาย และจิตใจเป็นอย่างมาก⁶ ในอดีตจะเริ่มนับการเข้าสู่ระยะวัยรุ่นในอายุ 12 ปี แต่เนื่องด้วยสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม ภาวะโภชนาการ และปัจจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้สภาพร่างกายของวัยรุ่นเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาวเร็วขึ้น ปัจจุบันนักวิชาการจึงนิยามช่วงวัยรุ่นโดยเริ่มนับตั้งแต่เมื่อเด็กอายุได้ 10 ปี^{7,8} อย่างไรก็ตาม ภูมิภาคทางด้านอารมณและการตัดสินใจของเด็กยังจัดว่ามีความล่าช้ากว่าพัฒนาการทางด้านร่างกาย⁹

พัฒนาการทางด้านร่างกายมีความสัมพันธ์โดยตรงกับพัฒนาการทางด้านจิตใจ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ เช่น การเปลี่ยนแปลงของระดับฮอร์โมนเพศ เสียงแตกขนาดของอวัยวะในเด็กผู้ชาย หรือ สรีระทางร่างกายที่เปลี่ยนไป เหวที่คอดลง การมีรอบเดือนในเด็กผู้หญิง ก่อให้เกิดความกังวลและสับสนในตนเอง อีกทั้งยังเป็นสาเหตุหนึ่งของความอ่อนไหว เปราะบาง และไม่มั่นคงทางอารมณ์ ความไม่มั่นใจทางด้านกายภาพนี้และนำไปสู่การค้นหาเอกลักษณ์ของตน⁹ เด็กจะเริ่มสังเกตสิ่งรอบตัวเพื่อค้นหาคำตอบว่า ตนเองปกติหรือไม่และรูปลักษณ์ที่ตรงตามเป็นอย่างไร ตลอดจนมีความสนใจในเรื่องของเพศตรงข้ามมากขึ้น

สื่อจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นต้นแบบ และมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อกระบวนการเรียนรู้ การปลูกทัศนคติหรือความเชื่อของเด็กในช่วงอายุ 10-15 ปี เนื้อหาที่นำเสนอผ่านทางโทรทัศน์เป็นเสมือนสถานการณ์จำลอง เด็กสามารถเรียนรู้ผ่านการสังเกต¹⁰ ดังนั้นหากเด็กได้พบเห็นเนื้อหาที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ ก็จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติตนในสังคม ในทางตรงกันข้าม หากเด็กพบ

⁴ ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม2) วัยรุ่น – วัยสูงอายุ (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

⁵ ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์ทางจิตวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

⁶ วิทยากร เชียงกุล. (2552). อธิบายศัพท์จิตวิทยาและการพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ: สารธาร.

⁷ สุริยเดว ทรีปาตี. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). การปรับตัวในวัยรุ่น. เอกสารประกอบการเรียนวิชา CFHD 520, ม.ป.ท.

⁸ วิทยากร เชียงกุล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก. กรุงเทพฯ: สายธาร.

⁹ สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ : พัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น. ม.ป.ท.: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล เจ็ยฮั่ว.

¹⁰ สุริยเดว ทรีปาตี. (2556). รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ พัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น. สมุทรสาคร: แฮปปี้ ฟรันทิง.

เห็นเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพนักแสดงที่มีชื่อเสียงแสดงบทบาทในการตีแมลงกอล เด็กก็จะเรียนรู้จากการเห็นตัวอย่างผ่านการนำเสนอของสื่อว่า การตีแมลงกอลเป็นเรื่องปกติและสังคมยอมรับได้ และนำไปสู่การมีทัศนคติว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องปกติ เป็นพฤติกรรมปรกติและถูกยอมรับในสังคม จนเกิดเป็นพฤติกรรมเลียนแบบ โดยใช้การตีแมลงกอลเป็นวิธีการเข้าสังคมในชีวิตจริง (ทิพวรรณ และคณะ , 2556)

พฤติกรรมการเลียนแบบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ด้วยพัฒนาการทางด้านสติปัญญา กล่าวคือ อายุ 10-15 ปี เป็นช่วงรอยต่อระหว่างวัยเด็กและวัยรุ่น พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กยังไม่ได้ถูกพัฒนาอย่างเต็มที่ โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นระยะแห่งการเฟื่องฟูและวัยรุ่น¹¹ มีกระบวนการคิดที่ยังไม่ลึกซึ้งหรือถ่องแท้ในการตีความเนื้อหาได้ดีเทียบเท่ากับผู้ใหญ่ และอยู่ในขั้นแรกของการพัฒนารูปแบบความคิดในเชิงนามธรรม (formal operation)¹² เดวิด พอตเตอร์¹³ กล่าวว่าเด็กในช่วงอายุ 8 – 10 ปี จะให้ความสนใจในเนื้อหาของรายการละครที่ได้รับชมผ่านทางโทรทัศน์ ช่วงอายุดังกล่าวจะมีความสามารถในการเชื่อมโยงโครงเรื่อง ไปสู่เหตุของแรงจูงใจ บทบาท บุคลิกภาพและการกระทำของตัวละครนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการตีความจะมีความซับซ้อนขึ้น และสามารถเชื่อมโยงความเข้าใจที่มีต่อรายการโทรทัศน์ไปสู่สื่อประเภทอื่นๆ เช่น โฆษณา เมื่ออายุ 10 – 12 ปี อย่างไรก็ตาม ความเข้าใจต่อเรื่องดังกล่าวยังไม่ครอบคลุมไปถึงโฆษณาแฝงที่มีความซับซ้อนในการนำเสนอสินค้าและบริการ เด็กจึงรับรู้และจดจำชื่อผลิตภัณฑ์โดยไม่รู้ตัว และไม่รู้ตระหนักว่าตนกำลังถูกเอาเปรียบจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ผู้รับสารกลุ่มเด็กเป็นกลุ่มที่ยังตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสื่อ และขาดทักษะการรู้เท่าทันสื่อ

นอกจากนี้ ยังมีนักวิชาการจำนวนมากให้ความสนใจในการศึกษากระบวนการเรียนรู้ของเด็กและผลกระทบของสื่อโทรทัศน์ จอร์จ เกร็บเนอร์¹⁴ เสนอว่า เด็กจะเชื่อมโยงสิ่งที่ได้รับชมจากโทรทัศน์สู่โลกที่แท้จริง หากการนำเสนอเนื้อหาที่รุนแรง หยาดตาย ทารุณกรรม หรือก้าวร้าวทางเพศ ก็จะส่งผลให้ผู้รับชมกลุ่มเด็กเกิดทัศนคติและมีมุมมองว่าโลกเต็มไปด้วยความป่าเถื่อนโหดร้าย อันตราย และไม่ปลอดภัย

¹¹ สุริยเดว ทรีปาตี และสุชีวา เจริญธรรม. (2554). รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ เคล็ดลับการเป็นพี่เลี้ยงคู่ใจ.ม.ป.ท.: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล แจ๊ซซ์.

¹² ทิพวรรณ วรรณคุณาชัย, รวิวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์ และวีระศักดิ์ ชลไชยะ. (2556). ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลเด็กสุขภาพดี. กรุงเทพฯ: บียอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.

¹³ Potter, W. J. (2005). Media Literacy. (3rd ed.). Sage Publications, Inc. United State of America

¹⁴ Gerbner et al (1980). The "mainstreaming" of America: Violence profile no. 11. Journal of Communication, 30, 10-27

และวิธีการป้องกันอันตรายเพื่อให้ตนเองอยู่รอดคือการแสดงออกด้วยความก้าวร้าวและรุนแรงโจเซฟ แคลปเปอร์ (1960)¹⁵ สนับสนุนอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อเด็กวัยรุ่น โดยมองว่าสื่อเป็นแรงเสริมทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐานทางสังคม ในขณะที่เดียวกันก็เป็นแรงเสริมความก้าวร้าว รุนแรง หยาบคายเช่นกัน โดยอิทธิพลของสื่อและการตอบสนองของเด็กจะแตกต่างกันออกไป กล่าวคือหากเด็กมีพื้นฐานของความรุนแรงอยู่เป็นทุนเดิม ได้รับสารที่มีเนื้อหารุนแรง สื่อนั้นจะเสริมแรงความรุนแรงในเด็กให้เพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยจะยิ่งตอกย้ำความเชื่อและเสริมให้เกิดการยอมรับการใช้ความรุนแรง จนอาจส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมที่รุนแรงก้าวร้าวยิ่งขึ้น ตรงกันข้าม หากเด็กไม่มีพื้นฐานหรือประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรง เมื่อได้รับสารที่มีเนื้อหารุนแรงก็อาจจะแสดงออกในลักษณะของความสงสาร และตัดสินใจว่าความรุนแรงเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ทั้งนี้ โจเซฟ แคลปเปอร์ (1960) เชื่อว่า เนื้อหาที่มีความรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมได้เมื่อ 1) มีการเลียนแบบทางพฤติกรรม 2) มีทัศนคติเชิงบวก ต่อการกระทำอาชญากรรม เช่น เห็นดีเห็นงามหรือนิยมที่จะใช้ความรุนแรง โดยเมื่อ 3) บุคคลนั้นอยู่ในภาวะคับขัน จะมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงและความก้าวร้าวในการจัดการปัญหาหรือระบายออกทางอารมณ์ 4) ซึ่งบุคคลนั้น อาจจะมีความรู้สึกอยากติดตามเนื้อหาที่มีความรุนแรงเพื่อตอบสนองต่อความต้องการทางจิตวิทยาของตน

งานวิจัยในประเทศไทยจำนวนมาก ยืนยันผลกระทบเชิงลบของเนื้อหาสื่อ งานวิจัยของเมธา เสรีธนาวงศ์ (2545)¹⁶ เชื่อว่าสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน การเป็นตัวอย่างที่ไม่เหมาะสม ที่อาจก่อให้เกิดการเลียนแบบทางความคิดและพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เช่น การสร้างต้นแบบของพระเอก นางเอก ผู้ร้ายและตัวโกง การสร้างโลกแห่งความฝันและการหลีกเลี่ยงโลกแห่งความจริง โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (2551)¹⁷ ศึกษาความรุนแรงในละครที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี (ช่อง 3, 5, 7, 9, 11 และทีวีไทย) ปี 2551 พบละครที่มีความรุนแรงมากถึง 110 จากทั้งหมด 113 เรื่อง โดยได้จำแนกความรุนแรงเป็นสองรูปแบบ คือ ความรุนแรงทางกายภาพและความรุนแรงเชิงโครงสร้าง

¹⁵ Joseph T. Klapper. (1960). The Effect of Mass Communication. The Free Press

¹⁶ เมธา เสรีธนาวงศ์. (2547) รายงานผลการวิจัย การวิเคราะห์รูปแบบของส่ว นประกอบรายการโทรทัศน์.กองทุนเพื่อการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

¹⁷ โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม. (2551). รายงานผลการศึกษารอบที่ 38 เรื่องความรุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยปี 2551

เป็นที่น่าตกใจว่างานวิจัยจำนวนหนึ่งพบการนำเสนอภาพและเนื้อหาความก้าวร้าว รุนแรงในรายการสำหรับเด็ก พลุ ชัยเวฬุ (2540)¹⁸ วิเคราะห์เนื้อหารายการช่อง 9 การ์ตูน และพบเนื้อหาการประทุษร้ายต่อชีวิต และการไม่เกรงกลัวต่อการทำความชั่ว งานวิจัยของมัทนียา สุวรรณวงศ์ (2542)¹⁹ วิเคราะห์เรื่องและประเภทเนื้อหาของภาพยนตร์การ์ตูนที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ โดยพบเนื้อหาที่ไม่ส่งเสริมคุณธรรม เช่น ความก้าวร้าวไม่เคารพผู้ใหญ่ ความโลภและเห็นแก่ตัว การไม่มีเมตตาต่อสัตว์และเพื่อนมนุษย์ เนื้อหาเรื่องเพศที่ไม่สร้างสรรค์ การพูดโกหก และการแอบฟังคนอื่นคุยกัน ในปี 2551 ลักษณ์ คงลาภ (2551)²⁰ ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์ความรุนแรงในละครโทรทัศน์” เพื่อศึกษาจำนวนรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กที่มีการนำเสนอความรุนแรงทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี (ก่อนที่จะมีการใช้ระบบโทรทัศน์ดิจิทัล สถานีโทรทัศน์ทีวีสี่ช่อง 3 , สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 , สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 , สถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี (ช่อง 9) , สถานีโทรทัศน์ NBT (ช่อง 11) และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ถูกเรียกโดยทั่วไปว่าฟรีทีวี) ผลการวิจัยพบว่ามีรายการที่นำเสนอความรุนแรงกว่า 50 รายการ จากรายการทั้งหมด 90 รายการ คิดเป็น 54.95 เปอร์เซ็นต์ โดยการนำเสนอความรุนแรงนั้นปรากฏในมากที่สุดในการ์ตูนสำหรับเด็ก รองลงมาคือละครหรือภาพยนตร์สำหรับเด็ก และสารคดีตามลำดับ การศึกษายังพบการนำเสนอลักษณะความรุนแรงที่หลากหลาย เช่น ความรุนแรงที่แสดงออกทางวาจาและสัญลักษณ์ ความรุนแรงที่แสดงออกด้วยการกระทำทางร่างกาย ความรุนแรงที่เกิดจากการกระทำโดยอุบัติเหตุหรือใช้อุปกรณ์ เป็นต้น ในปีเดียวกัน โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (2551)²¹ ทำการศึกษการ์ตูนเด็กในฟรีทีวีและพบว่าเนื้อหาก์ตูนโทรทัศน์โดยภาพรวมเป็นเนื้อหาด้านลบ การ์ตูนโทรทัศน์แทบทุกเรื่องนำเสนอฉากความ รุนแรงต่อร่างกาย จิตใจและวัตถุ มีการนำเสนอเนื้อหาเรื่องเพศผ่านมุกตลก ชู้ตเสื้อผ้า และความสัมพันธ์ของตัวละครที่ไม่เหมาะสม ใช้ภาษาลามก หยาบโลน ส่วนมากมาจากการพากย์บทในเนื้อหานั้นๆ โดยขาดการคำนึงถึงกลุ่มอายุของผู้ชม ความเหมาะสมต่อพัฒนาการด้านร่างกายและสติปัญญาในแต่ละช่วงวัย

¹⁸ พลุ ชัยเวฬุ. (2540). การวิเคราะห์เนื้อหารายการ "ช่อง 9 การ์ตูน". วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

¹⁹ มัทนียา สุวรรณวงศ์. (2542). การวิเคราะห์แนวเรื่อง และประเภทเนื้อหาของภาพยนตร์การ์ตูนที่ ออกอากาศทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล สาขาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

²⁰ ลักษณ์ คงลาภ. (2551). การวิเคราะห์ความรุนแรงในละครโทรทัศน์.

²¹ โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม. (2551). รายงานผลการศึกษารอบที่ 23 เรื่องการ์ตูน เด็กในฟรีทีวี.

นอกเหนือจากงานวิจัยที่ทำการศึกษาดังเนื้อหาที่สื่อได้นำเสนอผ่านทางโทรทัศน์แล้ว ยังมีผู้สนใจศึกษาถึงผลกระทบของเนื้อหารายการที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบที่มีต่อวัยรุ่น เช่น กรองแก้ว รัตนจันทร์ (2549)²² ได้ทำการศึกษา พบว่า ในกลุ่มเด็กวัยรุ่นอายุ 16-18 ปี ส่วนใหญ่จะมีการรับชมรายการบันเทิงมากกว่า 4 ครั้งต่อสัปดาห์ และใช้เวลาในการรับชมมากกว่า 3 ชั่วโมง ทั้งนี้รายการที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากคือ รายการเพลง ซึ่งผลจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาบันเทิงมีความสัมพันธ์ต่อการทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์และการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของวัยรุ่น ในขณะที่ดวงอมร พิทักษ์ธรรม (2550)²³ สนใจในแง่ของการเลียนแบบพฤติกรรมจากละครโทรทัศน์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นที่รับชมบทละครที่มีเนื้อหาแตกต่างกันจะมีแนวโน้มในการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และบทบาทของนักแสดงมีความสัมพันธ์ต่อการเกิดพฤติกรรมเลียนแบบในระดับสูง เช่น เมื่อวัยรุ่นได้เห็นพฤติกรรมของนักแสดงที่ตนชื่นชอบก็เกิดความรู้สึกอยากดูเท่ทำตาม ส่งผลให้เกิดการสร้างภาพลักษณ์ที่คล้ายคลึงดาราคงดังกล่าว ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ในการที่วัยรุ่นเลือกรับชมละครโทรทัศน์นั้นเป็นเพราะต้องการศึกษาข้อมูลของตัวละครอีกด้วย นอกจากนี้เนื้อหาและรูปแบบของโฆษณาบนสื่อโทรทัศน์ก็ล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่น ดังเช่นงานวิจัยของ อาวุธ โสพิลา (2551)²⁴ ทำการศึกษาถึงเนื้อหาโฆษณาที่เกี่ยวข้องกับเครื่องสำอาง พบว่า เนื้อหาโฆษณาในด้านองค์ประกอบทางการสร้างภาพลักษณ์ การนำเสนอผ่านทางตัวแทนหรือฟรีเซนเตอร์ และการมีเนื้อเรื่องประกอบการนำเสนอสินค้า จะสร้างอิทธิพลอย่างมากต่อการตัดสินใจเลือกซื้อเครื่องสำอางของกลุ่มวัยรุ่น

---

²² กรองแก้ว รัตนจันทร์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในเนื้อหาด้านบันเทิงและสื่อบุคคล กับทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์และการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

²³ ดวงอมร พิทักษ์ธรรม. (2550). การเลียนแบบละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร.

²⁴ อาวุธ โสพิลา (2551). รูปแบบของโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของวัยรุ่น ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี.

2. แนวคิดเกี่ยวกับ SLVR

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (Media Monitor) (2553)²⁵ ได้ศึกษาประเด็น “เพศ-ภาษา-ความรุนแรง-ภาพตัวแทน” (S-L-V-R) ในละครโทรทัศน์และละครทั่วไป โดยมีประเด็นและตัวชี้วัดดังนี้

1. เพศ (Sex) หมายความว่า การแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยคำนึงถึงมุมมองที่ส่งไปในทางเพศ และความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม
2. ภาษา (Language) หมายความว่า การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม มีความรุนแรงหยาบคาย ดูหมิ่นเหยียดหยาม และรวมถึงภาษาที่ส่งทางเพศ
3. ความรุนแรง (Violence) หมายความว่า ความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ และความรุนแรงทางเพศ นอกจากนี้ยังรวมถึงภาพที่เสนอความรุนแรงอย่างโหดเหี้ยม เช่น การทำลายล้าง และการฆ่าฟัน
4. ภาพตัวแทน (Representation) หมายความว่า การใช้ภาพตัวแทนซึ่งเป็นการแสดงความดูหมิ่นเหยียดหยาม ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือแบ่งแยกในด้านเชื้อชาติ ชนชั้น ชาติพันธุ์ อายุ คนพิการ และเพศ

มีเดียมอนิเตอร์ได้อ้างอิงงานศึกษาของ เกิร์บเนอร์ (1980) โดยนับจำนวนความถี่ของลักษณะ S-L-V-R ที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์ โดยเชื่อว่าความถี่ที่เกิดขึ้นจะเป็นการตอกย้ำทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกชินชาและเห็นว่าประเด็น S-L-V-R เป็นเรื่องธรรมดา อย่างไรก็ตาม มีเดียมอนิเตอร์เพิ่มเติมในเรื่องการใช้การวัดระดับความเข้มข้นในประเด็น SLVR นอกเหนือไปจากการวัดความถี่ในแบบของ เกิร์บเนอร์ โดยมีระดับความเข้มข้น 10 ระดับไล่เรียงไป เช่น S-Sex มีความเข้มข้น 10 ระดับ ตั้งแต่ระดับแรกคือ ความรักในอุดมคติ ไปจนถึงระดับ 10 ซึ่งมีความเข้มข้นสูงสุดได้แก่ เพศสัมพันธ์ อนาคต เป็นต้น

²⁵ โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2553). ข้อเสนอแนะ การผลิตละครโทรทัศน์ไทย การศึกษาประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์ต่างประเทศ.

3. แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมและกฎหมายสื่อที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็กและเยาวชน

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2507 ที่ประเทศไทยเริ่มตระหนักถึงบทบาทภาระหน้าที่ของการเป็นนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งนำโดยพลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์²⁶ ทรงมีพระราชดำรัสในงานเปิดสัมมนาสื่อสารมวลชนกับภาระหน้าที่ของนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ใจความตอนหนึ่งว่า “ภาระหน้าที่สำคัญของบรรดานักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ คือ การเป็นผู้นำความงามและความจริงทั้งปวง ความไพเราะ และสิ่งที่ดีแก่ชีวิตไปสู่ประชาชนผู้ชมผู้ฟัง โดยเป็นงานที่ต้องทำอย่างรอบคอบ มีการวางแผน เพื่อผลในอนาคต” จากใจความดังกล่าวนำไปสู่การเปิดยุคศักราชใหม่ของการประกอบวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนโดยต้องคำนึงถึงจริยธรรมสื่อมวลชน ซึ่งหากดูจากศัพท์บัญญัติของราชบัณฑิตยสถาน (2552)²⁷ คำว่า จริยธรรม มีความหมายถึง “ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ” เมื่อนำมาพิจารณาเป็นคำว่า จริยธรรมของสื่อมวลชน พบว่า นงนุช ศิริโรจน์²⁸ ได้สรุปความหมายไว้ว่า “หลักประพฤติปฏิบัติสำหรับนักสื่อสารมวลชน หรือ ธรรมะที่บุคคลควรปฏิบัติ จริยธรรมจึงเป็นคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพด้านสื่อสารมวลชน” อย่างไรก็ตามจริยธรรมก็เป็นเรื่องของความสมัครใจ หากฝ่าฝืนก็ไม่ได้ถือว่าเป็นการผิดกฎหมายแต่อย่างใด เพราะเป็นเพียงหลักเกณฑ์ข้อบังคับที่ถูกกำหนดขึ้นมาจากบรรทัดฐานทางสังคม แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าการฝ่าฝืนจะไม่มีผลกระทบทางกฎหมายแต่ก็ยังมีผลกระทบทางสังคมด้วยการถูกตีตราหรือเสื่อมศรัทธาต่อวงการวิชาชีพได้

อย่างไรก็ตาม บทบาทของจริยธรรมสื่อมวลชนได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี 2538 โดยสมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย เสนอให้มีการจัดทำหลักกฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพนักจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ และในอีกหลายปีให้หลัง สมาคมโฆษณาธุรกิจแห่งประเทศไทย²⁸ ได้ออกประกาศบทบัญญัติสืบทอดประเพณีแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา พ.ศ. 2545 โดยในข้อที่ 10 มีเนื้อหาสำคัญว่าด้วย “ไม่ควรกระทำการโฆษณาอันอาจมีผลเป็นอันตรายต่อเด็กหรือผู้เยาว์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือทำให้ขาดความรู้สึกลึกซึ้งชอบ หรือโดยอาศัยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของบุคคลดังกล่าวมาใช้เป็น

²⁶ นงนุช ศิริโรจน์. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). MC463 จริยธรรมสื่อมวลชน (Mass Communication Ethics). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

²⁷ ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.

²⁸ วิโรจน์ ศรีหิรัญ. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). 140-302 กฎหมายและจริยธรรมสื่อมวลชน. ค้นจาก มหาวิทยาลัยสยาม เว็บไซต์: <http://olearning.siam.edu/-4-4/492-100-101->

เครื่องมือในการจูงใจ” และในปี พ.ศ. 2549 เป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของวงการสื่อโทรทัศน์ โดยมีการประกาศใช้สัญลักษณ์การจัดประเภทหรือระดับของรายการวิทยุโทรทัศน์เป็นครั้งแรกในประเทศไทย และมีการปรับปรุงรูปแบบประเภทรายการใหม่อีกครั้งในปี 2550 และยังคงใช้รูปแบบสัญลักษณ์การจัดระดับรายการดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเกิดการรวมกลุ่มองค์กรวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนเพื่อร่วมกันจัดหาแนวทางในการดูแลกำกับกันเอง และมีการประกาศใช้ข้อบังคับหรือคู่มือต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการประกอบวิชาชีพภายใต้หลักจริยธรรมสื่อ

หากแต่ว่าข้อกำหนดเรื่องจรรยาบรรณและจริยธรรมสื่อมวลชนยังคงเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันจนถึงปัจจุบัน ว่าขอบเขตของเสรีภาพในการนำเสนอข่าวที่ไม่ก้าวล่วงต่อการละเมิดจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่ออยู่ตรงจุดใด²⁹ เนื่องจากเมื่อมีสังคมมีข้อกังขา หรือมีข้อ วิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับความไม่เหมาะสมในการปฏิบัติงานของสื่อ สังคมมักถูกโต้แย้งกลับด้วยสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอของสื่อ แม้ว่าปัญหาด้านจริยธรรมของสื่อมวลชนจะปัญหาเพิ่มมากขึ้น งานวิจัย “จริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน” ของสันทัต ทองรินทร์และคณะ³⁰ ชี้ให้เห็นถึงความพยายามของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการเร่งแก้ไขสถานการณ์และพัฒนาแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมสื่ออย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 – 2556

ปัจจุบันประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของจริยธรรมสื่อมวลชนมากขึ้นโดยเฉพาะจริยธรรมต่อผู้รับสารกลุ่มเด็กและเยาวชน เห็นได้จากการออกข้อกำหนดที่คุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่มีความรุนแรง หรือการนำเสนอเนื้อหาผิดต่อศีลธรรมและกฎหมาย เนื้อหาหยาบคายและเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับอบายมุข ตลอดจนความสำคัญในการตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับเด็กที่ปรากฏในคู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ขณะเดียวกัน สมาคมวิชาชีพผู้ประกอบการด้านสื่อสารมวลชนก็ได้จัดทำคู่มือ และแนวทางส่งเสริมจริยธรรมสื่อกับความรับผิดชอบที่มีต่อเด็กและเยาวชนเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมดังต่อไปนี้

²⁹ นงนุช ศิริโรจน์. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). MC463 จริยธรรมสื่อสารมวลชน (Mass Communication Ethics). กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³⁰ สันทัต ทองรินทร์, ศิริวรรณ อนันต์โท และวริยา ชินวรรณ. (2556). จริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน (บทคัดย่อ). ค้นจาก ศูนย์ศึกษานโยบายการสื่อสาร เว็บไซต์: <http://www.compolicy.org/?p=481>

- 3.1 จริยธรรมสื่อมวลชนว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงในลักษณะต่างๆ
- 3.1.1 คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ (หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ)³¹
- 3.1.2 ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552 (ข้อ 8 จริยธรรมด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อบายมุข และภาษาอันหยาบคาย)³²
- 3.2 กฎหมาย/ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์
- 3.2.1 ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556³³

³¹ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. สำนักงาน กสทช. สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2557). คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (Ethical guideline and Self-regulation for Broadcasting)

³² องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (2552). จริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552

³³ สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. สำนักงาน กสทช. สายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2556). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 .

3.2.2 หลักเกณฑ์การแพร่ภาพกระจายเสียงส่วนที่หนึ่ง: การคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (Ofcom Broadcasting Code section 1: Protecting the under-eighteens)³⁴

ดังที่กล่าวข้างต้นว่า สื่อมีอิทธิพลต่อพัฒนาการในด้านต่างๆ ของเด็กและเยาวชน งานวิจัยชิ้นนี้ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็กและช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของ กสทช. เพื่อวิเคราะห์เนื้อหารายการ กับความสอดคล้องทางจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ที่มีต่อผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก เพื่อรายงานและจัดทำข้อเสนอต่อ กสทช. ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการโทรทัศน์ และการปฏิบัติตามแนวทางจริยธรรม เพื่อปกป้องคุ้มครองผู้ชมกลุ่มเด็กจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อพัฒนาการตามช่วงวัย

นิยามเชิงปฏิบัติการ

เด็ก หมายถึง ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี

พัฒนาการของเด็ก หมายถึง กระบวนการต่อเนื่องความสามารถในการทำหน้าที่ต่างๆ ของเด็กตั้งแต่ปฏิสนธิไปจนตลอดชีวิต แบ่งเป็น ด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคม และคุณธรรม

เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกหน่วยการศึกษา

1. ช่องสถานีโทรทัศน์ที่ศึกษา

เลือกศึกษาเฉพาะช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD) และช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD) ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในทุกกลุ่มอายุทั่วประเทศ 3 อันดับแรก ทั้งในช่วงเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 จากการจัดอันดับโดย AC Nielsen ดังนี้

- 1) ช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD) ได้แก่ ช่อง 3 HD ช่อง 7 HD และช่อง MCOT HD
- 2) ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD) ได้แก่ ช่อง Workpoint ช่อง 8 และ ช่อง Mono 29

สรุปได้ว่า ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการสำรวจรวมทั้งสิ้น 6 ช่องสถานี ตามที่ปรากฏในข้างต้น

³⁴ The Ofcom Broadcasting Code: Protecting the under-eighteens (Ofcom เป็นหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารโทรคมนาคมและสื่อ ในสหราชอาณาจักร)

2. ช่วงเวลาออกอากาศ:

เลือกศึกษารายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็ก และช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของ กสทช.³⁵ ในทุกช่องที่เลือกศึกษา ดังนี้

- a. ช่วงเวลาสำหรับเด็ก ได้แก่ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 16.00น.-18.00น. และ วันเสาร์- วันอาทิตย์ เวลา 07.00-09.00น. และ 16.00 น.-18.00น.
- b. ช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง ได้แก่ เวลา 18.00 น.-22.00น. ของทุกวัน

3. รูปแบบรายการที่ศึกษา:

เลือกศึกษาเฉพาะรูปแบบรายการที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดอันดับรายการโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมในช่วงเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 ของ AC Nielsen ซึ่งประกอบไปด้วย 3 รูปแบบหลัก ได้แก่

- a. รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)
- b. รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)
- c. รายการบันเทิง (Light Entertainment)

4. รายการที่ศึกษา:

เลือกศึกษาเฉพาะรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็ก และช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของ กสทช. และได้รับความนิยมในกลุ่มเป้าหมายที่มีอายุระหว่าง 10-15 ปี สูงที่สุด 3 อันดับแรก ในช่วงเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 จากการจัดอันดับโดย AC Nielsen ของแต่ละรูปแบบรายการที่เลือกศึกษา

ผลจากการคัดเลือกหน่วยรายการที่ต้องการศึกษา จากทั้งหมด 6 ช่องสถานี ที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็กและช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศ กสทช. ในช่วงเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 และเป็นรายการที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก ในกลุ่มเป้าหมายอายุ 10 -15 ปี ใน

---

³⁵ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556). เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการ สำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556

รูปแบบรายการประเภท รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children) รายการละครและภาพยนตร์โทรทัศน์ (Drama/ Series/ Mini-series/ Features Film) และ รายการบันเทิง (Light Entertainment) ได้จำนวน รายการที่จะใช้ในการศึกษาครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 72 รายการ รายละเอียดรายการตามที่ปรากฏในตาราง ต่อไปนี้

ตารางแสดงหน่วยรายการที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD)

ช่อง 3 HD					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
ไม่พบรายการเด็กในช่วงที่เลือกศึกษา			1) BARBIE FAIRYTOPIA-1	E	ท
			2) JUNIOR MINUTE TO WIN IT	A	ท
รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) สามหัวใจเสริมใยเหล็ก: เสือสีฝุ่น	C	ท	1) สามหัวใจเสริมใยเหล็ก: ลูกไม้ลายรัก	C	ท
2) ร้ายรักพยัคฆ์กังฟู	D	ท	2) สายลับ 3 มิติ	D	ท
3) มาลีเร่ร่อน	D	ท			
รายการบันเทิง (Light Entertainment)					
1) ดันดารา	C	ท	1) ดันดารา	C	ท
2) The Voice	E	ท	2) สีสันบันเทิง	C	-
3) The Family Gang	C	ท	3) The Family Gang	C	ท

ช่อง 7 HD					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) BEN 10 OMNIVERSE	A	ท	1) BEN 10 OMNIVERSE*	A	ท
2) DISNEY CLUB	A	ด6+	2) DISNEY CLUB*	A	ด6+
3) AVENGERS ASSEMBLE	A	ท	3) AVENGERS ASSEMBLE *	A	ท
รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) รักคุณเท่าช้าง	C	ท	1) ลูกผู้ชายพันธุ์ดี	C	ท
2) ลูกผู้ชายพันธุ์ดี	C	ท	2) หลานสาวนิรนาม	C	ท
3) วัยมันส์พันธุ์สุร	C	ท	3) วัยมันส์พันธุ์สุร	C	ท
รายการบันเทิง (Light Entertainment)					
1) เส้นทางบันเทิง	C	-	1) เส้นทางบันเทิง	C	-
2) The Money Drop Thailand	C	ท	2) The Money Drop Thailand	C	ท
3) ร้องสู้ไฟ	B	ท			

ช่อง MCOTHD					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) กังฟู๊ด*	A	ด6+/ท	1) AVATAR THE LAST AIRBENDER*	A	ท
2) โดราเอมอน*	A	ด6+/ท	2) กังฟู๊ด*	A	ด6+/ท
3) โทริโกะ ยอดคนเป็ปพิสดาร*	A	ท	3) โดราเอมอน*	A	ด6+/ท
รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) บ้านนี้มีรัก	C	ท	1) นัดกับนัด	F	ท
2) ลูกพี่ลูกน้อง	C	ท	2) บ้านนี้มีรัก	C	ท
3) นัดกับนัด	F	ท	3) โอมมหาราชวอย	B	ท
รายการบันเทิง (Light Entertainment)					
1) ใครคือใคร (Identity)	D	ท	1) HELL'S KITCHEN	D	น 13+
2) The Quest	D	ท	2) ดาวกระจาย	C	ท
3) HELL'S KITCHEN	D	น 13+	3) 9 ENTERTAIN NIGHT LIVE	D	-

ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD)

ช่อง Workpoint					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) แก๊งนวมกลอง	F	ท	1) เมใจ อะลาดินมหัศจรรย์	A	ด6+
2) YU-GI-OH GX	A	ด6+	2) แก๊งนวมกลอง	F	ท
3) KEKAISHI	A	ด6+	3) แก๊งป่วนมหัศจรรย์	B	ด6+
รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) เกมริษยา	E	ท	1) มหัศจรรย์กระบี่เจ้าพิภพ	C	ท
2) Love Blood	E	ท	2) 7 วันจองเวร	D	น13+
3) 8 เทพอสูรมังกรฟ้า**	E	ท	3) 8 เทพอสูรมังกรฟ้า	E	ท
รายการบันเทิง (Light Entertainment)					
1) ปริศนาฟ้าแลบ	C	ท	1) ชิงช้าสวรรค์ ไม้ค้ทองคำ	C	ท
2) ชิงช้าสวรรค์ไม้ค้ทองคำ	C	ท	2) ปริศนาฟ้าแลบ	C	ท
3) ชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก**	B	ท	3) ห้องข่าวบันเทิง	C	ท

ช่อง 8					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) สองสหายตะลุยดินแดน มหัศจรรย์*	A	ท	1) Naruto Shippugen*	A	ท
			2) Hunter X Hunter*	A	ท
รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) ชิงรักหักสวาท	E	ท	1) เมียเถื่อน	E	ท
2) ดงดอกจิว	E	ท	2) สาปสาบ	E	ท
3) จอมยุทธ์ทะลุมิติ	E	น13+			

รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) เสียงสวรรค์พิชิตฝัน	F	ท	1) เสียงสวรรค์พิชิตฝัน	F	ท
2) เกมส์จับผิดซูปดาร์	F	ท	2) อึ้งทึ่งเสียว**	B	ท
3) ปากโป้ง	B	ท	3) เกมส์จับผิดซูปดาร์	F	ท

ช่อง Mono 29					
ตุลาคม 57			มกราคม 58		
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) Hulk มนุษย์ตัวเขียวจอมพลัง	B	ด6+	1) ก้านดัม ริง*	B	ด6+
2) The Sky Crawlers	B	ด6+	2) ยูเรก้า 7 AO**	A	ด6+

รายการละครและภาพยนตร์ (Drama/ Series / Mini-series และ Features Film)					
1) อ้วยเสี่ยวป้อ	C	ท	1) Hero คึกมหาบุรุษ	C	ท
2) ศีกรักสองภพสยบมารจึงจอกขาว	C	ท	2) เทพประยุทธ์พิชิตฟ้า	C	ท
3) Roommate The Series**	B	ท	3) ซีรี่ย์เกาหลี Two Weeks	C	ท
รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน (Children)					
1) Millionaire Van**	B	ท	1) Millionaire Van**	B	ท
			3) Full Metal Panic**	B	ด6+

หมายเหตุ:

- A หมายถึง รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็ก ตามประกาศ กสทช. ฯ ในช่วง 07.00-09.00 น. ในวันเสาร์และอาทิตย์
- B หมายถึง รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็ก ตามประกาศ กสทช. ฯ ในช่วง 16.00-18.00 น. ของทุกวัน
- C หมายถึง รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของ กสทช. ฯ ในช่วงเวลา 18.00-20.30 น. ของทุกวัน
- D หมายถึง รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของ กสทช. ฯ ในช่วงเวลา 20.30-22.00 น. ของทุกวัน
- E หมายถึง รายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาคางเกี่ยว
- F หมายถึง รายการที่ออกอากาศหลายเวลาหรือมีเวลาออกอากาศเดือน ต.ค 58 และ ม.ค. 58 ต่างกัน

แบ่งตามสถานี

สถานี	จำนวนรายการ
3 HD	11
7 HD	10
MCOT HD	13
Workpoint	14
8	12
Mono 29	12
รวม	72

แบ่งตามประเภทรายการ

ประเภทรายการ	จำนวนรายการ
Children – รายการสำหรับเด็กและการ์ตูน	
การ์ตูน	20
อื่นๆ	2
Drama/ Series / Mini-series และ Features Film –รายการละครและภาพยนตร์	
ไทย	21
ต่างประเทศ	8
Light Entertainment – รายการบันเทิง	21
รวม	72

แบ่งตามการจัดระดับความเหมาะสมของรายการ (เรต)

การจัดระดับความเหมาะสมของรายการ	จำนวนรายการ
ด 6+	10
ท	54
ด 6+ และ ท	2
น 13+	3
ไม่ระบุระดับความเหมาะสมของรายการ	3
รวม	72

แบ่งตามช่วงเวลาออกอากาศ

ช่วงเวลาออกอากาศ	จำนวนรายการ
ช่วงเวลาสำหรับเด็ก	
A. ช่วง 07.00-09.00 น. ในวันเสาร์และอาทิตย์	15
B. ช่วง 16.00-18.00 ของทุกวัน	12
ช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง 18.00-22.00 ของทุกวัน	
C. ช่วงเวลา 18.00-20.30	23
D. ช่วงเวลา 20.30-22.00	8
E. รายการที่ออกอากาศในเวลาคาบเกี่ยว	10
F. รายการที่ออกอากาศหลายเวลา หรือมีเวลาออกอากาศเดือน ต.ค. 57 และ ม.ค. 58 ต่างกัน	4
รวม	72

แบ่งตามเดือนที่ออกอากาศ

สถานี	รายการที่มีเรดเข้า ข่ายเกณฑ์คัดเลือก หน่วยการศึกษาทั้งใน เดือนตุลาคม 57 และ เดือนมกราคม 58	รายการที่มีเรดเข้าข่ายเกณฑ์ คัดเลือกหน่วยการศึกษา เฉพาะเดือนตุลาคม 57	รายการที่มีเรดเข้าข่ายเกณฑ์ คัดเลือกหน่วยการศึกษา เฉพาะเดือนมกราคม 58
3 HD	1. ดันดารา	1.สามหัวใจเสริมใยเหล็ก: เสือสีฝุ่น	1.BARBIE FAIRTOPIA-1
	2. The Family Gang	2. ร้ายรักพยัคฆ์กังฟู	2.JUNIOR MINUTE TO WIN IT
		3.มาลีเริงระบำ	3.สามหัวใจเสริมใยเหล็ก: ลูกไม้ ลายรัก
		4. The Voice	4.สายลับ 3 มิติ
			5.สีสันบันเทิง
7 HD	1. Ben 10	1.รักคุณเท่าช้าง	1.หลานสาวนิรนาม
	2. Disney Club	2.ร้องสู้ไฟ	
	3.AVENGERS ASSEMBLE		
	4. ลูกผู้ชายพันธุ์ดี		
	5. วัยมันส์พันธุ์สูร		
	6. เส้นทางบันเทิง		
	7. The Money Drop Thailand		
MCOT HD	1. กังฟูต	1.โทริโกะยอดคนเป็ปพิสดาร	1. AVATAR THE LAST AIRBENDER
	2. โดราเอมอน	2.ลูกพี่ลูกน้อง	2.โอมมหาจรวาย
	3. บ้านนี้มีรัก	3.Identity Thailand	3.ดาวกระจาย
	4. นัดกับนัด	4.The Quest	4. 9 ENTERTAIN NIGHT LIVE
	5. Hell's Kitchen		
Workp oint	1. แก๊งมกล่อง	1. YU-GI-OH GX	1.เมใจ อะลาดินมหัศจรรย์
	2. แปรเทพอสูรมังกร ฟ้า	2. KEKAISHI	2.แก๊งป่วนมหัศจรรย์
	3. ชิงช้าสวรรค์ไมค์ ทองคำ	3. เกมริชชา	3.มหัศจรรย์กระบี่เจ้าพิภพ
	4. ปริศนาฟ้าแลบ	4. Love Blood	4. 7 วันจองเวร
		5.ชิงร้อยชิงล้านคลาสสิค	5. ห้องข่าวบันเทิง
8	1. เสียงสวรรค์พิชิตฝัน	1.สองสหายตะลุยดินแดนมหัศจรรย์	1. NARUTO SHIPPUGEN
	2. เกมส์จับผิดขุปดาร์	2. ชิงรักหักสวาท	2. Hunter X Hunter
		3.ดงดอกจิว	3. เมียเถื่อน
		4.จอมยุทธ์ทะลุมิติ	4. สาบสาง
		5.ปากโป้ง	5. อึ้งทึ่งเสียว
Mono 29	1. Millionaire van	1.Hulk	1. ก้นดัม วิง
		2. The Sky Crawlers	2. ยูเรก้า 7 AO
		3. อัยเสียวป้อ	3. Full Metal Panic
		4. ศึกรักสองภพสยบมารจิ้งจอกขาว	4. ศึกมหาบุรุษ

สถานี	รายการที่มีเรตเข้า ข่ายเกณฑ์คัดเลือก หน่วยการศึกษาทั้งใน เดือนตุลาคม 57 และ เดือนมกราคม 58	รายการที่มีเรตเข้าข่ายเกณฑ์ คัดเลือกหน่วยการศึกษา เฉพาะเดือนตุลาคม 57	รายการที่มีเรตเข้าข่ายเกณฑ์ คัดเลือกหน่วยการศึกษา เฉพาะเดือนมกราคม 58
		5. Roommate The Series	5. เทพประยุทธ์พีชิตฟ้า
			6. ซีรีส์เกาหลี Two Weeks

ประเด็นการศึกษาและวิธีการนำเสนอ

1. จำแนกจำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ พฤติกรรมทางเพศ (Sex) ภาษา (Language) ความรุนแรง (Violence) และ อคติ และการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (Representation) (เรียกโดยย่อว่า S-L-V-R) โดยจำแนกเป็นรายสถานี ประเภทกลุ่มรายการที่เลือกศึกษา และช่วงเวลาที่ถูกเลือกศึกษาพร้อมทั้งอธิบายลักษณะที่ปรากฏ การศึกษาโฆษณาแฝงในรายการที่ศึกษา (เน้นแฝงในรูปแบบแฝงเนื้อหา)
2. เปรียบเทียบผลการศึกษากับกรอบจริยธรรมในส่วนของเนื้อหาสำหรับเด็กและเยาวชน ของ กสทช., กรอบจริยธรรมของ ส.ส.ท. รวมถึงประกาศของ กสทช. และข้อบังคับของ Ofcom
3. วิเคราะห์อิทธิพลของเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน

ประเด็น/นิยามและวิธีการวัด

นิยามการวัด	รหัส	คำอธิบาย
เพศ (SEX) พฤติกรรม แสดงออกทางเพศ ³⁶	S1	การยั่วยวนทางเพศ (Flirting) เช่น การส่งสายตา เลียริมฝีปาก ลูบไล้เรือนร่างของตนเอง เพื่อดึงดูดความสนใจทางเพศจากอีกฝ่าย
	S2	การใช้ วัสดุ อุปกรณ์ ที่สามารถตีความถึงเรื่องเพศได้ (เช่น ถ้วยยาง หนังสือโป๊ กล้วย ไอติม) (Implied sex with products)
	S3	ฉากเปลื้องผ้า / อาบน้ำ (Sexual undressing/bathing)
	S4	การจูบ (นับเฉพาะการจูบปาก)
	S5	การสัมผัสเพื่อเล้าโลม เراءารมณ์ (Sexual touching/caressing)
	S6	การมีเพศสัมพันธ์ (Sexual Intercourse) แบ่งเป็น
	S6.1	เพศสัมพันธ์โดยนัย/ โดยอ้อม (Implicit) หมายถึง จากที่สื่อให้เห็นว่ามีการมีเพศสัมพันธ์ หรือสื่อให้เห็นว่ามีการมีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นแล้ว แต่ไม่ได้แสดงให้เห็นพฤติกรรมนั้นโดยตรง เช่น จากชายหญิงนุ่งผ้าเช็ดตัว นอนร่วมเตียงเดียวกัน เป็นต้น

³⁶ ประยุกต์จาก Sexuality Scale ของ Silverman (1979) อ้างใน Ashton Gerding (2011). Be-tween Two Words: A Content Analysis OF Tween Television Programming และ YaHao (2011) A Cross-National Comparison of the Use of Sex in Chinese and British Television Advertising.

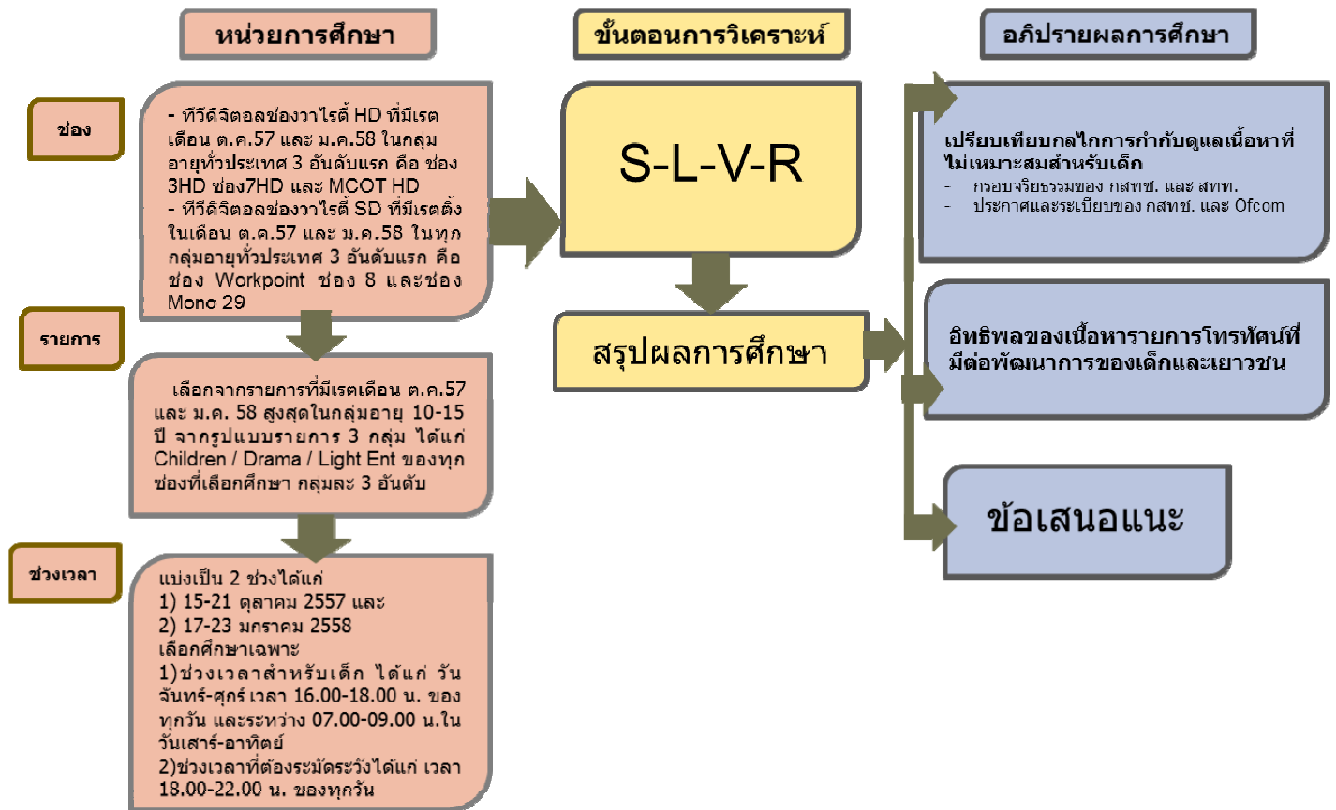
นียมการวัด	รหัส	คำอธิบาย
		<p>เพศสัมพันธ์โดยตรง (Explicit) หมายถึง ฉากที่แสดงให้การมีเพศสัมพันธ์ของนักแสดง/ ตัวละคร ซึ่งอาจเผยหรือไม่เผยให้เห็นเรือนร่างของนักแสดงก็ได้ แต่เป็นการสื่อให้เห็นว่านักแสดงกำลังมีเพศสัมพันธ์ เช่น ฉากกอดจูบของนักแสดงชายหญิงใต้ผ้าห่ม เป็นต้น (อาจปรากฏให้เห็นในภาพยนตร์ต่างประเทศ หรือละครบางเรื่อง) Silverman แบ่งพฤติกรรมทางเพศเป็น 3 ระดับ คือ 1) Simple Contact ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมการจับมือถือแขน การกอดสัมผัสต่างๆ ไป 2) Intimate Contact และ 3) Sexual Intercourse ซึ่งการศึกษาคั้งนี้มุ่งศึกษาพฤติกรรมในระดับ 2 และ 3 ที่เข้าข่าย Sexual Acts/ Behaviors เท่านั้น)</p>
ภาษา (Language)	L1	ภาษาส่อทางเพศ คือภาษาลามก สัปดน หยาบโหลน อุดริ เป็นที่นารังเกียจในเรื่องเพศและเพศสัมพันธ์
	L2	ภาษาหยาบคาย คำหยาบคาย คำด่าทอ สบถ แข่งดำ ก้าวร้าว ขาดความสุภาพ วาจาชั่ว (พิจารณาจากบริบท)
ความรุนแรง (Violence)	V1	ความรุนแรงต่อร่างกาย หมายถึง การใช้กำลังร่างกาย หรืออุปกรณ์ใดๆ ทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความบาดเจ็บทางร่างกาย หรือเสียชีวิต
	V2	ความรุนแรงต่อจิตใจ หมายถึง การกระทำที่มีผลให้ผู้อื่นเสียใจ เช่น ทอดทิ้ง เพิกเฉย ดูถูก ดูหมิ่น ข่มขู่ ต่ำหนิ ด่า ฯลฯ
	V3	ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ หมายถึง การทำลายวัตถุด้วยความโกรธแค้น หรือมุ่งระบายความโกรธ
	V4	ความรุนแรงทางเพศ การคุกคาม หรือการล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง การกระทำใดๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ผู้ถูกกระทำเป็นเครื่องมือตอบสนองความต้องการทางเพศของผู้กระทำ หรือตกลงยินยอมร่วมและการกระทำนั้น อาจใช้กำลังบังคับข่มขู่หรือหลอกล่อ ชักชวนให้สิ่งตอบแทน ³⁷
	V5	ความรุนแรงต่อสัตว์ หมายถึง พฤติกรรมกลั่นแกล้ง ทำร้าย การทารุณกรรมสัตว์ ด้วยวิธีการใดๆ ³⁸
อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (Representative)	R1	ชนชั้น (Class) เช่น ฐานะ การศึกษา อาชีพ สถานภาพทางสังคม เป็นต้น
	R2	เชื้อชาติ/ ชาติพันธุ์ (Race/ Ethnic) เช่น คนลาว อีสาน เผ่ากะเหรี่ยง เอเชีย นิโกร เป็นต้น
	R3	เพศ (Sex) เช่น ผู้ชาย ผู้หญิง เพศที่สาม ทั้งในด้านเพศสรีระ เพศวิถี และเพศสภาพ การทำให้เพศใดเพศหนึ่งเป็นวัตถุทางเพศ
	R4	อายุ (Age) เช่น คนแก่ เด็ก คนรุ่นเก่า เป็นต้น
	R5	คนพิการ (Disabled) เช่น คนแคระ ตาบอด หูหนวก ตาเหล่ ปัญญาอ่อน เป็นต้น
	R6	รูปร่างหน้าตา (Appearance) เช่น สูง ต่ำ ดำ ขาว ขี้ริ้วขี้เหร่ เป็นต้น
พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ		การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
		พฤติกรรมที่สัมพันธ์ต่อการผิดกฎหมายอื่นๆ เช่น การพนัน การค้าประเวณี เป็นต้น
		เนื้อหารายการที่เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ เรื่องเหนือธรรมชาติ

³⁷ สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) กรอบแนวคิดและนียมความรุนแรง.

³⁸ BBC Editorial Guidelines (2015). Section 5 : Harm and Offence Violence.

กรอบการศึกษา

ผลการศึกษา

เนื้อหา SLVR ที่พบในรายการที่ศึกษา

จากการศึกษารายการโทรทัศน์ 72 รายการจากสถานีโทรทัศน์ 6 ช่องในช่วง 15-21 ตุลาคม 2557 และ 17-23 มกราคม 2558 ในภาพรวมพบว่ามีรายการที่ปรากฏเนื้อหาความรุนแรง (V) 41 รายการ รายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศหรือภาษาหยาบคาย (L) 24 รายการ รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ (S) 14 รายการ และรายการที่ปรากฏอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนต่างๆ (R) 14 รายการ

จากการเปรียบเทียบ จะเห็นว่าในภาพรวมทุกช่องมีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาส่อทางเพศ และความรุนแรงเป็นหลัก โดยช่อง MCOT HD มีจำนวนรายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศ 3 รายการและภาษาหยาบคาย 7 รายการ ความรุนแรง 10 รายการ และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน 7 รายการ โดยส่วนใหญ่มักพบในรายการประเภทละครซิตคอม ในขณะที่ช่อง Mono 29 มีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาความรุนแรงเท่ากับช่อง MCOT HD (10 รายการ) แต่ไม่พบว่ามีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน ดังแสดงในตาราง

สถานี	จำนวนรายการที่ศึกษา	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเข้าข่าย S L V R				รวม
		S	L	V	R	
3 HD	11	4	5	5	2	16
7 HD	10	-	2	5	-	7
MCOT HD	13	3	7	10	7	27
Workpoint	14	2	3	4	3	12
8	12	3	6	7	2	18
Mono 29	12	2	1	10	-	13
รวม	72	14	24	41	14	93

หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S L V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป

เมื่อเปรียบเทียบตามประเภทรายการที่ศึกษา พบลักษณะเด่น คือ กลุ่มรายการประเภทละคร (ไทย) มีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ 7 รายการ ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย 10 รายการ และ ความรุนแรง 18 รายการ ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่ารายการประเภทอื่นๆ ส่วนรายการประเภทการ์ตูนพบว่ามีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาความรุนแรงค่อนข้างมาก รวม 12 รายการ ด้านกลุ่ม

รายการบันเทิงอื่นๆ พบว่า มีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน 5 รายการ ซึ่งมากกว่ากลุ่มรายการประเภทอื่นๆ ดังแสดงในตาราง

ประเภทรายการ	จำนวนรายการที่ศึกษา	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเข้าข่าย S L V R				รวม
		S	L	V	R	
Children						
การ์ตูน	20	2	3	12	1	18
อื่นๆ	2	-	2	1	1	4
Drama/ Series / Mini-series และ Features Film						
ไทย	21	7	10	18	5	40
ต่างประเทศ	8	2	1	6	-	9
Light Entertainment	21	3	8	4	7	22
รวม	72	14	24	41	14	93

หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S L V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป

อย่างไรก็ตาม ทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนยังสามารถแบ่งเป็นลักษณะย่อยต่างๆ ซึ่งจะกล่าวถึงในลำดับถัดไป

เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ S-Sex

สถานี	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ							รวม
	S1	S2	S3	S4	S5	S6.1	S6.2	
3 HD	1	-	-	-	1	2	-	3
7 HD	-	-	-	-	-	-	-	-
MCOT HD	3	-	-	-	-	-	-	3
Workpoint	-	-	-	2	2	-	-	4
8	1	-	1	2	-	1	1	6
Mono 29	-	-	-	-	-	2	-	2
รวม	5	-	1	4	3	5	1	12

หมายเหตุ: ประเด็นเพศ ใน 1 รายการ อาจมีจำนวนมากขึ้น ตามลักษณะย่อยที่ปรากฏในเนื้อหา

- (S1) การยั่วยวนทางเพศ (Flirting)
- (S2) การใช้ วัสดุ อุปกรณ์ ที่สามารถตีความถึงเรื่องเพศได้
- (S3) จากเปลือยผ้า/ อาบน้ำ (Sexual undressing/ bathing)
- (S4) การจูบ (นับเฉพาะการจูบปาก)
- (S5) การสัมผัสเพื่อเส้าโลม เฝ้าอารมณ์ (Sexual touching/ caressing)
- (S6) การมีเพศสัมพันธ์ (Sexual Intercourse) แบ่งเป็น
  - (S6.1) เพศสัมพันธ์โดยนัย (Implicit)
  - (S6.2) เพศสัมพันธ์โดยตรง (Explicit)

จากตารางพบว่า ในภาพรวมรายการที่เลือกศึกษามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในลักษณะของการช่วยยวหนทางเพศ และเพศสัมพันธ์โดยนัยมากที่สุด (อย่างละ 5 รายการเท่ากัน) แต่ไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้วัสดุ อุปกรณ์ ที่สามารถตีความถึงเรื่องเพศ (Implied sex with products) ในรายการที่เลือกศึกษา

เมื่อพิจารณาแต่ละช่อง พบว่า ช่อง 8 มีจำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศหลากหลายมากที่สุด โดยพบทั้งฉากที่มีการช่วยยวหนทางเพศ ฉากเปลื้องผ้า/ อาบน้ำ ฉากจูบ และฉากการมีเพศสัมพันธ์ (ทั้งเพศสัมพันธ์โดยนัย และเพศสัมพันธ์โดยตรง) โดยพบมากในรายการประเภทละคร ทั้งนี้ ช่อง 8 เป็นช่องเดียวที่มีการนำเสนอเนื้อหาที่มีฉากเพศสัมพันธ์โดยตรง ซึ่งปรากฏอยู่ในละครเรื่อง ชิงรักหักสวาท

ด้านช่อง 3 HD พบรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศหลากหลายรองลงมา โดยพบทั้งการช่วยยวหนทางเพศ การสัมผัสเสื้อผ้าโลม และการมีเพศสัมพันธ์โดยนัย ที่พบมากในรายการประเภทละคร ในขณะที่ช่อง Wokpoint พบเพียงการจูบ และการสัมผัสเสื้อผ้าโลม ซึ่งพบในรายการภาพยนตร์จีนชุด และพบบ่อยในรายการชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก

นอกจากรายการประเภทละครที่มักพบเนื้อหาเรื่องเพศแล้ว จากการศึกษายังพบว่ามีการ์ตูนทางช่อง Mono 29 ที่ปรากฏเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์กัน (เพศสัมพันธ์โดยนัย) แต่ถูกจัดระดับความเหมาะสมเป็น ๑6+

ตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในลักษณะต่างๆ

 <p>ละคร ชิงรักหักสวาท (ท) ช่อง 8</p>	<p><u>การช่วยยวหนทางเพศ</u></p> <p>หยาดฟ้าถูกลอบลักพาตัว แต่โชคดีมีชายคนรับใช้มาช่วยไว้ เธอจึงได้โอกาสช่วยยวหนทางเสนอตัวให้เพื่อหวังให้ชายคนรับใช้ช่วยเหลือ และทำตามที่ต้องการ แต่คนรับใช้ผู้นั้นปฏิเสธไป</p>
	<p><u>การช่วยยวหนทางเพศ</u></p> <p>ภาพหญิงสาวในชุดเสื้อรัดรูปเห็นร่องอก นิ่งไขว่ห้างเหมือนไม่ได้สวมใส่กางเกง โข้วขาและทำท่าโปรยเสน่ห์ใส่บรรดาตัว</p>

 <p>การ์ตูน โทริโกะ ยอดคนเป็ปพิศดารปี2 (ท) ช่อง MCOT HD</p>	<p>ละครหนุ่มๆ ในเรื่อง พล็อตกรรมดังกล่าวถูกเน้นย้ำด้วยการซูมภาพไปที่ริมฝีปาก ต้นขา และภาพครึ่งตัวระหว่างร่องอกกับต้นขา</p>
 <p>ละคร สัปสาง (ท) ช่อง 8</p>	<p><u>ฉากเปลื้องผ้าอาบน้ำ</u></p> <p>แพรวไปหาหมอผีเพื่อให้ช่วยทำคุณไสย โดยแพรวต้องลงไปอาบน้ำในสระเพื่อทำพิธี เปลื้องผ้า เผยให้เห็นแผ่นหลัง แต่มีแท่นไฟบังอยู่ ระหว่างลงไปทำพิธีในสระก็ทำท่าอ้วนวน เช็กซี</p>
 <p>ภาพยนตร์จีนชุด 8 เทพอสูรมังกรฟ้า (ท) ช่อง Workpoint</p>	<p><u>การจูบ/ การสัมผัสเพื่อเล่าโลม้ เจ้าอารมณ์</u></p> <p>อาจารย์น้อยกลับไปเพราะฤทธิ์เหล่า แล้วฝันว่ามีผู้หญิงกำลังจูบ อาจารย์น้อยมีการเล่าโลมกลับด้วยการจูบที่ชอกคอ</p>

  <p>รายการ ชิงร้อยชิงล้าน คลาสสิก (ท) ช่อง Workpoint</p>	<p><u>การจูบ/ การสัมผัสเพื่อเล่าโลม์ เร้าอารมณ์</u></p> <p>นักแสดงในรายการรับบทเป็นชายรักชายกำลังส่งน้ำแข็งให้อีกคนด้วยปาก จึงทำให้ปากของทั้ง 2 คนประกบกัน แต่ใช้กราฟฟิกบังด้วยคำว่า "จูบ" ไว้ และมีพฤติกรรมกอดจูบลูบไล้ตามร่างกายซึ่งกันและกัน</p>
 <p>ละคร ชิงรักหักสวาท (ท) ช่อง 8</p>	<p><u>เพศสัมพันธ์โดยนัย</u></p> <p>ทาสสาวรับใช้ในบ้านกำลังรู้สึกหงุดหงิด ทาสชายเกี้ยวพาราสีขอร่วมหลับนอน ฝ่ายหญิงไม่ค่อยเต็มใจนัก แต่ก็ยอม เพราะทั้งสองเคยได้เสียกันมาก่อน และหวังใช้ฝ่ายชายเป็นเครื่องมือภายหลัง ในฉากไม่ได้ให้เห็นพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ แต่เป็นการสื่อโดยนัยด้วยการโน้มตัวลงของตัวละคร และตั้งกล้องนิ่งเอาไว้ ก่อนตัดภาพ</p>
	<p><u>เพศสัมพันธ์โดยนัย (Implicit)</u></p> <p>ตัวร้ายชวนเพื่อนนางเอกมาร้องคาราโอเกะที่ห้อง ด้วยความที่เพื่อนนางเอกเป็นคนที่ชอบร้องเพลง ฝึฝืนจะเป็นนักร้องจึงตามตัวร้ายมาในที่สุดจึงลงเอยด้วยการมีเพศสัมพันธ์กับตัวร้าย ในฉากนี้มีการแสดงพฤติกรรมทางเพศ แต่เป็นการบอกโดยนัยว่าตัวละครกำลังจะมีความสัมพันธ์ทางเพศกัน ตัวร้ายเริ่มใช้มือลูบไล้ไหล่ผู้หญิง จากนั้นจึงล้มตัวลงบนเตียง โดยกล้องถ่ายจับไปที่ช่วงขาและโทรทัศน์ แต่ไม่เห็นพฤติกรรมอื่นๆ นอกจากนี้</p>

ละคร สามหัวใจเสริมใยเหล็ก ตอนเสือสีฝุ่น
(ท) ช่อง 3 HD

การ์ตูน The Sky Crawlers สกาย ครอว์เลอร์
สงครามเหนือเวลา (๑6+)
ช่อง Mono29

เพศสัมพันธ์โดยนัย (Implicit)

ตัวละครชาย-หญิงอยู่บนเตียง ตัวละครหญิงลุกจากที่นอน
ไขว่รอยสักบริเวณแผ่นหลังใส่ชุดคลุมสีแดง มีการ
เชนเซอร์บริเวณหน้าอก 1 ครั้ง (เนื่องจากเห็นหน้าอกแต่
ภาพเป็นระยะไกล) จากนั้นตัวละครหญิงก็คุยกับตัวละคร
ชายที่นอนอยู่บนเตียง

ตัวละครหญิงเมา แล้วจูบปากตัวละครชายบนรถ ซึ่งระหว่างจูบ
ก็ถือปืนอยู่ด้วย ใกล้ๆบริเวณลำคอของตัวละครชาย (เช่นเซอร์
ป็น) จากนั้นฝ่ายชายเอามือล้วงไปในเสื้อบริเวณหลังฝ่ายหญิง
จากนั้นปืนที่ผู้หญิงถือฝ่ายชายก็ช่วยจับลงมา จากนั้นภาพตัด
มาที่ปืนที่สองคนช่วยกันจับ

	<p><u>เพศสัมพันธ์โดยตรง</u></p> <p>ลูกชายคนโตของเจ้าสัว กำลังพลอดรักกับผู้ชาย โดยแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์บนเตียง เผยให้เห็นเรือนร่างท่อนบนของนักแสดงชายทั้งสองคน โดยมีผ้าห่มคลุมปิดท่อนล่างไว้</p>
	
<p>ละคร ชิงรักหักสวาท (ท) ช่อง 8</p>	

เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาส่อทางเพศ และภาษาหยาบคาย L-Language

สถานี	จำนวนรายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศ และภาษาหยาบคาย		รวม
	L1	L2	
3 HD	5	3	8
7 HD	1	2	3
MCOT HD	3	6	9
Workpoint	2	3	5
8	4	2	6
Mono 29	-	1	1
รวม	15	18	32

หมายเหตุ: ประเด็นภาษา ใน 1 รายการ อาจมีจำนวนมากขึ้น ตามลักษณะย่อยที่ปรากฏในเนื้อหา
(L1) ภาษาส่อทางเพศ
(L2) ภาษาหยาบคาย

จากการศึกษา ในภาพรวมพบรายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศ และภาษาหยาบคายในทุกๆ ช่อง ส่วนใหญ่มักเป็นกลุ่มรายการประเภทบันเทิง/ เกมโชว์ และละคร โดยช่อง 3 พบรายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศจำนวน 5 รายการ รองลงมาคือช่อง 8 จำนวน 4 รายการ ที่เหลือพบจำนวนรายการ

ใกล้เคียงกัน ยกเว้นช่อง Mono29 ที่ไม่พบว่ามีการใช้ภาษาสื่อทางเพศ ในขณะที่ช่อง MCOT พบรายการที่มีการใช้ภาษาหยาบคายจำนวน 6 รายการ ดังแสดงในตาราง

นอกจากนี้ยังพบว่า การใช้ภาษาสื่อทางเพศที่พบในรายการต่างๆ ส่วนใหญ่มักมุ่งหวังให้ผู้ชมรู้สึกตลกขบขัน โดยเฉพาะในเกมโชว์ หรือละครซิตคอม ในขณะที่การใช้ภาษาหยาบคายมักเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องราวในละครต่างๆ โดยพบบ้างในรายการบันเทิงอื่นๆ เป็นส่วนน้อย

ตัวอย่างการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในลักษณะต่างๆ

 <p>ละคร สามหัวใจเสริมใยเหล็ก ตอนเสื่อสีฝุ่น (ท) ช่อง 3 HD</p>	<p><u>ภาษาสื่อทางเพศ</u></p> <p>หัวหน้าแม่บ้าน: "ไปเดือนพวกที่ยังไม่มีค้อนะ ไอ้นี้ (คนสวนหนุ่มอีกคนที่นั่งในครัว) คล่าไม่มีหาง มันป้าบ (ท่ามือทำท่าทาง)เลยนะ"</p> <p>คนงานหญิงถามกลับ: "แล้วไอ้ที่มีแล้วละ"</p> <p>หัวหน้าแม่บ้าน: "แล้วพวกนั้นมันรักสนุกใหม่ละ"</p>
 	<p><u>ภาษาสื่อทางเพศ</u></p> <p>ภาพข่าว โกะตี อารามบอย ให้สัมภาษณ์นักข่าวถึงเคล็ดลับเอาใจแฟน โดยใช้ภาษาสื่อทางเพศ</p> <p>"...หนูก็ไม่ใช่เจมส์จิ ไม่ใช่โตมแต่ถ้าหนูจู๋จ๊อมแล้วคุณจะได้ตบใจ...บอกได้เลยว่าเล็กสั้นแต่ขยันเอาใจ"</p> <p>นอกจากนี้ยังปล่อยเสียงซ้ำและขึ้นข้อความกราฟิกย้ำถึงเนื้อหาดังกล่าว</p>

<p>รายการ 9 ENTERTAIN NIGHT LIVE (-) ช่อง MCOT HD</p>	
 <p>ละคร วัยมันพันธุ์สูร (ท) ช่อง 7 HD</p>	<p><u>ภาษาหยาบคาย</u></p> <p>ชโลธรเป็นนางเงือกที่ปลอมตัวเป็นตัวละครชื่อมุกดา เมื่อคุณปู่ของมุกดาล่วงรู้ความลับว่าแท้จริงแล้วตนเป็นนางเงือก จึงดำเนินภาษ่ออกมาว่า</p> <p>"หายโง่แล้วหรือ 'ไอ้แก'"</p>
 <p>ละคร ชิงรักหักสวาท (ท) ช่อง 8</p>	<p><u>ภาษาหยาบคาย</u></p> <p>ลูกสาวเจ้าสัวตำทอ หยาดฟ้า นางโลมที่พ่อของตนรับมาอุปการะในบ้าน ด้วยภาษาหยาบคาย</p> <p>"อีนางโลมชั้นต่ำ เอ็งเข้ามาอยู่ที่นี้ หวังจะมากอบโกยจับใครไข่ม้อย อย่าหวังเลย พี่กูพอกู สมบัติบ้านนี้เป็นของกู.....หย่าฉ่ากันทั้งหัวหงอกหัวดำ .... นี่แค่เป็นการต้อนรับเท่านั้น หากยังหน้าด้าน เจอหนักกว่านี้แน่ "</p>

เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง V-Violence

สถานี	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง					รวม
	V1	V2	V3	V4	V5	
3 HD	5	4	-	2	1	12
7 HD	4	1	2	2	-	9
MCOT HD	9	3	1	1	-	14
Workpoint	3	3	1	-	1	8
8	7	2	1	2	-	12
Mono 29	10	1	-	1	-	12
รวม	38	14	5	8	2	67

หมายเหตุ: ประเด็นความรุนแรง ใน 1 รายการ อาจมีจำนวนมากขึ้น ตามลักษณะย่อยที่ปรากฏในเนื้อหา (V1) ความรุนแรงต่อร่างกาย

- (V2) ความรุนแรงต่อจิตใจ
- (V3) ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ
- (V4) ความรุนแรงทางเพศ การคุกคาม หรือการล่วงละเมิดทางเพศ
- (V5) ความรุนแรงต่อสัตว์

จากการศึกษาเนื้อหาความรุนแรงที่ปรากฏในทุกช่อง ในภาพรวมพบเนื้อหาความรุนแรงต่อร่างกายสูงสุด จำนวน 38 รายการ รองลงมาเป็นความรุนแรงต่อจิตใจพบ 14 รายการ ความรุนแรงจากการล่วงละเมิดทางเพศ/ การคุกคามทางเพศ พบ 8 รายการ ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ พบ 5 รายการ และความรุนแรงต่อสัตว์ พบ 2 รายการ

ทั้งยังพบว่าทุกช่องมีการนำเนื้อหาความรุนแรงต่อร่างกาย และเนื้อหาความรุนแรงต่อจิตใจมากกว่าความรุนแรงในลักษณะอื่นๆ โดยพบเนื้อหาความรุนแรงต่อร่างกายสูงสุดในช่อง Mono 29 คือ 10 รายการ ช่อง MCOT HD พบ 9 รายการ และ ช่อง 8 พบ 7 รายการ โดยช่อง Mono 29 พบมากในรายการการ์ตูน ละคร และซีรีส์ภาพยนตร์ต่างประเทศ ช่อง MCOT HD พบเนื้อหาความรุนแรงมากในรายการประเภทละครซิตคอม ในขณะที่ช่อง 8 พบมากในรายการละคร

ขณะที่ไม่พบเนื้อหาความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของในช่อง 3 HD และช่อง Mono29 กับไม่พบเนื้อหาความรุนแรงการล่วงละเมิดทางเพศ/ การคุกคามทางเพศในช่อง Workpoint และไม่พบเนื้อหาความรุนแรงต่อสัตว์ในช่อง 7 HD ช่อง MCOT HD ช่อง 8 และช่อง Mono 29

ขณะที่พบความรุนแรงต่อจิตใจในรายการของทุกช่อง รวม 14 รายการโดยพบมากในช่อง 3 HD MCOT HD และช่อง Workpoint โดยช่อง 3 HD พบเนื้อหาความรุนแรงต่อจิตใจในรายการประเภทละคร ส่วนช่อง MCOT HD และ Workpoint พบในรายการเด็ก และรายการประเภทบันเทิงทั่วไป

นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาความรุนแรงการละเมิดทางเพศ/ การคุกคามทางเพศในรายการของเกือบทุกช่อง (ยกเว้นช่อง Workpoint) โดยพบเนื้อหาดังกล่าวจากรายการประเภทละคร ภาพยนตร์/ ซีรีส์/ ละครซิตคอม จำนวน 7 รายการ และประเภทรายการเด็ก (การ์ตูนเรื่อง Full Metal Panic (ด6+)) จากช่อง Mono 29 จำนวน 1 รายการ

ตัวอย่างความรุนแรงประเภทต่างๆ

	<p><u>ความรุนแรงต่อร่างกาย</u></p> <p>พบจากการใช้กำลัง เช่น การตอย การเอากระดาก/แผนที่ตีหัว การกระชากผม การใช้อาวุธยิงกันจนตาย ปรากฏหลาย</p>
--	--

การ์ตูน Full Metal Panic ฟูลเมทัลแพนิก (๑6+) ช่อง Mono29

ฉาก และมีฉากการใช้ปืนยิงจ่อหัวเลือดสด (ระหว่างการใช้ปืนมีทั้งการเบลลภาพ และไม่เบลลภาพปน)

ภาพยนตร์จีนชุด อ๋ยเสี่ยวป้อ จอมยุทธ์เกรียน ยุทธจักร (ท) ช่อง Mono29

ความรุนแรงต่อร่างกาย

พบการทำร้ายร่างกาย ทั้งการใช้อาวุธทำร้ายร่างกาย ทิ่มแทง เพื่อให้ได้รับบาดเจ็บ ทรมาณ จนถึงแก่ความตาย เช่น การใช้มีดสั้น ดาบ หอก แทงจนเลือดกระฉูด โดยไม่มีการเซ็นเซอร์ และการใช้กำลังต่อสู้ทำร้ายร่างกาย เช่น ทบตี บีบคอ เป็นต้น

ความรุนแรงที่เด่นชัด เช่น ตัวละครใช้มีดสั้นออกมาแวงเพื่อข่มขู่ แล้วแกล้งทำเป็นมีดหลุดมือจนมีดปักลงบนขาของคนร้าย แล้วกระชากออก จากนั้นเอามือยึดเข้าไปในปากคนร้าย แวงขึ้นลง ทำให้ปากคนร้ายมีเลือดไหลออกมา ตัวละครหญิงชกดาบหวังฆ่าตัวตายด้วยการปาดคอตนเอง

ซีทคอม นัดกับนัด (ท)
ช่อง MCOT HD

ความรุนแรงต่อร่างกาย

พบมุกเชกกะโหลก ดบหัว ไข่มือบีบหัว ดบหน้า เช่น จากอะตอมตบหน้าประกิต (โดยมีกราฟฟิกบ่งหัว) จากตัวละครชื่อนัดหล่อผลึกสัมผัสเกือบล้มคะมา

การ์ตูน โดราเอมอน (๓6+)
ช่อง MCOT HD

ความรุนแรงทางร่างกาย

จากทะเลาะชกต่อยระหว่างหุ่นยนต์ใจแฉนท และซีเนโอะ ที่กำลังรุมทำร้ายหุ่นยนต์เดคิสุจิ โดยแสดงให้เห็นพฤติกรรมการทำร้ายร่างกายชัดเจน รวมถึงฉากที่โนบิตะชกหุ่นยนต์ใจแฉนทล้ม เมื่อใจแฉนทมาเห็นจึงโกรธ และวิ่งเข้ามากระชากคอเสื้อโนบิตะ

ละคร ชิงรักหักสวาท (ท)
ช่อง 8

ความรุนแรงทางจิตใจ

ภรรยาคนที่สองของเจ้าสัวตะคอกใส่ลูกสาวของตัวเองว่า “โง่” เพราะซักถามกวนใจ จนลูกสาวหน้าสลด นอกจากนี้ยังหันไปปรึกษาคนใช้ เพื่อระบายอารมณ์ โดยที่อีกฝ่ายอยู่ในสภาพจำยอม เป็นต้น

ละคร ร้ายรักพยัคฆ์กังฟู (ท)
ช่อง 3 HD

ความรุนแรงทางจิตใจ

ตัวละครหญิงเสียใจนึกถึงเหตุการณ์ และคำพูดของตัวละครชายอีกคนหนึ่งที่เคยทำร้ายตนและพูดว่า

"สุดท้ายแกก็ต้องเป็นเมียฉันอยู่ดี อย่างแจะไปไหนได้"

ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ

ตัวละครช็อกโกแลต นักร้องพยายามโทรหาอังกูรเพื่อพูดคุยเรื่องเงินที่ฝ่ายชายยืมเธอไป แต่ฝ่ายชายปิดโทรศัพท์ ทำให้เธอติดต่อไม่ได้ หญิงสาวจึงเกิดอารมณ์โกรธ และขว้างโทรศัพท์ทิ้งทันที

ละคร หลานสาวนิรนาม (ท)
ช่อง 7 HD

ละคร ชิงรักหักสวาท (ท)
ช่อง 8

รายการ ชิงร้อนชิงล้านคลาสสิค (ท)
ช่อง Workpoint

ความรุนแรง/ การล่วงละเมิดทางเพศ/ การคุกคามทางเพศ

ทาสสาวรับใช้ เดินมาพบทาสชายอีกคนที่กำลังดีกรอเพื่อขอหลับนอนด้วย มีการใช้กำลังเล็กน้อย ฝ่ายหญิงไม่ค่อยเต็มใจ แสดงท่าที่ขัดขืน เพราะกำลังเสียใจ แต่ก็ต้องจำยอม เพราะทั้งสองเคยได้เสียกันมาก่อนหน้า และฝ่ายหญิงก็หวังใช้ทาสชายทำตามแผนการของตน

ทาสชายและทาสหญิงวางแผนเพื่อจุดคร่าหญิงอีกคน เพื่อหวังกำจัดศัตรูหัวใจ

ความรุนแรงต่อสัตว์

พบเนื้อหาความรุนแรงต่อสัตว์ในฉากตัวละครเท่ง และเพื่อนๆ นำกบใส่ถุงพลาสติกมาแกงโขนง ชะชาซ่าที่กบกลัวกบ โดยมีเจตนาเพื่อความตลก สร้างเสียงหัวเราะให้ผู้ชม

เนื้อหาเกี่ยวกับอคติ และการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน R-Representation

สถานี	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอคติ และการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน						รวม
	R1	R2	R3	R4	R5	R6	
3 HD	-	-	1	-	-	2	3
7 HD	-	-	-	-	-	-	-
MCOT HD	-	1	4	2	-	4	11
Workpoint	-	-	1	-	-	2	3
8	-	-	2	-	-	1	3
Mono 29	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	1	8	2	-	9	20

หมายเหตุ: ประเด็นอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน ใน 1 รายการ อาจมีจำนวนมากขึ้นตามลักษณะย่อยที่ปรากฏในเนื้อหา

- (R1) ชั้น (Class)
- (R2) เชื้อชาติ/ ชาติพันธุ์ (Race/ Ethnic)
- (R3) เพศ (Sex)
- (R4) อายุ (Age)
- (R5) ความพิการ (Disabled)
- (R6) รูปร่างหน้าตา (Appearance)

จากการศึกษาเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนในสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 ช่องพบว่า มีเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติเรื่องรูปร่างหน้าตามากที่สุดจำนวน 9 รายการ รองลงมาคือเรื่องเพศสภาพ/ เพศวิถี จำนวน 8 รายการ อายุ จำนวน 2 รายการ เชื้อชาติ/ ชาติพันธุ์ 1 รายการ โดยไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับชนชั้น และอคติและการเลือกปฏิบัติเรื่องความพิการในสถานีโทรทัศน์ช่องใด

เมื่อพิจารณาเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนพบว่าช่อง MCOT HD เป็นช่องที่พบเนื้อหาเกี่ยวกับอคติ และการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนหลากหลาย มากที่สุด โดยเฉพาะในละครซีทคอมที่เน้นความตลก สนุกสนาน จึงมักพบมุกตลกล้อเลียนรูปร่างหน้าตาตามลักษณะเด่นของนักแสดงในเรื่องนั้นๆ เช่น ไอ้ดำ ไอ้ดำตบเปิด ไอ้อ้วน ไอ้เตี้ย เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับเพศสภาพ/ เพศวิถี ซึ่งโดยการเน้นย้ำอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน ว่าสาวประเภทสอง/ ผู้ชายตั่งตั่ง ชอบลวนลามผู้ชาย

ตัวอย่างเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนในลักษณะต่างๆ

	<p>อคติและการเลือกปฏิบัติเรื่องเชื้อชาติ</p> <p>ผู้แข่งขันวิเคราะห์ปริศน์เบอร์ 9 จากรูปลักษณะหน้าตาและสีผม</p> <p>ผู้แข่งขัน: <i>ผมเธอนี่มองเผยะ เหมือนลูกครึ่ง พอมองไปชัดๆ นี</i></p>
--	---

ใครคือใคร Identity Thailand (ท)
ช่อง MCOT HD

เขมรโกรกผมเลยนะ...

พิธีกร: ตอนแรกนึกว่าฝรั่ง พอเห็นหัวเขาดำก็ไทยนี่แหละ

รายการ เสียงสวรรค์พิชิตฝัน (ท)
ช่อง 8

อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนเรื่องรูปร่างหน้าตา

พบการล้อเลียน สุเทพ สีใส หนึ่งในกรรมการของรายการ ซึ่งมีลักษณะเป็นโรคสังขทอง (Ectodermal Dysplasia) ว่ามีรูปร่างหน้าตาเหมือนผี ซึ่งพบซ้ำๆ ในทุก ตอนที้ออกอากาศ

ตัวอย่าง

ต๊ก ศิริพร ให้คำแนะนำผู้เข้าแข่งขัน "อย่ายิ้มมาก เพราะมีผีจ้องฟันหนูอยู่" แล้วชี้ไปทางสุเทพ

แพท พิธีกร แชว สุเทพ ว่าเป็นผี "ผีจะได้สิ่งง่ายๆ" ในขณะที่เสียงผู้บรรยายซ้ำว่า "ระวังผีจะเปลี่ยนไปสิ่งคุณแพทนะครับ อย่าไปแฉวเค้า"

นอกจากนี้ยังพบว่ามีกรแฉวเรื่องรูปร่างหน้าตาของผู้แข่งขันด้วย แต่พบไม่มาก ดังนี้

สุเทพ ล้อเลียนผู้แข่งขันรายการ ที่มีสีผิวเข้ม "ให้คะแนนตามเนื้อผ้า แต่เนื้อผ้าดำไปหน่อย" (เสียงเอฟเฟคอีกา)

  <p style="text-align: center;">ชิตคอม โอมมหารวย (ท) ช่อง MCOT HD</p>	<p><u>อคติและการเลือกปฏิบัติเรื่องเพศ/ สภาพวิถี</u></p> <p>พบการนำเสนอภาพสาวประเภทสองที่มีพฤติกรรมเรื่องมาก ชอบโววายเสียงดัง และแสดงอาการคลังไคล้อยากกลอนลามผู้ชาย</p>
 <p style="text-align: center;">รายการ เกมส์จับผิดชุปตาร์ (ท) ช่อง 8</p>	<p><u>อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนเรื่องเพศสภาพ/ เพศวิถี</u></p> <p>พบการพูดเปรยเปรยที่อาจตีความได้ว่าเป็นการดูถูก เหมารวม หรือลดทอนคุณค่าเพศหญิง ได้แก่</p> <p>พิธีกรใช้มุกตลกอธิบายสาเหตุที่คนไม่ยอมไปเกาะมือพิธีกรหญิง เพราะเป็นนกตัวเมีย</p> <p>"อันนี้นักตัวผู้ตัวเมียเนี่ย ตัวเมียเทรอ ถึงว่า จะนิชอมมือ ไม่ยอมไป"</p> <p>เพื่อนแซกรับเชิญ อ้วน รังสิต อธิบายนิสัยอ้วน ว่า "รูจีขี้บนเหมือนผู้หญิง"</p>
	<p><u>อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนเรื่องอายุ</u></p> <p>ผู้แข่งขันวิเคราะห์(ทาย)ผู้ร่วมแข่งขันเบอร์ 1 ปล่อยมุกล้อเลียนเรื่องอายุ</p> <p>ผู้แข่งขัน (เอ) : "รุ่นนี้อย่าวว่าแคยกน้ำหนักเลย แคดัมเบลอันละแค่ 2 โลๆ ก็ต้องกินยาหอมกันแล้ว"</p> <p>พิธีกร : "อุ้ยอย่าวว่าแคยกน้ำหนักสะเดินไปหยิบรีโมทยังหอบ"</p>

 <p>รายการ ใครคือใคร Identity Thailand (ท) ช่อง MCOT HD</p>	<p>..." (เสียงหัวเราะ)</p>
--	----------------------------

เนื้อหาที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ

จากผลการศึกษาพบว่า ในรายการโทรทัศน์ยังปรากฏเนื้อหาที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในเรื่องของการแต่งกาย การแสดงออก การพนัน ยาเสพติด สุรา บุหรี่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการแต่งกาย

  <p>รายการ 9 ENTERTAIN NIGHT LIVE (-) ช่อง MCOT HD</p>	<p><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการแต่งกาย</u></p> <p>ภาพประกอบชาวดารา/ นักแสดงใส่เสื้อผ้าน้อยชิ้นเห็นบริเวณเนินอก</p>
---	---

 <p>รายการ เสียงสวรรค์พิชิตฝัน (ท) ทางช่อง 8</p>	<p><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการแต่งกาย</u></p> <p>ภาพผู้ร่วมรายการแต่งกายใส่เสื้อฟ้าน้อยชิ้น เห็นบริเวณเนินอก</p>
 <p>การ์ตูน Eureka Seven AO Astral Ocean ยูเรก้า เอโอ แอสทรา โอเซียน (๑6+) ช่อง Mono29</p>	<p><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการแต่งกาย</u></p> <p>ภาพตัวการ์ตูนใส่ชุดว่ายน้ำ แต่มมกลองมีการเน้นถ่ายไล่จากขาไปถึงบริเวณลำตัว</p>

ตัวอย่างพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการพนัน

 <p>ละคร สามหัวใจเสริมใยเหล็กตอนเสื้อสีฝุ่น (ท) ช่อง 3 HD</p>	<p><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการพนัน</u></p> <p>ภาพตัวละครในเรื่องกำลังนั่งเล่นไพ่ โดย<u>ไม่มีการ</u>ขึ้นคำเตือนว่าการพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย</p>
--	---

 <p data-bbox="276 607 687 674">ภาพยนตร์จีนชุด อัยเสี่ยวป้อ จอมยุทธ์ เกรียนยุทธจักร (ท) ช่อง Mono29</p>	<p data-bbox="735 203 1155 232"><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการพนัน</u></p> <p data-bbox="735 271 1406 342">ภาพตัวละครกำลังเล่นการพนัน โดยมีการขึ้นค่าเต๋อนที่หน้าจอว่า การพนันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย</p>
--	--

ตัวอย่างพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับยาเสพติด สุรา และบุหรี่

 <p data-bbox="280 1167 619 1234">ละครเรื่อง ลูกผู้ชายพันธุ์ดี (ท) ช่อง 7 HD</p>	<p data-bbox="735 797 1177 826"><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการดื่มสุรา</u></p> <p data-bbox="735 864 1406 972">ภาพตัวละครหญิงคะยั้นคะยอให้ตัวละครชายดื่มเหล้า ด้วยการหยิบขวดเหล้าเทใส่แก้วส่งให้ดื่ม มีการเบลอภาพขวด แต่ไม่ขึ้นค่าเต๋อน</p>
 <p data-bbox="320 1653 580 1720">ละครเรื่องเกมริษยา (ท) ช่อง Workpoint</p>	<p data-bbox="735 1245 1177 1274"><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการดื่มสุรา</u></p> <p data-bbox="735 1312 1406 1384">ภาพตัวละครกำลังสังสรรค์ในผับ มีการเบลอภาพขวด/ แก้วเหล้าบนโต๊ะ และขณะยกแก้วขึ้นดื่มก็เบลอภาพเช่นกัน</p>
	<p data-bbox="735 1731 1177 1760"><u>พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการดื่มสุรา</u></p> <p data-bbox="735 1798 1406 1870">ภาพตัวละครดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลายฉาก มีการเบลอภาพกระป๋อง</p>

การ์ตูน Full Metal Panic (ต6+)
ช่อง Mono29

รายการ HELL'S KITCHEN (น13+)
ช่อง MCOT HD

พฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการดื่มสุรา และสูบบุหรี่

ภาพผู้เข้าร่วมรายการสูบบุหรี่ และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีการเบลอภาพบุหรี่และขวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ไม่ขึ้นคำเตือน

พฤติกรรมไม่เหมาะสมอื่นๆ

 <p>ละคร สามหัวใจเสริมใยเหล็ก ตอนเสื่อสีฝุ่น (ท) ช่อง 3 HD</p>	<p>พฤติกรรมถ้ามอง</p> <p>ภาพตัวละครหญิงอาบน้ำในห้องน้ำ มีตัวละครชายมาแอบดูพร้อมทำหน้าเห็น มุมกล้องถ่ายเสมือนมองผ่านรูห้องอาบน้ำจริงๆ</p>
 <p>รายการชิงร้อยชิงล้าน (ท) ช่อง Workpoint</p>	<p>พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง</p> <p>การกลั่นแกล้งตึงกางเกงของเพื่อนนักแสดงจนหลุดออกมาครึ่งกัน (มีการใช้กราฟฟิกบัง)</p>

ลักษณะการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา

จากการศึกษาภาพรวมของ SLVR พบว่ามีหลายรายการที่มีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา (เรต) ไม่ตรงกับเนื้อหาที่ปรากฏจริง โดยเฉพาะรายการสำหรับเด็ก “๓6+” และ รายการทั่วไป “ท”

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเนื้อหาอาจเข้าข่ายเป็นรายการที่เหมาะสมกับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป ซึ่งพบทั้งในรายการเด็ก/ การ์ตูน ละคร และบันเทิงต่างๆ

ตัวอย่างกลุ่มรายการประเภทเด็ก/ การ์ตูน เช่น การ์ตูนเรื่อง Full Metal Panic ทางช่อง Mono 29 ที่ออกอากาศในช่วงเวลา 16.10 - 16.40 น. ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาสำหรับเด็กตามประกาศ กสทช. แต่กลับมีเนื้อหาที่สื่อถึงความรุนแรงในระดับ “น13+” เช่น การใช้อาวุธปืนจ่อยิง เลือด บาดแผล และการบาดเจ็บที่ชัดเจน รวมถึงมีเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสมอื่นๆ เช่น การปรากฏฉากดื่มแอลกอฮอล์ของตัวละคร ซึ่งมีทั้งที่เบลอภาพและไม่เบลอภาพ

ตัวอย่างกลุ่มรายการประเภทละคร เช่น ภาพยนตร์จีนชุดเรื่องอุ้ยเสี่ยวป้อฯ ทางช่อง Mono 29 ออกอากาศในช่วงเวลา 18.15-19.15 น. ที่มีเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายมาก โดยเฉพาะการเน้นให้เห็นขั้นตอนการทำร้ายร่างกายของตัวละครในเรื่อง หรือในละครเรื่องชิงรักหักสวาท ทางช่อง 8 ออกอากาศในช่วงเวลา 20.00 - 21.00 น. ที่ปรากฏจากความรุนแรง การใช้ภาษาหยาบคาย และการมีเพศสัมพันธ์ของตัวละครค่อนข้างโจ่งแจ้ง

ตัวอย่างกลุ่มรายการประเภทบันเทิงอื่นๆ เช่น รายการชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก ทางช่อง Workpoint ที่มีการระบุเขตเป็น “ท” และออกอากาศในช่วง 17.00 - 18.00 น. ซึ่งถือเป็นช่วงเวลาสำหรับเด็กตามประกาศ กสทช. แต่กลับมีเนื้อหาที่อาจเข้าข่ายทั้งเรื่องเพศ ภาษาส่อทางเพศหรือภาษาหยาบคาย ความรุนแรง และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน เป็นต้น

เปรียบเทียบ SLVR ในรายการที่ออกอากาศทั้งในเดือนตุลาคม 57 และ มกราคม 58

จากการศึกษาพบว่า มีรายการที่เป็นไปตามเกณฑ์คัดเลือกหน่วยการศึกษา และปรากฏทั้งในเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 ทั้งสิ้น 21 รายการ โดยพบว่า ช่อง 7 มีรายการที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกและออกอากาศทั้งใน 2 ช่วงเวลามากกว่าช่องอื่นๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเรตรายการที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเป้าหมาย 10-15 ปี ของช่อง 7 ทั้งใน 2 ช่วง ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนัก ในขณะที่ช่อง Mono 29 มีรายการที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกและออกอากาศทั้งเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 เพียง 1 รายการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของเรต และการวางผังรายการของช่อง Mono 29 มากกว่าช่องอื่น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มประเภทรายการ จะพบว่าช่อง 3, 8 และ Mono 29 มีรายการที่ผ่านเกณฑ์และออกอากาศทั้งสองช่วงเป็นรายการประเภทเกมโชว์ทั้งหมด ในขณะที่ช่อง 7, 9 และ Workpoint มีทั้งรายการสำหรับเด็ก ละคร และเกมโชว์ ผลการศึกษาพบว่า ในแต่ละช่วง พบการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนในแต่ละรายการดังนี้

สถานี	รายการที่มีเรตเข้าข่ายเกณฑ์คัดเลือกหน่วยการศึกษาทั้งในเดือนตุลาคม 57 และเดือนมกราคม 58		
	รายการ	ภาพรวมความเปลี่ยนแปลง SLVR	
		ตุลาคม 57	มกราคม 58
3 HD	1. ดันดารา	S(1) / L(1) / R(3)	L(1/2) R(6)
	2. แฟมมิลี่แก๊ง	-	-
7 HD	1. Ben 10	-	-
	2. Disney Club	L(2)	-
	3. Avenger	-	V(1/3)
	4. ลูกผู้ชายพันธุ์ดี	V(1)	V(1/4)
	5. วัยมันส์พันธุ์สูร	-	V(1)
	6. เส้นทางบ้านเทิ่ง	-	-
	7. อย่าย่ำเงินหล่น	-	-
MCOT HD	1. กังฟูต	-	V(1)
	2. โดราเอมอน	V(1/2)	-
	3. บ้านนี้มีรัก	L(2) / V(1) / R(6)	V(1)
	4. นัดกับนัด	L(2) / V(1) / R(6)	S (1)/ L(2)/ V(1)/ R(4/6)
	5. Hell's Kitchen	L(2) / V(2/3)/ R(3)	L(2)/ V(2)/ R(3)
Work point	1. แก๊งนมกลอง	-	L(2)/ V(1/2)/ R(6)
	2. แปดเทพอสูรมังกรฟ้า	-	S(4/5)
	3. ชิงช้าสวรรค์ไม้ศ็องคำ	-	-
	4. ปริศนาฟ้าแลบ	L(1) / R(6)	L(1/2) / R(6)
8	1. เสียงสวรรค์พิชิตฝัน	L(1) / R(6)	L(1) / R(3/6)
	2. เกมส์จับผิดชุปตาร์	L(1) / R(3)	L(1)
Mono 29	1. Millionaire van	-	-

ในภาพรวมพบว่ามี 6 รายการที่ไม่พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติ และการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนทั้ง 2 ช่วงที่ศึกษา ในขณะที่อีก 7 รายการ พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายประเด็นรวมกันในทุก 2 ช่วง ซึ่งมีทั้งรายการประเภทซีทคอม และละครทางช่อง MCOT HD และช่อง 7 HD

รายการบันเทิงวาไรตี้ทางช่อง 8 และช่อง 3 HD หรือกระทั่งรายการการ์ตูน Disney Club ทางช่อง 7 HD ที่เหลือเป็นรายการที่พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และละเมิดสิทธิและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนเพียงช่วงใดช่วงหนึ่งที่เลือกศึกษา

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์พบว่า ช่วงเวลาที่เลือกศึกษาในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 อาจไม่มีนัยยะสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และละเมิดสิทธิและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนในรายการที่ศึกษา มากเท่ากับ “เนื้อเรื่อง”, “Theme”, “พิธีกร”, “แขกรับเชิญ” ของรายการนั้นๆ ยกตัวอย่างเช่น รายการเสียงสวรรค์พิชิตฝัน ซึ่งเป็นรายการประกวดแข่งขันร้องเพลง มักปรากฏการเล่นมุกตลกของพิธีกร กรรมการ และผู้เข้าแข่งขันในเรื่องเพศ (ผ่านการใช้ภาษาส่อทางเพศ) และรูปร่างหน้าตา ในขณะที่ละครเรื่องลูกผู้ชายพันธุ์ดี ซึ่งเป็นละครแนวแอ็คชั่น ก็มักปรากฏความรุนแรงในลักษณะต่างๆ เป็นต้น

โฆษณาแฝงที่พบในรายการที่ศึกษา

จากการศึกษาโฆษณาแฝง ประเภทแฝงเนื้อหา ในรายการตามหน่วยการศึกษาในช่วงเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 พบว่ามี 11 รายการ จากทั้งหมด 72 รายการที่พบโฆษณาแฝงเนื้อหา ได้แก่

เดือน	ช่อง	รายการ	สินค้า/บริการ
รายการเด็ก			
ไม่พบโฆษณาแฝงเนื้อหา			
ละคร/ซีทคอม/ภาพยนตร์			
ตุลาคม	MCOT HD	ลูกพี่ลูกน้อง	พิชชา Company
		นัดกับนัด	ไวต้ามิลค์
		บ้านนี้มีรัก	แลคตาซอย
	Workpoint	Love Blood	มาม่า
มกราคม	MCOT HD	นัดกับนัด	แฟนต้า
รายการบันเทิง			
ตุลาคม	3 HD	The Voice	ธนาคารกรุงศรี
			Altis Esport
			ซีพี
			Oppo
			ทรูมูฟเอช
	โค้ก		
	7 HD	The Money Drop Thailand	แบรนดร์ถยนต์ MG

เดือน	ช่อง	รายการ	สินค้า/บริการ
		ร้องสู้ไฟ Keep your light shining Thailand	วุฒิศักดิ์
	8	ปากโป้ง	Dr. Jill 5 G Essence เห็นหลินจือแดงสกัด เสริมสุขภาพ/ แก้ว ภูมิแพ้ cake seoul ผลิตภัณฑ์ดูแลผิว ชุดกระชับ Nano Super Burn
	MONO 29	Millionaire Van	สินเชื่อนานาชาติรถสิกรไทย
มกราคม	MCOT HD	ดาวกระจาย	ร้านอาหารเทนคัตสึ ร้านอาหาร YUKARI โอเอริบ
	8	เกมส์จับผิดรูปตาร	Toyata Yaris
	MONO 29	Millionaire Van	โปรโมชันเสริม แอปปี สโนว์ไวท์

จากผลการสำรวจโฆษณาแฝงเนื้อหาในรายการต่างๆ ที่ผ่านเกณฑ์คัดเลือกการศึกษา พบโฆษณา
แฝงเนื้อหาสินค้า/ บริการต่างๆ จำนวน 23 ชิ้น ใน 11 รายการ โดยพบมากในกลุ่มรายการประเภทละคร/
ซีทคอม/ ภาพยนตร์ และรายการบันเทิงเป็นหลัก และไม่พบว่ามีโฆษณาแฝงเนื้อหาในกลุ่มรายการการ์ตูน/
รายการสำหรับเด็ก

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบโฆษณาแฝงเนื้อหาที่พบในรายการที่ผ่านเกณฑ์การศึกษายังพบว่า
ในช่วงเดือนตุลาคม 2557 มีจำนวนโฆษณาแฝงสินค้า/ บริการ มากกว่าเดือนมกราคม 2558

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

สรุปลักษณะสำคัญของ SLVR ที่พบในแต่ละช่อง

สถานี	ลักษณะสำคัญของ SLVR
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD)	
3 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเรื่องภาษาหยาบคาย เพศ อคติ และทางภาพตัวแทนในละคร
7 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อหยาบคายในละคร และพบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายในการ์ตูนเล็กน้อย
MCOT HD	พบความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตา ในละครซีทีคอมเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่รายการประเภทการ์ตูนพบทั้งความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD)	
Workpoint	พบเนื้อหาเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติผ่านภาพตัวแทนในหลายรายการ แต่พบมากเป็นพิเศษในรายการชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก
8	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในละคร และมักพบการใช้ภาษาส่อทางเพศ และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตา ในรายการประเภทเกมโชว์ ผ่านการเล่นมุกตลกขบขัน
Mono29	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้อาวุธ ในรายการการ์ตูน และภาพยนตร์จีนชุด เป็นส่วนใหญ่ และเนื้อหาเรื่องเพศสัมพันธ์โดยนัย ในรายการการ์ตูนและภาพยนตร์จีนชุด

เปรียบเทียบผลการศึกษากับกรอบจริยธรรมในส่วนของเนื้อหาสำหรับเด็กและเยาวชนของ กสทช. กรอบจริยธรรมของ ส.ส.ท. รวมถึงประกาศของ กสทช. และข้อบังคับของ Ofcom

วิเคราะห์ผลการศึกษากับกรอบจริยธรรม กสทช. และ ส.ส.ท.

จากคู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ โดยสำนักงานคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีการพูดถึงหลักการปกป้องคุ้มครองเยาวชน ในหลักการ 6 เรื่องปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ พบข้อจริยธรรมที่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง SLVR และสอดคล้องกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้ 2 หมวด คือ 1) หมวดการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่มีความรุนแรง การกระทำผิด หรือศีลธรรม อบายมุข และภาษาหยาบคาย และ 2) หมวดการปกป้องเด็กและเยาวชนจากการนำเสนอเหตุร้ายแรงที่กระทบกระเทือนจิตใจ ซึ่งประกอบด้วยแนวปฏิบัติทั้งสิ้น 14 ข้อ (ข้อ 6.1-6.14)

ในขณะที่ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552 พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง SLVR และสอดคล้องกับการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้ เฉพาะข้อ 8 จริยธรรมด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อายุมข และภาษาอันหยาบคาย รวม 6 ข้อ

จากการเปรียบเทียบกรอบจริยธรรมของพบว่า จริยธรรมข้อ 6.1-6.5 ของ กสทช. และ 8.1-8.5 ของ สสท. มีเนื้อหาเหมือนกัน นอกจากนี้ยังพบว่า จริยธรรมในข้อ 6.8-6.14 ของ กสทช. หลายข้อ ที่มีเนื้อหาสาระไม่แตกต่างจาก ข้อ 6.1-6.7 มากนัก ดังแสดงให้เห็นในตาราง

คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองฯ ของ กสทช.	จริยธรรมของวิชาชีพฯ ของ สสท.	เปรียบเทียบสาระสำคัญที่ปรากฏ
6.1) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอภาพ ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงเหมาะสมโดยเฉพาะเนื้อหาเรื่องเพศหรือความรุนแรง เพศวิถี เพศสัมพันธ์ และเรื่องที่มีเสียหายต่อสถาบันครอบครัว หรือเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ	8.1) ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอภาพการใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่เหมาะสมโดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง อัดลั ก ษ ณ์ ทา ง เพ ศ เพ ศ วิ ถี เพศสัมพันธ์ รวมทั้งเรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ	ข้อ 6.1 ของ กสทช. และ ข้อ 8.1 ของ สสท. มีสาระเหมือนกัน
6.2) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหา ภาษา ภาพ เสียง ที่อาจทำให้ผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนเข้าใจผิด หรือก่อให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบ เช่น รายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง ภาษาหยาบคาย กิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่อร่างกาย อายุมข และการกระทำที่ผิดกฎหมาย	8.2) ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอเนื้อหา ภาษา ภาพ เสียง ที่อาจชักจูงผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนให้เห็นผิดเป็นชอบ หรือกระตุ้นพฤติกรรมลอกเลียนแบบ เช่น รายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การยั่วยวนทาง เพศ การใช้ภาษาหยาบคาย กิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่อร่างกาย อายุมข การกระทำที่ผิดกฎหมายที่ขัดต่อศีลธรรม	ข้อ 6.2 ของ กสทช. และ ข้อ 8.2 ของ สสท. มีสาระเหมือนกัน
6.3) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพ และข้อมูล ที่อาจมีผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนหรือความสัมพันธ์ของครอบครัว	8.3) ผู้ปฏิบัติงานต้องไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูลที่มีผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนหรือมีผลเสียต่อบทบาทหน้าที่และสัมพันธ์ภาพของสถาบันครอบครัว	ข้อ 6.3 ของ กสทช. และ ข้อ 8.3 ของ สสท. มีสาระเหมือนกัน

คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลตนเองฯ ของ กสทช.	จริยธรรมของวิชาชีพฯ ของ สสท.	เปรียบเทียบสาระสำคัญที่ปรากฏ
6.4) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่นำเสนอภาพเด็กเยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกทารุณ ถูกคุกคามทางเพศ ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย รวมถึงการไม่นำเสนอภาพ ข้อมูล ข้อความ สัญลักษณ์ ที่จะสามารถบ่งบอกถึงเด็ก และเยาวชนผู้ตกเป็นข่าวได้ เว้นแต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนคนนั่นเอง	8.4) ผู้ปฏิบัติงานต้องหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกกระทำทารุณ ถูกคุกคามทางเพศ ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย ทั้งนี้หมายรวมถึงการไม่นำเสนอภาพ ข้อมูล ข้อความ และสัญลักษณ์ใด ที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงเด็ก และเยาวชนที่ตกเป็นข่าว ที่ถูกกระทำ ที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย เว้นแต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง	ข้อ 6.4 ของ กสทช. และ ข้อ 8.4 ของ สสท. มีสาระเหมือนกัน
6.5) การรายงานข่าวหรือการนำเสนอรายการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน	8.5) การรายงานข่าวหรือการนำเสนอรายการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องดำเนินการอย่างคำนึงถึงการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน	ข้อ 6.5 ของ กสทช. และ ข้อ 8.5 ของ สสท. มีสาระเหมือนกัน
6.6) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงแหล่งข่าวหรือผู้ร่วมรายการที่เป็นเด็ก เยาวชน และบุคคลที่กำลังมีความทุกข์หรือผู้ที่มีความบกพร่องทางสมองเป็นพิเศษ เพราะพวกเขาอาจไม่ได้นึกถึงผลกระทบที่จะตามมาหลังจากการให้สัมภาษณ์หรือเข้าร่วมรายการ	8.6) ข้อบังคับด้านจริยธรรมเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กำหนดในข้อ 8 นี้ ให้ครอบคลุมถึงสื่อทุกประเภทขององค์กร	ข้อ 6.6 ของ กสทช. และ ข้อ 8.6 ของ สสท. มีสาระต่างกัน
6.7 ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อาชญากรรม การกระทำชำเรา การค้าแรงงานเด็ก ต้องไม่เปิดเผยชื่อ อัตลักษณ์ หรือข้อมูลแวดล้อมอื่นใด ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก หรือนำเด็กมา		
6.8) ไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูล ที่อาจจะมีผลเสียต่อพัฒนาการด้านศีลธรรม ด้านกายภาพ และด้านสติปัญญา ของเด็กเยาวชน หรือมีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว		มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ ข้อ 6.3
6.9) กรณีภาพข่าวที่มีความรุนแรง เช่น ข่าวอุบัติเหตุร้ายแรง ภาพข่าวอาชญากรรม ภัยพิบัติธรรมชาติ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ สงคราม ควรคำนึงถึงระดับความรุนแรงของภาพและช่วงเวลาที่จะนำเสนอ หลีกเลี่ยงการนำเสนอในช่วงเวลาของรายการเด็ก ยกเว้นประกาศหรือเตือนภัยฉุกเฉิน		
6.10) หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวรุนแรง หรืออาจกระทบกระเทือนจิตใจเด็กและเยาวชนในช่วงรายการข่าวหัวค่ำ เพราะเด็กและเยาวชนอาจ		

คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลตนเองฯ ของ กสทช.	จริยธรรมของวิชาชีพฯ ของ สสท.	เปรียบเทียบสาระสำคัญที่ปรากฏ
กำลังนั่งรับชมพร้อมกับผู้ใหญ่ได้		
6.11) ต้องระมัดระวัง การนำเสนอเนื้อหาภาพเสียง ที่อาจชักจูงผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนไปในทางที่ผิด เช่น การเสนอรายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การยั่วยวนทางเพศ กิจกรรมเสี่ยงภัยต่อร่างกายของเด็ก เยาวชนอาจลอกเลียนแบบ		มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ 6.1 และ 6.2
6.12) ต้องประกาศเตือนหรือแสดงข้อความ (label) เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังพิจารณาว่าเนื้อหาของรายการเหมาะสมกับตนเองหรือเด็กเยาวชนในบ้านของตนหรือไม่		
6.13) ต้องระมัดระวังการใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงให้เหมาะสม โดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง เรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ การนำเสนออย่างเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความต่างของสภาพร่างกาย เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น หรือฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม เรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ		มีเนื้อหาคล้ายคลึงกับ 6.1
6.14) ต้องระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดื่มสุรา สูบบุหรี่ การเสพยา พฤติกรรมอันธพาล ที่ต้องไม่ส่อไปในทางสนับสนุนให้เห็นว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ ทั้งต้องไม่มีรายละเอียดหรือชักนำให้เกิดการลอกเลียนแบบ		

นอกจากเนื้อหาสาระครอบคลุมจริยธรรมของ กสทช. และ สสท. ที่พบว่ามิสสาระไว้ใกล้เคียงกัน และมีข้อความซ้อนทับกันเองแล้ว เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า เป็นการระบุแนวทางปฏิบัติเชิงหลักการอย่างกว้างๆ ไม่มีการแบ่งเนื้อหาเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนที่แยกขาดจากกันอย่างชัดเจน รวมถึงการไม่ระบุรายละเอียดที่ชัดเจนในหลายประเด็น ซึ่งทำให้ผู้ปฏิบัติเกิดความสับสน และอาจต้องใช้วิจารณญาณในการตีความข้อความต่างๆ ที่แตกต่างกันด้วย

ตัวอย่างจริยธรรมข้อ 6.1 และ 8.1

“ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอภาพ การใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่เหมาะสมโดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง อุตลักษณ์ทางเพศ เพศวิถี เพศสัมพันธ์ รวมทั้งเรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ”

จะเห็นว่าจริยธรรม ข้อ 6.1 และ 8.1 เป็นการพูดถึงการใช้วิจารณญาณของผู้ปฏิบัติงานในทั้งเรื่อง เพศ ภาษา ความรุนแรง รวมถึงภาพตัวแทน โดยไม่ได้ให้รายละเอียดที่ชัดเจนว่าบริบทของเนื้อเรื่องและ เหตุการณ์เช่นไรที่ถือว่าการใช้ภาษาถ้อยคำ หรือการใช้น้ำเสียงที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ที่น่าไป ปฏิบัติใช้ดุลยพินิจในการพิจารณาที่แตกต่างกัน

ตัวอย่างจริยธรรมข้อ 6.3 และ 8.3

“ผู้ประกอบวิชาชีพ/ผู้ปฏิบัติ ต้องไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูลที่อาจมีผลเสียต่อ พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนหรือมีผลเสียต่อบทบาทหน้าที่และสัมพันธภาพของสถาบัน ครอบครัว”

จากจริยธรรมข้อ 6.3 และ 8.3 แม้ว่าในจริยธรรมของ กสทช. และ สสท. จะคำนึงถึงเนื้อหา รายการที่ส่งผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก แต่ไม่พบว่ามีกรให้รายละเอียดว่าเนื้อหา ลักษณะใดที่ส่งผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนได้ ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพ/ผู้ปฏิบัติ อาจต้องใช้วิจารณญาณ/ ดุลยพินิจในการตีความที่แตกต่างกัน

วิเคราะห์ผลการศึกษากับเกณฑ์ของ Ofcom

เมื่อพิจารณาหลักการคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีของ Ofcom แล้ว จะพบว่า มีการคำนึงถึง เรื่องของเวลาออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม ซึ่งไม่ควรปรากฏระหว่างช่วง 05.30-21.00 น. ของทุกวัน ซึ่งถือเป็นจุดแข็งในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนของ Ofcom รวมถึงแนวทางการพิจารณา เนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ซึ่งมีการแบ่งเป็นเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรงที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังมีการคำนึงถึง เนื้อหาที่เกี่ยวกับภาพเปลือย ความเชื่อ การใช้สารเสพติด รวมถึงประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เนื้อหา เกี่ยวกับอาชญากรรม และความละเอียดอ่อนในประเด็นศาสนา ที่แยกออกมาโดยเฉพาะ แต่ไม่พบว่ามี ระเบียบ/ ข้อบังคับที่พูดถึงเนื้อหาเกี่ยวกับอคติหรือการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนโดยตรง ดังแสดงใน ตาราง

การคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี Ofcom	กรอบ SLVR
1. ปกป้องผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี	
เรื่องทางเพศ	S
ภาษาที่ไม่สุภาพ	L

การคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี Ofcom	กรอบ SLVR
ความรุนแรง และพฤติกรรมที่เป็นอันตราย	V
-	R
การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	-
ภาพเปลือย	-
ความเชื่อเรื่องผีสิง คาถาอาคม และเรื่องเหนือจริง	-
การมีส่วนร่วมแสดงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี	-
2. อาชญากรรม	V
3. ศาสนา	-

ในภาพรวม จะเห็นว่าเกณฑ์ของ Ofcom ค่อนข้างครอบคลุมในการปกป้องคุ้มครองเยาวชนจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยเมื่อลองพิจารณาผลการศึกษาที่พบกับเกณฑ์ของ Ofcom จะพบว่า รายการที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่อาจไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งละคร ซิทคอม หรือรายการบันเทิงในช่องต่างๆ ที่ออกอากาศช่วงก่อน 21.00 น. และมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง ในลักษณะต่างๆ การใช้ภาษาหยาบคาย หรือการใช้ภาษาส่อทางเพศ ฯลฯ หรือเรื่องอื่นๆ ที่สอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับผีสิง/ เหนือธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ละครเรื่องสาปสาง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องวิญญาณ และความรุนแรง เป็นต้น

ทั้งนี้ จากการศึกษาค้นพบว่า หลักการคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีของ Ofcom ไม่ได้เป็นการห้ามไม่ให้มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมระหว่าง 05.30-21.00 น. ในทุกๆ กรณี แต่มีการเปิดโอกาสให้ผู้จัดและผู้รับผิดชอบสามารถใช้ดุลยพินิจในการนำเสนอเนื้อหาที่อาจเข้าข่ายไม่เหมาะสมต่างๆ ซึ่งเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการตีความเช่นกัน

วิเคราะห์ผลการศึกษากับเกณฑ์ของ กสทช.

เมื่อพิจารณาประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 พบว่าในประกาศมีการแจกแจงและเปรียบเทียบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ค่อนข้างละเอียด โดยแบ่งออกเป็น

3 ประเด็นหลัก คือ พฤติกรรมและความรุนแรง เพศ และภาษา ซึ่งแต่ละประเด็นก็จะนำไปใช้ร่วมกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการ (เรต) อีกระดับหนึ่ง ดังตัวอย่าง

ตัวอย่างการจัดระดับความเหมาะสมเรื่องพฤติกรรมและความรุนแรง

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น13" และ น "18"	"ฉ"
9.1.6 การใช้อาวุธในการทำร้ายผู้อื่นตนเอง สิ่งของ	-ไม่มี เว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์หรือไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องและไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าช้กจุง	-ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดย 1)ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าช้กจุง 2)ไม่เน้นการแสดงถึงผลที่ได้รับจากการใช้อาวุธ	-มิได้ตามบริบทของเรื่อง โดยสามารถแสดงถึงกระบวนการแต่ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าหรือช้กจุงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ	-มิได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างการจัดระดับความเหมาะสมด้านภาษา

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น13" และ น "18"	"ฉ"
9.3.1 การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	-ไม่มี	-มิได้บ้าง ตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ	-มิได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษาผิดเพี้ยน	-มิได้ โดยต้องไม่ขัด

ตัวอย่างการจัดระดับความเหมาะสมด้านเพศ

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น13" และ น "18"	"ฉ"
9.2.2 การแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม	-ไม่มี	-มิได้บ้างตามบริบทของเรื่องโดย 1)ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ 2)ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าช้กจุง 3)เป็นการแสดงความรักที่เหมาะสมตามประเพณี	-มิได้ตามบริบทของเรื่อง แต่ต้องไม่แสดงแสดงพฤติกรรมที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร	-มิได้ โดยหากเป็นการแสดงสัมพันธ์ภาพทางเพศในลักษณะผิดประเพณี ผิดกฎหมายหรือผิดธรรมชาติ ต้องไม่เน้นขั้นตอนการกระทำอย่างชัดเจน และต้องไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบ

		4)ไม่เน้นแสดงถึงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน		และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
--	--	--	--	----------------------------

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ประกาศของ กสทช. ฉบับนี้ มีการระบุการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาเอาไว้อย่างละเอียดชัดเจน โดยเฉพาะพฤติกรรมและความรุนแรง ที่แบ่งออกเป็น 13 ลักษณะย่อย (โดยมีเรื่องอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนรวมอยู่ในหัวข้อนี้) ทั้งยังมีรายละเอียดและเงื่อนไขในการพิจารณาร่วมกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา (เรตติ้ง) ของรายการแต่ละประเภท รวมถึงการพิจารณาช่วงเวลาออกอากาศ อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษากลับพบว่า ยังมีรายการจำนวนหนึ่งที่มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับการจัดระดับในประกาศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประกาศเรื่องแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ของ กสทช. ในปัจจุบันอาจยังมีปัญหาในเรื่องการบังคับใช้และกำกับดูแล

เมื่อพิจารณากฎเกณฑ์ในการปกป้องคุ้มครองเยาวชนจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่างๆ จากคู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองของ กสทช. ประกาศจริยธรรมของ ส.ส.ท. รวมถึงหลักการคุ้มครองผู้มีความอายุน้อยกว่าสิบแปดปีของ Ofcom และประกาศ กสทช. เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ จะสามารถจำแนกความแตกต่างในเนื้อหา ความสามารถ และข้อจำกัดของกลไกต่างๆ ได้ดังนี้

เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของกลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในรายการโทรทัศน์				
กรอบจริยธรรม/ประกาศที่เกี่ยวข้อง	จริยธรรมการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ โดย กสทช.	ข้อบังคับ ส.ส.ท. ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ	หลักการคุ้มครองผู้มีความอายุน้อยกว่าสิบแปดปี โดย Ofcom ของ UK	ประกาศ กสทช. เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ฯ
ลักษณะการกำกับดูแล ³⁹	กำกับดูแลกันเอง (Self-regulation)	กำกับดูแลกันเอง (Self-regulation)	กำกับดูแลโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย	กำกับดูแลโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

³⁹ ชาญสุรา อรณพ ณ อยุธา (2556). การกำกับดูแลเนื้อหารายการที่อาจเป็นภัยในกิจการโทรทัศน์ของประเทศไทย เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนภายใต้ภาวะสื่อหลอมรวม. วิทยานิพนธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เปรียบเทียบลักษณะสำคัญของกลไกการปกป้องคุ้มครองเด็กจากเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมในรายการโทรทัศน์				
			(Statutory regulation)	(Statutory regulation)
ความสามารถและข้อจำกัดในการกำกับดูแล	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้เกิดกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อ - ขาดรายละเอียดและอาจมีปัญหาดูความ ต่อดังกล่าว เครื่องมือ หรือกลไกอื่นๆ ประกอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้เกิดกลไกกำกับดูแลกันเองของสื่อ - ขาดรายละเอียดและอาจมีปัญหาดูความ ต่อดังกล่าว เครื่องมือ หรือกลไกอื่นๆ ประกอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดช่วงเวลาห้ามออกอากาศเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม (watershed) ชัดเจน - มีประเด็นครอบคลุมเรื่องเพศ ภาษา และความรุนแรง และอื่นๆ แต่อาจมีรายละเอียดในบางประเด็นไม่เพียงพอ - สามารถใช้ดุลยพินิจได้ แต่อาจมีปัญหาดูความในบางประเด็น 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการกำหนดช่วงเวลาสำหรับเด็กและช่วงเวลาระมัดระวัง - มีรายละเอียดในการพิจารณาเนื้อหาเรื่องเพศ ภาษา และความรุนแรง ร่วมกับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการ - สามารถใช้ดุลยพินิจได้ แต่อาจมีปัญหาดูความในบางประเด็น

จริยธรรมสื่อโทรทัศน์และพัฒนาการของเด็กและเยาวชน

จากอดีตจนถึงปัจจุบันประเทศไทยได้มีการรวมกลุ่มเพื่อยกระดับองค์กรและผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อมวลชน เพื่อนำเสนอข่าวสารอย่างมีจริยธรรม และแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสังคม จึงทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อมวลชนและหน่วยงานต่างๆ ได้มีการเสนอให้จัดทำแนวทางจริยธรรมสื่อในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารแก่เด็ก โดยเล็งเห็นว่า เด็กและเยาวชนนั้นเป็นทรัพยากรที่มีค่าอย่างยิ่งต่อประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกากระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557)

สื่อจึงต้องทำหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองไม่ให้เด็กได้รับอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือได้รับผลกระทบในด้านลบ จากข้อมูล ภาพ น้ำเสียง ถ้อยคำ การใช้ภาษาที่ได้รับจากสื่อ คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ หลักการที่ 6 ว่าด้วยการปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ ในข้อที่ 6.1 ข้อที่ 6.9 – ข้อที่ 6.10 และ ข้อที่ 6.12

- ข้อที่ 6.14 ล้วนแล้วแต่มีเนื้อหาให้ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อมวลชนพึงระวังในการนำเสนอข้อมูลและละเว้นการนำเสนอเนื้อหาที่ก้าวร้าวรุนแรง ยั่วเย้าทางเพศ และอาจมีการประกาศข้อความเตือน เพื่อให้ผู้ฟังพิจารณาว่า เนื้อหาของรายการที่จะชมมีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในปกครองหรือไม่ (สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, 2557) ซึ่งคู่มือจริยธรรมดังกล่าวสอดคล้องกับข้อที่ 8.1 ของข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ.2552 (ข้อ 8 จริยธรรมด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อายุมข และภาษาอันหยาบคาย ซึ่งจากแนวทางที่สอดคล้องกันของทั้ง 2 ฉบับนี้ นำไปสู่การจัดสร้างบรรทัดฐานในการนำเสนอรายการประเภทต่างๆ ผู้เด็กและเยาวชน โดยได้มีการประกาศจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556 ขึ้นมา โดยมีรูปแบบคล้ายคลึงกับแนวคิดการจัดประเภทรายการที่ใช้กันภายในประเทศอังกฤษ ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์การเผยแพร่ภาพกระจายเสียงส่วนที่หนึ่ง : การคุ้มครองผู้ที่มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (Ofcom Broadcasting Code section 1 : Protecting the under-eighteen) (The Ofcom Broadcasting Code, 2013) ระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติ และคู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันของสื่อมวลชนที่กล่าวมาข้างต้น บังคับถึงบทบาทและหน้าที่ของสื่อมวลชนในการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) แก่ประชาชนในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้อง สร้างระบบและวิถีคิด การให้คุณค่า ตลอดจนการแสดงความรับผิดชอบ การคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และการยกคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

นอกจากการคุ้มครองเด็กจากเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมแล้ว คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองฯ และ ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพฯ (สำนักงาน กสทช., 2557; สำนักงาน กสทช., 2556) ยังตระหนักถึงอิทธิพลสื่อที่มีต่อการเรียนรู้โดยการสังเกต (สุริยเดว ทรีปาตี, 2556) การเรียนรู้อุปสรรค (script) จากโทรทัศน์เพื่อนำมาปรับใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง (ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย, รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, สุรีย์ลักษณ์ สุจิตพงศ์ และวีระศักดิ์ ชลไชยะ, 2556) จึงได้กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานด้าน

สื่อสารมวลชน พึ่งระวังการนำเสนอข้อมูลสื่อที่กระตุ้นให้เกิดการลอกเลียนแบบอย่างไม่เหมาะสม และไม่ควรรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กและเยาวชนล่อลวงด้วยข้อมูลผ่านสื่อ เพื่อโน้มน้าว ชักจูง ให้เด็กและเยาวชนตกหลุมพรางการโฆษณาหรือหวังประโยชน์จากการสร้างค่านิยมให้เกิดสังคมบริโภคนิยมหรือวัตถุนิยมเป็นต้น รวมทั้งสื่อจะต้องไม่นำเสนอข้อมูลอันจะกระทบต่อพัฒนาการทางด้านต่างๆ ทั้งทางพัฒนาการด้านศีลธรรม พัฒนาการทางเพศ และพัฒนาการด้านอารมณ์สังคมด้วย รวมทั้งหากสื่อต้องนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม การค้าแรงงาน หรือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน จะต้องไม่ละเมิดนำข้อมูลสภาพแวดล้อมหรือข้อมูลทางอัตลักษณ์ที่บ่งบอกถึงตัวเด็กมาออกสื่อโดยเด็ดขาด เว้นแต่จะเป็นไปเพื่อประโยชน์ของตัวเด็กเอง (สำนักงาน กสทช., 2557; สำนักงาน กสทช., 2556)

ผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อมวลชนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงการนำเสนอเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็ก อันได้แก่ พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการทางเพศ พัฒนาการด้านอารมณ์สังคม และพัฒนาการด้านศีลธรรม ฯลฯ

ตารางแสดงการเปรียบเทียบจริยธรรมและความเชื่อมโยงต่อพัฒนาการหรือผลกระทบที่มีต่อเด็กและเยาวชน

ที่	ความเชื่อมโยงของจริยธรรมสื่อที่มีต่อเด็กและเยาวชน	จำนวนรายการที่พบว่ามีการละเมิดจริยธรรมสื่อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ SLVR สํารวจในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 รวมทั้งสิ้น 72 รายการ โดย 1 รายการสามารถละเมิดได้มากกว่า 1 ข้อ				คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552	แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ และหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556
		S	L	V	R			
1	ปกป้องเด็กในการเป็นผู้รับสารที่ถูกนำเสนอข้อมูลโดยสื่อ	14	24	41	14	(หลัก 6) ข้อ 6.1 ข้อ 6.9 – 10 ข้อ 6.12 – 6.14	(ข้อ 8) ข้อ 8.1	เน้นไปที่ข้อห้ามที่สื่อไม่ควรนำมาออกอากาศ หรือจัดเป็นระดับประเภทรายการให้เหมาะสมกับช่วงวัย
2	ปกป้องการเลียนแบบและสร้างค่านิยมที่ไม่เหมาะสม					ข้อ 6.2	ข้อ 8.2	ไม่มีระบุไว้อย่างชัดเจน
3	ปกป้องไม่ให้เด็ก					ข้อ 6.11		

ที่	ความเชื่อมโยงของจรรยาบรรณที่มีต่อเด็กและเยาวชน	จำนวนรายการที่พบว่ามีการละเมิดจรรยาบรรณสื่อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ SLVR สํารวจในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 รวมทั้งสิ้น 72 รายการ โดย 1 รายการสามารถละเมิดได้มากกว่า 1 ข้อ				คู่มือจรรยาบรรณการกำกับการดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจรรยาบรรณของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552	แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ และหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556
		S	L	V	R			
						(หลัก 6)	(ข้อ 8)	
	ถูกโน้มน้าว ชักจูงโดยข้อมูลที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อ							
4	ปกป้องไม่ให้ข้อมูลที่นำเสนอกระทบต่อพัฒนาการทางด้านต่างๆ ของเด็ก					ข้อ 6.3, 6.8	ข้อ 8.3	
5	สื่อจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารโดยปกป้องสิทธิเด็กและไม่ละเมิดนำข้อมูลแวดล้อมหรือข้อมูลอัตลักษณ์ที่สามารถบ่งบอกถึงตัวเด็กได้ มาออกสื่อ					ข้อ 6.4 – 6.7	ข้อ 8.4 – 8.6	

ตารางแสดงการเปรียบเทียบจรรยาบรรณและความเชื่อมโยงต่อพัฒนาการหรือผลกระทบที่มีต่อเด็กและเยาวชน

ที่	ความเชื่อมโยงของจรรยาบรรณที่มีต่อเด็กและเยาวชน	จำนวนรายการที่พบว่ามีการละเมิดจรรยาบรรณสื่อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ SLVR สํารวจในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 รวมทั้งสิ้น 72 รายการ โดย 1 รายการสามารถละเมิดได้มากกว่า 1 ข้อ				หลักเกณฑ์การแพร่ภาพกระจายเสียง: ด้านการคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (Ofcom Broadcasting Code: Protecting the under- eighteens	บทบัญญัติสิขประการแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา พ.ศ.2545 ⁴⁰
		S	L	V	R		
1	ปกป้องเด็กในการเป็นผู้รับสารที่ถูกนำเสนอข้อมูลโดยสื่อ	14	24	41	14	โดยการจัดเวลาออกอากาศให้เหมาะสมและห้ามนำเสนอรายการที่ทำร้ายร่างกาย จิตใจ และพัฒนาการ	(ข้อ 10)
2	ปกป้องการ					มีการปกป้อง	

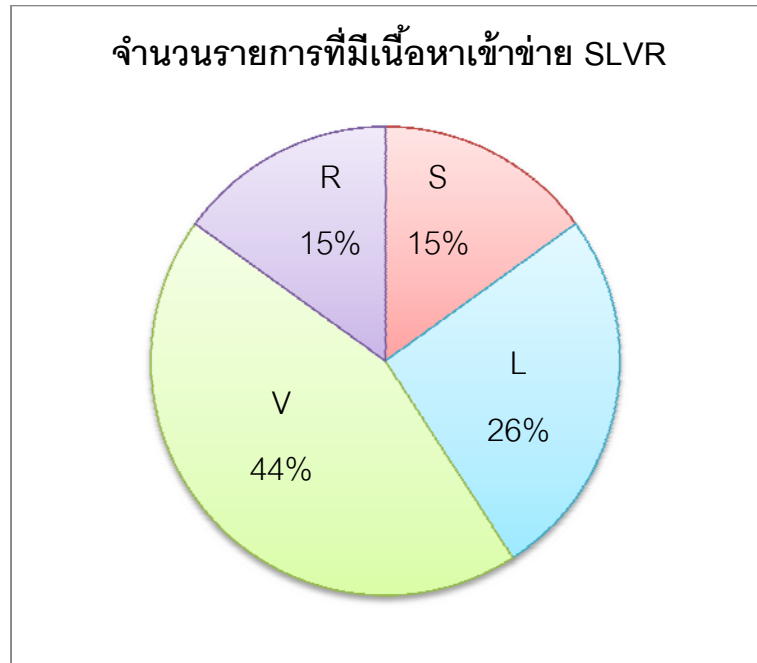
⁴⁰ วิโรจน์ ศรีหิรัญ. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). 140-302 กฎหมายและจรรยาบรรณสื่อสารมวลชน.

ที่	ความเชื่อมโยงของ จริยธรรมสื่อที่มีต่อ เด็กและ เยาวชน	จำนวนรายการที่พบว่ามีการละเมิด จริยธรรมสื่อ โดยแบ่งตามเกณฑ์ SLVR สํารวจในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 รวมทั้งสิ้น 72 รายการ โดย 1 รายการสามารถ ละเมิดได้มากกว่า 1 ข้อ				หลักเกณฑ์การแพร่ภาพ กระจายเสียง: ด้านการ คุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปด ปี (Ofcom Broadcasting Code: Protecting the under- eighteens	บทบัญญัติสืบ ประการแห่ง จรรยาบรรณ วิชาชีพโฆษณา พ.ศ.2545 ⁴⁰
		S	L	V	R		
	เลียนแบบและ สร้างค่านิยมที่ ไม่เหมาะสม						(ข้อ 10)
3	ปกป้องไม่ให้ เด็กถูกโน้มน้าว ชักจูง โดย ข้อมูลที่ถูก นำเสนอผ่าน สื่อ					-	มีปกป้อง
4	ปกป้องไม่ให้ ข้อมูลที่ นำเสนอ กระทบต่อ พัฒนาการ ทางด้านต่างๆ ของเด็ก					มีการปกป้อง	
5	สื่อจะนำเสนอ ข้อมูลข่าวสาร โดยปกป้อง สิทธิเด็กและ ไม่ละเมิดนำ ข้อมูลแวดล้อม หรือข้อมูลอัต ลักษณ์ที่ สามารถบ่ง บอกถึงตัวเด็ก ได้ มาออกสื่อ					มีการปกป้อง	

อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยในครั้งนี้กลับพบว่าสถานีโทรทัศน์หลายช่อง หลายรายการ ไม่ได้ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมสื่อที่มีการกำหนดเอาไว้ดังข้างต้น จากการสำรวจรายการที่ออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็ก ระหว่างวันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 16.00 น. – 18.00 น. วันเสาร์ – วันอาทิตย์ เวลา 07.00 น. – 09.00 น. และ 16.00 น – 18.00 น. และช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวังตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ในช่วงเวลา 18.00 – 22.00 น. ของทุกวัน รวม 72 รายการ พบว่า รายการจำนวนมากที่มีลักษณะเข้าข่าย SLVR โดยพบรายการที่นำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ (Violence – V) คิดเป็น 44 เปอร์เซ็นต์ของรายการทั้งหมด (41 รายการ) รองลงมาคือ รายการที่นำเสนอเนื้อหาที่มีภาษาไม่เหมาะสม (Language–L) คิดเป็น 26 เปอร์เซ็นต์(24 รายการ) โดยพบรายการมีที่เนื้อหานำเสนอ

พฤติกรรมทางเพศหรือในเชิงยั่วยุทางเพศ (Sex – S) และ รายการที่มีเนื้อหาในการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (Representation – R) ในจำนวนเท่ากัน คิดเป็น 15 เปอร์เซ็นต์ (14 รายการ)

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่มีมาก่อนนี้ ซึ่งระบุว่า สื่อโทรทัศน์มีการแทรกเรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์เอาไว้มากเกินไป⁴¹ รวมถึงมีการใช้โฆษณาทั้งทางตรงและโฆษณาแฝง เพื่อชักจูงให้นมสาวเด็กและเยาวชนผ่านทางรายการต่างๆ โดยเมื่อพิจารณาถึงสิทธิเด็กที่ปรากฏในสื่อโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น⁴² พบว่า สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครองจะปรากฏน้อยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาทั้ง 4 ประเด็น คือ เพศ-ภาษา-ความรุนแรง-และภาพตัวแทน (Sex-Language-Violence-Representation หรือ S-L-V-R) พบ

1. รายการที่มีเนื้อหาในเชิงยั่วยุ หรือนำเสนอพฤติกรรมทางเพศ (S)

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าจาก 72 รายการ มีรายการซึ่งเข้าข่ายลักษณะของการยั่วยุทางเพศจำนวน 14 รายการ คิดเป็นร้อยละ 15 ของรายการทั้งหมด เป็นที่น่าตกใจอย่างยิ่งที่ลักษณะของการยั่วยุ

⁴¹ ลดาวัลย์ สงพัฒน์แก้ว. (2552). การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ด้านบันเทิงและทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

⁴² วรวรรณ ธนะมงคล. (2546). สิทธิเด็กที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์สำหรับวัยรุ่น.

ทางเพศมีการปรากฏอยู่ในรายการประเภทการ์ตูนด้วย ซึ่งจัดระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับ ด+ โดยปรากฏอยู่ในลักษณะการแสดงออกถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยนัย (Implicit) และการยั่วชวนทางเพศ (flirting) ตัวอย่างเช่น ในการ์ตูนเรื่องโทริโกะ มีฉากที่ซุมให้เห็นถึงหญิงสาวในชุดเสื้อรัดรูปเห็นร่องอก อยู่ในอิริยาบถนั่งไขว่ห้างไปรยเส้นให้แก่วัยรุ่นชายในเรื่อง หรือในการ์ตูนเรื่อง The Sky Crawlers ก็มีฉากที่สื่อถึงการมีเพศสัมพันธ์ทั้งทางตรงและโดยนัย เช่น การที่ชายและหญิงนอนคู้กันอยู่บนเตียง โดยเปลือยกายส่วนบนและมีการใช้ผ้าคลุมบางส่วนของร่างกาย หรือ การมีฉากจูบกันของตัวละคร

2. สื่อได้นำเสนอรายการที่มีเนื้อหาภาษาไม่เหมาะสม (L)

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าจาก 72 รายการ มีรายการซึ่งเข้าข่ายลักษณะรายการที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม จำนวน 24 รายการ คิดเป็นร้อยละ 26 ของรายการทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย ซึ่งพบได้ในกลุ่มรายการประเภทบันเทิง/เกมโชว์และละคร ทั้งนี้พบว่า ในหลายรายการมุ่งหวังว่า การใช้ภาษาไม่เหมาะสมหรือหยาบคายจะสร้างอารมณ์ตลกขบขันให้กับผู้ชม เช่น ในรายการ ใครคือใคร IDENTITY THAI ผู้ร่วมรายการได้กล่าวกับผู้เข้าร่วมด้วยการพูดสโลแกนของตัวเองว่า “เงินมาผ้าหลุดเงินสะดุดหลุดแค่สะคือฮะ” (ถกเสื้อโชว์พุงนิดๆ) หรือ ในละครเรื่อง สามหัวใจเสริมใยเหล็ก ตอนเสื้อสีฝุ่น ตัวละครหัวหน้าแม่บ้านได้กล่าวแก่คนงานหญิงว่า “ไปเตือนพวกที่ยังไม่มีผัวนะ ไอ้นี้ (คนสวนหนุ่มอีกคนที่นั่งในครัว) คล้าไม่มีหาง มันป้าบ (ทำมือทำท่าทาง)เลยนะ”

3. สื่อได้นำเสนอรายการที่มีความรุนแรงประเภทต่างๆ (V)

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าจาก 72 รายการ มีรายการซึ่งเข้าข่ายลักษณะรายการที่นำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ จำนวน 41 รายการ คิดเป็นร้อยละ 44 ของรายการทั้งหมด ทั้งนี้พบว่า รายการส่วนใหญ่จะนำเสนอความรุนแรงที่มีต่อร่างกายมากที่สุด รองลงมาเป็นความรุนแรงต่อจิตใจและความรุนแรงทางเพศตามลำดับ ข้อค้นพบหนึ่งที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้คือ ในรายการระดับความเหมาะสม ด+ ซึ่งเป็นรายการสำหรับเด็ก ก็มีการนำเสนอถึงความรุนแรงทางด้านร่างกายด้วย ตัวอย่างเช่น การ์ตูนเรื่อง Full Metal Panic ก็ได้นำเสนอภาพการใช้อาวุธปืนยิงอีกฝ่ายจนถึงแก่ความตายและปรากฏเลือดสด

อยู่ในฉาก หรือในละครซึ่งรักหักสวาทก็ได้มีฉากแสดงออกถึงความรุนแรงและการล่วงละเมิดทางเพศ โดยตัวละครทาสชายได้ทำการวางแผนและใช้กำลังขูดคร่าหญิงอื่นไปข่มขืน

4. สื่อได้นำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเลือกปฏิบัติผ่านตัวแทน (R)

การศึกษาในครั้งนี้พบว่าจาก 72 รายการ มีรายการซึ่งเข้าข่ายลักษณะรายการที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน จำนวน 14 รายการ คิดเป็นร้อยละ 15 ของรายการทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เนื้อหากล่าวถึงการมีอคติหรือเลือกปฏิบัติในเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอก รองลงมาเป็นเรื่องของเพศวิถี และชนชาติเชื้อชาติตามลำดับ ซึ่งลักษณะของการนำเสนอจะออกมาในด้านของการล้อเลียน เพื่อสร้างให้เกิดความตลกขบขัน สนุกสนาน โดยปรากฏอยู่ในคำบรรยายลักษณะเด่นของบุคคล เช่น ไข่เตี้ย ไข่อ้วน ไข่ดำ เป็นต้น ดังเช่นที่ปรากฏในละคร sitcom นัดกับนัด ซึ่งมีการพูดยั่วถึงสีผิวของตัวละคร โดยใช้ข้อความว่า “สีดำตบเปิด” เป็นต้น

ทั้งนี้การละทิ้งการปฏิบัติตามจริยธรรมสื่อในการนำเสนอข้อมูลต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชน โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่รับชมโทรทัศน์ ทำให้เกิดผลกระทบในวงกว้างต่อพัฒนาการและก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมทั้งการเลียนแบบและการซึมซับความก้าวร้าวในเด็กและเยาวชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัวและสังคม

รายการที่เข้าข่ายมีลักษณะ S และ L อาจนำไปสู่การเกิดปัญหาพฤติกรรมทางเพศและผลกระทบในด้านลบต่อพัฒนาการด้านศีลธรรมในวัยรุ่น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า สื่อมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการสร้างทัศนคติและปลูกฝังความเชื่อค่านิยมทางเพศให้แก่วัยรุ่น โดยเมื่อวัยรุ่นได้เรียนรู้และรับเอาข้อมูลทางเพศมาจากสื่อ ก็นำไปสู่การปลูกฝังแนวคิดที่ว่า เป็นเรื่องปกติ ใครๆก็ทำกัน ตามแนวคิดของ Super-Peer Theory และก่อให้เกิดพฤติกรรมในเชิงการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร (Early Sexual Intercourse) และการสับเปลี่ยนคู่นอนอย่างหลากหลาย (Multiple Sexual Partner) อย่างไรก็ตาม แนวโน้มของสื่อที่นำเสนอเนื้อหาในเรื่องทางเพศกลับพบว่า 20 ปีที่ผ่านมาแนวโน้มกลับเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ และยังมีรายงานว่า พบเด็กและเยาวชนที่รับชมเนื้อหาที่รุนแรงและถูกจัดอยู่ในระดับเอ็กซ์ (Violent X-Rated) จะมีพฤติกรรมก้าวร้าวเกี่ยวกับเรื่องเพศ (Sexually Aggressive Behavior) สูงเกือบ 6 เท่า หากเทียบกับกลุ่มเด็กที่ไม่ได้รับชมสื่อที่มีความรุนแรงดังกล่าว นอกจากนี้การใช้ภาษากระตุ่นหรือสื่อถึงภาพลักษณ์ความสวยงามของร่างกาย และสร้างค่านิยมความงามในอุดมคติขึ้นมา ก็ส่งผลต่อการเรียนรู้ใน

การสร้างอัตลักษณ์แห่งตนของวัยรุ่น โดยวัยรุ่นส่วนใหญ่จะเกิดความไม่พึงพอใจในร่างกายของตนเอง (Body Dissatisfaction) และนำไปสู่ปัญหาทางพฤติกรรมการกินที่ผิดปกติได้ (Eating Disorder) (ทิพวรรณและคณะ, 2556) ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการที่สื่อกระตุ้นโดยนำเสนอถึงรูปร่างที่บ่งบอกถึงการกระตุ้นและสื่อทางเพศ ไปเข้ากับความรู้สึกวิตกกังวลกับสภาพรูปร่างที่เปลี่ยนแปลงไปของช่วงวัยรุ่น (สุริยเดว ทรีปาตี, 2554) จากการไม่มั่นใจในตัวเองและความวิตกกังวลที่เกิดขึ้น ก่อปรกับอยู่ในช่วงวัยที่ค้นหาตัวตน จึงส่งผลให้วัยรุ่นจำนวนหนึ่งเกิดการค้นหาตัวตนผ่านการเลียนแบบจากประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสื่อก็เป็นแหล่งเรียนรู้ข้อมูลอย่างหนึ่งที่วัยรุ่นสามารถเข้าถึงได้ง่าย จึงทำให้เกิดการเลียนแบบในเรื่องวัฒนธรรม ค่านิยม ตลอดจนการยึดเอาบุคคลที่มีชื่อเสียงเป็นเหมือนต้นแบบในอุดมคติ และพยายามสร้างตนเองให้มีความคล้ายคลึงกับต้นแบบนั้นๆ เพราะต้องการที่จะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนและสังคม (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) จึงอาจกล่าวได้ว่า **เด็กและวัยรุ่นจะถูกชี้นำจากเนื้อหาที่ปรากฏในสื่อ** ซึ่งหากเนื้อหานั้นมีความไม่เหมาะสมต่อการเป็นต้นแบบหรือการใช้เป็นข้อมูลเพื่อการค้นหาตนเองของวัยรุ่น ก็ย่อมนำไปสู่การเกิดค่านิยมและการเลียนแบบพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมได้

ส่วนปัญหาทางด้านพฤติกรรมความก้าวร้าว มีรายงานการวิจัย Meta – Analysis จำนวนหลายร้อยฉบับ ระบุว่า เด็กและเยาวชนที่ได้รับชมรายการที่มีลักษณะเข้าข่าย V จะเกิดปัญหาทางพฤติกรรมในระดับสูง⁴³ โดยเฉพาะหากเด็กได้รับชมฉากที่มีความรุนแรงเกิน 4 ครั้งต่อชั่วโมง ก็จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมากยิ่งขึ้น (สุริยเดว ทรีปาตี, 2556) **มีการศึกษาพบว่า การที่สื่อนำเสนอภาพที่น่ากลัว รุนแรง อย่างซ้ำๆ จะทำให้ผู้ชมมีการสร้างบุคลิกภาพขึ้นมาในรูปแบบต่างๆกัน โดยบางรายจะแสดงออกถึงพฤติกรรมก้าวร้าวเพิ่มมากขึ้น** มีการพหุอาวธ มีแนวคิดในเชิงขาดความเมตตาและมองโลกในแง่ร้ายว่า ความรุนแรงและการก้าวร้าวเป็นเพียงการป้องกันตนเอง เพราะถ้าไม่ทำร้ายคนอื่นเสียก่อน ก็จะเป็นฝ่ายถูกคุกคามเสียเอง ซึ่งเป็นผลมาจากการปลุกฝังว่า โลกใบนี้มันเลวร้าย มีแต่ความน่ากลัว และการใช้กำลังเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับได้ เพราะแม้แต่สื่อยังนำมาเสนอสู่สังคม จึงทำให้เด็กและวัยรุ่นเกิดความเข้าใจผิดว่า **นี่คือสิ่งที่สังคมต้องการ** (สุริยเดว ทรีปาตรี และสุชีวา เจริญธรรม, 2556; นิชรา และคณะ, 2551) ส่วนหนึ่งที่ทำให้จริยธรรมของเด็กและเยาวชนเกิดการบกพร่อง เนื่องมาจากเป็นวัยที่

⁴³ นิชรา เรืองดารกานนท์, ชาคริยา ธีรเนตร, รวีวรรณ รุ่งไพรวลัย, ทิพวรรณ หรรษคุณาศัย และนิตยา ศษภักดี. (2551). ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.

พัฒนาการทางด้านจริยธรรมตามแนวคิดของ ลอเรนซ โคลเบิร์ก กล่าวว่า iva เด็กและเยาวชนจะเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางจริยธรรมผ่านทางสังคม โดยสิ่งใดที่สังคมยอมรับ สิ่งนั้นคือดี และควรอ้างไว้หรือปฏิบัติตามเพื่อให้สังคมอยู่ได้ (ทิพวรรณและคณะ, 2556; นิชราและคณะ, 2551)

นอกจากนี้การที่เด็กและเยาวชนได้รับชมรายการที่เข้าข่ายมีลักษณะ R ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมในแง่ของการพัฒนาบุคลิกภาพให้เป็นที่ยอมรับต่อสังคม โดยอิริคสัน เอช อิริคสัน (1968 อ้างตาม ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2553) ได้เสนอเอาไว้ว่า ช่วงวัยรุ่นเป็นระยะแห่งการค้นหาตัวตน อีกทั้งระยะวัยรุ่นยังเป็นช่วงที่เปลี่ยนจากเด็กมาสู่การเป็นผู้ใหญ่ และเด็กกำลังมองหาต้นแบบที่จะเรียนรู้อารมณ์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้นการที่สื่อนำเสนอภาพลักษณะในการปฏิบัติต่อผู้อื่นที่ไม่เท่าเทียมแฝงด้วยอคติต่อชนชั้น เพศสภาพ เชื้อชาติ อายุ ตลอดจนแบ่งแยกด้วยรูปร่างหน้าตาและความสามารถ ก็ย่อมส่งผลต่อการเรียนรู้ในการยอมรับผู้อื่นในสังคมของเด็กและเยาวชน และกลายเป็นถูกสร้างให้เกิดความเคียดชังต่อสภาพสังคมที่แบ่งชนชั้นด้วยอคติไป ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่นน้อยลง นำไปสู่การไม่สามารถพัฒนาความสามารถทางด้านศีลธรรมได้อย่างสมบูรณ์ และยังก่อให้เกิดการสร้างค่านิยมและความเข้าใจที่ผิดๆ เช่น คนดีต้องผิวดำ คนชั่วต้องผิวดำ ทั้งที่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป (สุริยเดว ทรีปาตี, 2556)

ยิ่งไปกว่านั้นผลจากการศึกษาในครั้งนี้ยังพบอีกว่า สื่อได้มีการนำเสนอข้อมูลโฆษณาโดยไม่คำนึงถึงหลักจริยธรรมว่าด้วยการปกป้องเด็กจากการถูกโน้มน้าวหรือชักจูงโดยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งพบได้จากโฆษณาแฝงที่ปรากฏอยู่ในรายการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงชิทคอมหรือละครโทรทัศน์ ที่ฉายในช่วงเวลาสำหรับเด็กและเวลาที่ควรเฝ้าระวัง เนื่องจากโฆษณาตรงและโฆษณาแฝงในรายการต่างๆ ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน⁴⁴ โดยผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับรายงานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้ว่า ในช่วงเวลารับชมโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชนนั้น รายการต่างๆได้นำเอาชิ้นโฆษณาจำนวนมาก มาสอดแทรกอยู่ในรายการทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งขัดต่อข้อกำหนดในการควบคุมจำนวนเวลาโฆษณาต่อชั่วโมง อีกทั้งยังพบอีกว่า โฆษณาส่วนใหญ่ที่ออกอากาศในช่วงเวลาของเด็กและเยาวชนเต็มไปด้วยโฆษณาอาหารที่ไม่เหมาะสมต่อสุขภาพอย่าง

---

⁴⁴ แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (FHP) และมูลนิธิเพื่อการพัฒนาสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP). (2557). เรื่อง “โฆษณาอาหารในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กให้ข้อมูล? คุณค่า? หรือ พิษภัย?” [แผนพับ]. นนทบุรี: ม.ป.ท.

กลุ่มเครื่องดื่มพร้อมดื่ม ขนมขบเคี้ยว ขนมหวาน และอาหารสำเร็จรูปเป็นต้น (แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (FHP) และมูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา, 2557⁴⁵ และการที่รายการออกอากาศโฆษณาซ้ำๆ และใช้เวลาฉายเกินเวลาที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนการขึ้นโฆษณาแฝงอันทำให้ไม่มีค่าเตือนบ่งบอก แสดงให้เห็นถึงการพยายามชักจูง โน้มน้าว โดยอาศัยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็กและเยาวชน จากการที่เด็กยังไม่เข้าใจถึงจุดประสงค์ของโฆษณาที่มุ่งเน้นการขาย จึงทำให้เกิดการเชื่อและถูกชักนำโดยโฆษณา ซึ่งถือเป็นการล่อลวงและขาดจริยธรรมแห่งสื่ออย่างสิ้นเชิง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับข้อมูลสะสมไปในระยะหนึ่ง การที่มีโฆษณาแฝงจึงนำไปสู่การพยายามปลูกฝังภาพลักษณ์และการจดจำแบรนด์สินค้าให้แก่เด็กโดยไม่รู้ตัว (นิชราและคณะ, 2551) ผลที่ตามมาคือ เด็กจะเลือกสินค้าตามที่เคยพบเห็นโฆษณาและยังมีงานวิจัยค้นพบอีกว่า ชั่วโมงที่เด็กได้เห็นโฆษณาสินค้ามีความสัมพันธ์กับการจดจำสินค้าและดัชนีมวลกาย (BMI) ของเด็ก โดยเด็กในประเทศสหรัฐอเมริกาที่ดูโฆษณาอาหารเฉลี่ย 11.5 นาทีต่อวัน มีผลทำให้น้ำหนักของตัวเด็กเพิ่มสูงขึ้นประมาณร้อยละ 16 – 40 ส่วนในออสเตรเลียและอิตาลี เด็กจะมีน้ำหนักเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 – 28 และร้อยละ 4 – 8 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าในหลายประเทศมีแนวโน้มที่เด็กจะน้ำหนักตัวเพิ่มสูงขึ้นหากได้รับชมโฆษณาอาหารมากเกินไป⁴⁶ อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดสุขนิสัยในการบริโภคอาหารที่ไม่เหมาะสม เช่น บริโภคผักน้อยลง (Boynton-jarrett R et.al, 2003 อ้างตาม นงนุช ใจชื่น, 2557)⁴⁷ ขาดวิตามินและแร่ธาตุ และประสบต่อปัญหาทุพโภชนาการต่างๆ ได้ ซึ่งปัญหานี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อตัวเด็กเอง แต่ยังส่งผลกระทบต่อประเทศชาติในแง่ของการที่รัฐต้องสิ้นเปลืองงบประมาณสำหรับดูแลรักษาโรค อ้วนมากถึง 12,142 ล้านบาท (นงนุช ใจชื่น, 2557) และผลของการดูโฆษณาดังกล่าวยังส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกบริโภคอาหาร ของเล่น (นิชราและคณะ, 2551) ตลอดจนการสร้างความคิดขึ้นในการรับรู้ถึงเทคนิคต่างๆ ที่ถูกแฝงมากับโฆษณา เช่น การทำให้ภาพมีขนาดใหญ่ การใช้เทคนิคลดแลกแจกแถม (นงนุช ใจชื่น, 2557) นอกจากนี้จากการศึกษาในอดีตของวรินทรีย์ ธาวิวรรณ (2534)⁴⁸ เรื่อง “บทบาทของ

⁴⁵ สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP), (2556). การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่ม ในช่วงเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน

⁴⁶ Goris JM., Petersen S., Stamatakis E. & Veerman JL. (2010). Television food advertising and the prevalence of childhood overweight and obesity: a multicountry comparison. Public Health Nutr, 13(7), 1003 -12.

⁴⁷ นงนุช ใจชื่น. (2557).4 ปริศนาของโฆษณาอาหารบนจอทีวี. นนทบุรี:เดอะกราฟิก ชีสเต็มส์.

⁴⁸ วรินทรีย์ ธาวิวรรณ. (2534).บทบาทของโฆษณาทงโทรทัศน์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของเด็กวัยรุ่น.

โฆษณาทางโทรทัศน์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของเด็กวัยรุ่น” พบว่า วัยรุ่นมีการพยายามเลียนแบบการกระทำจากโฆษณาและการรับรู้ข้อมูลโฆษณาที่ได้จากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับการรู้จักสินค้าและนำไปสู่การสร้างความสนใจและตัดสินใจเลือกสินค้านั้นๆ จนมาถึงการศึกษในปัจจุบันถึงอิทธิพลของสื่อโฆษณาที่มีต่อวัยรุ่น เช่น การศึกษาของนรินทรพร สุบรรณพงษ์⁴⁹ ก็พบว่า วัยรุ่นตอนต้นจะมีการรับรู้ถึงวัฒนธรรมบริโภคนิยมที่แฝงอยู่ภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ และมีการพยายามลอกเลียนแบบจากโฆษณาที่ได้พบเห็น แสดงให้เห็นว่า **ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปกี่สิบปี สื่อโฆษณาก็ยังคงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกสินค้าและการชักจูงโน้มน้าวทางด้านพฤติกรรมและค่านิยมแก่เด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง** ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ทำงานด้านโฆษณาควรยึดหลักบทบัญญัติสิทธิประการแห่งจรรยาบรรณวิชาชีพโฆษณา พ.ศ.2545 (สมาคมธุรกิจแห่งประเทศไทย อ้างตาม วิโรจน์ ศรีวิโรจน์, ม.ป.ป.) ว่าด้วยการ “ไม่ควรกระทำการโฆษณาอันอาจมีผลเป็นอันตรายต่อเด็กหรือผู้เยาว์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ หรือ ทำให้ขาดความรู้สึกผิดชอบ โดยอาศัยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของบุคคลดังกล่าวมาใช้เป็นเครื่องมือในการจูงใจ”

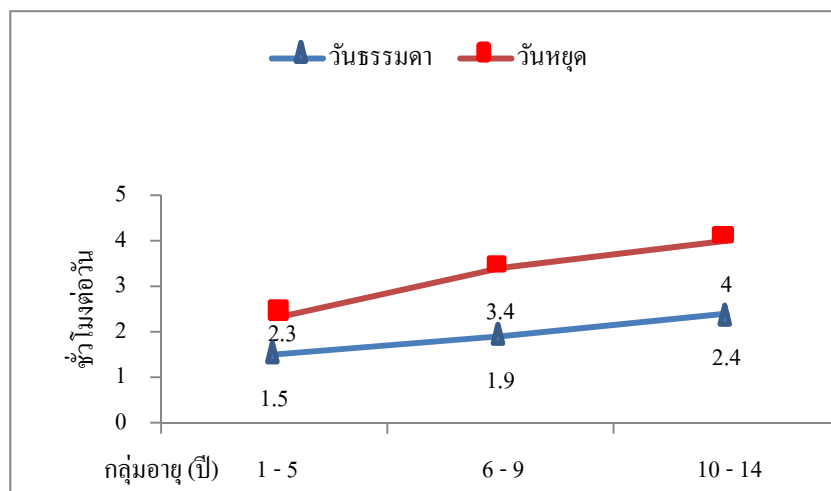
จากข้อมูลทั้งหมดในข้างต้นนี้แสดงให้เห็นว่า **การที่สื่อโทรทัศน์นำเสนอรายการโดยไม่คำนึงถึงจริยธรรมสื่อที่มีต่อเด็กและเยาวชน ก่อให้เกิดอิทธิพลส่งผลกระทบต่อพัฒนาการและนำไปสู่การเกิดปัญหาต่างๆตามมาในสังคม** ดังนั้นสื่อจึงควรให้ความตระหนักถึงการดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมแห่งสื่อ เนื่องจากแม้ว่าจริยธรรมจะไม่ใช่ออกกฎหมายที่ต้องปฏิบัติตาม แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่สูงส่งกว่ากฎหมายเนื่องจากบทลงโทษจะออกมาในแง่ของการตอบสนองที่สังคมมีต่อสื่อ เกิดเป็นกระแสสังคมที่เสื่อมศรัทธาต่อวิชาชีพแห่งสื่อเอง (นงนุช ศรีวิโรจน์, ม.ป.ป.) เพื่อให้ยังคงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนจำเป็นต้องนำเสนอข้อมูลต่างๆด้วยความระมัดระวัง และมีความรับผิดชอบ

อิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน

จากการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่ก้าวไกลในทุกยุคทุกสมัย ที่ก่อให้เกิดการแนวทางในการสื่อสารข้อมูลนำข้อมูลกระจายสู่มวลชนในวงกว้าง(mass media) ซึ่งผู้รับสารก็มีความหลากหลายช่วงวัยตั้งแต่

⁴⁹ นรินทรพร สุบรรณพงษ์. (2554). วัฒนธรรมบริโภคนิยมในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์.

เด็กไปถึงผู้สูงอายุ จึงทำให้เกิดข้อคำถามที่ว่า เนื้อหา ภาพ เสียง หรือ ถ้อยคำข้อความที่ปรากฏบนสื่อมีอิทธิพลอย่างไรบ้าง ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาได้มุ่งเน้นไปที่อิทธิพลของสื่อที่มีต่อช่วงวัยเด็กและเยาวชนเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นช่วงอายุที่กำลังเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัวและมีพัฒนาการในด้านต่างๆเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อีกทั้งจากผลสำรวจที่ผ่านมาพบว่า ครั้วเรือนไทยร้อยละ 95 ล้วนแล้วแต่มีสื่อโทรทัศน์อยู่ในครอบครอง (UNICEF Thailand, 2008 อ้างตาม นิชรา, 2551) สะท้อนให้เห็นว่า สื่อโทรทัศน์เองก็เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมอย่างมากและเข้าถึงเด็กและเยาวชนได้เกือบทุกครั้วเรือน โดยจากผลการสำรวจพบว่า เด็กและเยาวชนไทยอายุตั้งแต่ 1 – 14 ปี โดยเมื่ออายุยิ่งมากขึ้น ปริมาณการดูโทรทัศน์ต่อวันก็จะมากขึ้นด้วย (ลัดดาและคณะ, ม.ป.ป.)⁵⁰ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (ม.ป.ป.)⁵¹ ที่พบว่า กิจกรรมที่คนไทยใช้เวลาว่างด้วยมากที่สุด คือ การดูโทรทัศน์ โดยจะใช้เวลา 2.7 ชั่วโมงต่อวัน

ภาพแสดง ค่าเฉลี่ยของเวลาที่เด็กดูโทรทัศน์ในวันธรรมดาและวันหยุด (ชั่วโมงต่อวัน). ที่มา รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552, โดย ลัดดาและคณะ, ม.ป.ป., ค้นจาก <http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/report/report6.pdf>

นอกจากนี้จากงานวิจัยของ กนกกาญจน์ ประจงแสงศรีและไอลดา พอลเล็ต (ม.ป.ป.)⁵² ยังพบอีกว่า พฤติกรรมการดูโทรทัศน์ของเด็กและเยาวชนมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยในอดีตจะสามารถดูได้

⁵⁰ ลัดดา เหมาะสุวรรณ, วิชัย เอกพลากร, นิชรา เรืองดารกานนท์, ปราณี ชาญณรงค์, ภาสุรี แสงสุวรรณิช, วราภรณ์ เสถียรนพเก้า, สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552.

⁵¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์) Research conner.

⁵² กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี และไอลดาพอลเล็ต. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). พฤติกรรมการเสพรับสื่อทีวีที่เปลี่ยนไป.

จากเครื่องโทรทัศน์เท่านั้นแต่เมื่อมีการพัฒนาทางเทคโนโลยีมากขึ้นทำให้โทรศัพท์มือถือและเครื่องคอมพิวเตอร์ก็สามารถดูโทรทัศน์ผ่านทางโปรแกรมแอปพลิเคชันต่างๆ เช่น TV Thai HD, TV Thailand หรือ Thai Live TV เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมการดูโทรทัศน์ผ่านอุปกรณ์ 2 ชนิดขึ้นไปของเด็กและเยาวชนนับวันก็ยังมีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น เมื่อผลสำรวจระบุว่า สถานการณ์ในปัจจุบันสื่อโทรทัศน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กและเยาวชน จึงทำให้เกิดการตระหนักว่า แล้วสื่อที่เด็กได้รับในแต่ละวัน มีอิทธิพลอย่างไรต่อกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการบ้าง ทั้งนี้จากการศึกษาข้อมูลพบว่า สื่อจะมีอิทธิพลกระทบ 5 ด้านสำคัญดังต่อไปนี้

ในด้านของกระบวนการคิด (Cognitive Type Effects) ข้อมูลที่เด็กได้รับมาจากสื่อ นำไปสู่การสร้างการเรียนรู้และพัฒนาแนวทางในการคิดให้แก่เด็ก แต่ในทางกลับกันหากข้อมูลนั้นมีความไม่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลทางสังคม (Social Information) ซึ่งมีผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนเป็นอย่างยิ่ง โดยตามแนวคิดของ อัลเบิร์ต แบนดูรา⁵³ สนับสนุนว่า พฤติกรรมสามารถเรียนรู้ได้จากการสังเกตข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากต้นแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อมูลความก้าวร้าว สามารถส่งผ่านไปสู่เด็กและเยาวชนที่อยู่หน้าจอโทรทัศน์ได้ นอกจากนี้สถานการณ์จำลองทางสังคมในรูปแบบต่างๆที่ปรากฏอยู่ในสื่อ เช่น ข้อมูลบทสนทนาที่มีเนื้อหาทางเพศโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องกับเพศตรงข้าม (Heterosexual Script) หรือข้อมูลในการแสดงออกใดๆที่บ่งบอกถึงการเกี่ยวข้องกับเพศผ่านทางสื่อโทรทัศน์ จะมีผลต่อการเรียนรู้ทางเพศในวัยรุ่นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย⁵⁴ แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลของต้นแบบหรือสถานการณ์จำลองทางสังคม ทั้งในด้านของข้อมูลภาพลักษณ์บุคลิกภาพที่ดึงดูด ข้อมูลพฤติกรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จหรือสร้างความสุข ความร่ำรวย การเป็นที่รักและชื่นชอบ การมีอำนาจ ล้วนแล้วแต่ชักนำทางความคิด ดังนั้นการจะนำเสนอข้อมูลใดๆให้แก่เด็กและเยาวชนจึงควรมีการกลั่นกรองเนื้อหาก่อนเสนอ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่ผลกระทบในด้านอื่นๆต่อไป

---

⁵³ Kong, L.L., Maria, C.A., & Samsilah, R. (2010). Understanding Media Violence and Development of Aggressive Behaviour of School Children. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 7(C), 522-527.

⁵⁴ Tolman, D.L., Ed, D., Kim, J.L., Schooler, D., & Sorsoli, C.L. (2007). Rethinking the Associations between Television Viewing and Adolescent Sexuality Development: Bringing Gender into Focus. *Journal of Adolescent Health*, 40, 84.e9-84.e16.

หลังจากที่ได้รับรู้ข้อมูลแล้ว จะนำไปสู่กระบวนการที่เรียกว่าการสร้างการรับรู้และตัดสินใจและให้คุณค่าแก่ข้อมูล โดยจะสรุปออกมาในรูปแบบของทัศนคติหรือความเชื่อ (Belief-Type Effects) เกิดเป็นค่านิยมที่ยอมรับได้และไม่ได้ ซึ่งหากข้อมูลนั้นถูกตัดสินใจว่ามีคุณค่าเพียงพอที่จะยอมรับก็จะนำไปสู่การสร้างทัศนคติและเชื่อว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสม ดังเช่นในงานวิจัยของ Rivadeneyra และ Lebo (2008)⁵⁵ พบว่า พฤติกรรมในการออกเดท (Dating) ของวัยรุ่นได้รับอิทธิพลมาจากการดูภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ โดยเฉพาะภาพยนตร์แนวโรแมนติก (Romantic) ซึ่งส่งผลให้รู้สึกถึงความเป็นสุภาพบุรุษ (Traditional Gender) และสร้างมุมมองต่อความรักหรือการออกเดทในรูปแบบของการแสดงตัวเป็นสุภาพบุรุษ ซึ่งจะต่างจากกลุ่มวัยรุ่นที่ดูภาพยนตร์ที่อยู่ในแนวดราม่า (Drama) หรือไม่โรแมนติก (Non-romantic) ก็จะมีลักษณะยึดติดในความเป็นจริง (Realistic) แสดงให้เห็นว่า**ข้อมูลที่ได้จากสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการสร้างทัศนคติหรือความเชื่อขึ้นมา และนำไปสู่การเลียนแบบโดยเชื่อว่า พฤติกรรมนั้นคือสิ่งที่เหมาะสมและยอมรับได้ในสังคม**

ผลกระทบที่แสดงออกทางด้านพฤติกรรม (Behavioral – Type Effects) อันเนื่องมาจากการที่สื่อ นำข้อมูลมาเผยแพร่ และสร้างความเชื่อหรือคุณค่าต่างๆต่อข้อมูลนั้น ก็ทำให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมบางอย่างตามที่สื่อชี้แนะได้ โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนจะถูกโน้มน้าวและชี้แนะได้มากกว่าปกติ เนื่องจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์และยังขาดวุฒิภาวะในการตัดสินใจ จึงพบได้ว่า ในช่วงเวลาเหมาะสมที่เด็กและเยาวชนดูโทรทัศน์นั้น จึงได้มีการนำเสนอโฆษณามากมายทั้งโฆษณาตรงและโฆษณาแฝง ซึ่งจากการสำรวจในครั้งนี้พบว่า จาก 72 รายการ มีถึง 13 รายการที่มีโฆษณาแฝง โดยปรากฏอยู่ในช่วงต่างๆของรายการทั้งภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวประกอบข้อความบรรยาย โดยเป็นไปเพื่อกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการบริโภคสินค้า และยินดีที่จะเข้ามาใช้บริการ ซึ่งผลระยะยาวที่สื่อคาดหวังคือ จะสามารถจดจำสินค้าและพัฒนาการจนกลายเป็นการภักดีและศรัทธาต่อสินค้านั้นๆ แม้ว่าในตอนแรกจะไม่ได้รู้สึกชื่นชอบก็ตาม (สุริยเดว ทรีปาตี, 2556, อ้างแล้ว) แต่การได้ยินบ่อยๆก็จะสร้างเป็นความเคยชิน ทำให้นักพิจารณาและสนใจที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับสินค้านั้นก่อนเป็นอันดับต้นๆ

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า อิทธิพลของสื่อมีความเชื่อมโยงต่อการแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional-Type Effect) อีกด้วย โดยข้อมูลที่ได้รับจากสื่อจะมีผลโดยตรงอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งยิ่งข้อมูลมี

⁵⁵ Rivadeneyra, R. & Lebo, M.J. (2008). Association Between Television-Viewing Behaviors and Adolescent Dating Role Attitudes and Behaviors, *Journal of Adolescence*, 31(3), 291-305.

ความเข้มข้นและกระตุ้นอารมณ์ได้มากเท่าไรจะยิ่งส่งผลต่อการจดจำได้มากขึ้นเท่านั้น เนื่องจากสมองส่วน Limbic ที่ถูกเรียกว่าสมองส่วนอารมณ์ อยู่ในตำแหน่งใกล้เคียงกับ Hippocampus ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจดจำ⁵⁶ ดังนั้นการที่สื่อนำเสนอข้อมูลที่กระตุ้นให้เกิดอารมณ์เชิงลบ เช่น กลัว เศร้า หดหู่ หรืออารมณ์ในทางบวก เช่น สนุกสนาน เย้ายวน สงบ ผ่อนคลาย ก็จะสามารถส่งผลกระทบต่อในระยะยาวได้ ทั้งนี้จากงานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า สื่อที่นำเสนอข้อมูลรุนแรงและทำให้เกิดความรู้สึกในเชิงลบส่งผลให้ผู้รับสารเกิดความชินชาต่อความรุนแรง ความเจ็บปวด และทำให้สูญเสียความรู้สึกผิดชอบชั่วดีและการเห็นอกเห็นใจในผู้อื่นไป ซึ่งจากการศึกษาในรูปแบบในการกลั่นแกล้งกันของวัยรุ่น ของ Kuntsche, E.M.A. และคณะ (2006)⁵⁷ โดยทำการสำรวจใน 8 ประเทศ พบว่า รูปแบบการกลั่นแกล้งทั้งการเตะ การชกต่อย การผลัก ตลอดจนการใช้ความรุนแรงทางภาษา ล้วนมีความสัมพันธ์กับการดูโทรทัศน์ อีกทั้งยังพบด้วยว่า ความถี่ในการดูโทรทัศน์ยังมีมากเท่าไรแนวโน้มของการกลั่นแกล้งก็จะยิ่งสูงขึ้น อย่างไรก็ตามแม้ว่าสื่อควรที่จะคำนึงถึงการเสนอข้อมูลที่มีความรุนแรงและกลั่นกรองเนื้อหาที่อ่อนไหวแต่จากการสำรวจในครั้งนี้กลับพบว่า รายการจำนวนหนึ่งนำเสนอเนื้อหาที่มีความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางจิตใจ ความรุนแรงต่อสิ่งของ ความรุนแรงทางเพศ และความรุนแรงที่เข้าข่ายทารุณกรรมสัตว์ มาเผยแพร่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากดูโทรทัศน์

การศึกษาที่ผ่านมายังพบอีกว่า อิทธิพลของสื่อที่ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนที่รับชมโทรทัศน์คือ การส่งผลกระทบต่อระบบร่างกายอย่างอัตโนมัติ ซึ่งจะกระตุ้นให้บุคคลไม่สามารถควบคุมการแสดงออกทางร่างกาย เช่น การเบ่งตากว้าง การจ้องมองหรือกระพริบตามแสงและการเคลื่อนไหวของจอภาพ โดยการแสดงออกทางร่างกายดังกล่าวเกิดได้จากการถูกกระตุ้นทางความรู้สึกอย่างรุนแรงจากเนื้อหารายการที่สยองขวัญ หรือน่ากลัว ส่งผลทำให้ร่างกายเข้าสู่ภาวะเครียด ร่างกายหลั่ง cortisol หรือฮอร์โมนแห่งความเครียดออกมา ทำให้ต่อมหมวกไตต้องทำงานหนักมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะทำให้ส่งผลต่อการเต้นของหัวใจ มีอาการเกร็ง เหงื่อออกหรือขนลุก มือสั่นได้ (หมอมวลชน, 2013)⁵⁸ อีกทั้ง

⁵⁶ Boeree, C.G., (2009). General Psychology : The Emotional Nervous System.

⁵⁷ Kuntsche, E.M.A., Pickett, W., Overpeck, M., Craig, W., Boyce, W., & Matos, M.G.D. (2006). Television Viewing and Forms of Bullying among Adolescents from Eight Countries. Journal of Adolescent Health, 39, 908-915.

⁵⁸ หมอมวลชน. (2013). นอนไม่หลับ. บริการและสาระความรู้

ในการศึกษาของ Charmaine B.L และคณะ (2015) ได้แนวคิดที่น่าสนใจว่า เด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น (ADD/ADHD) จำนวนมากมีปริมาณรับชมโทรทัศน์อยู่ราว 149.1 นาทีในช่วงวันหยุด อีกทั้งร้อยละ 59 จะมีโทรทัศน์ประจำอยู่ในห้องนอน ซึ่งทำให้เกิดสมมติฐานว่า หากลดปริมาณการรับสื่อโทรทัศน์ลงโดยหา มาตรการป้องกันต่างๆ เช่น ครอบคั้นไม่ให้นำโทรทัศน์ไปไว้ในห้องนอนเด็ก ก็อาจจะช่วยทำให้ภาวะสมาธิสั้น ลดลงได้ และ Hager L.R. (2006)⁵⁹ ยังศึกษาพบอีกว่า เมื่อเด็กดูโทรทัศน์มากขึ้นก็จะส่งผลให้เกิดกิจกรรมการ เคลื่อนไหวทางกายลดลง รวมทั้งยังก่อให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านไม่ยอมเข้านอน (bedtime resistance) และรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมยังกระตุ้นทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวลในการนอนหลับ (anxiety about falling asleep) ส่งผลให้เกิดสุขนิสัยที่ไม่ดีในการนอนและส่งผลต่อด้านอารมณ์ พฤติกรรม และการเรียนรู้ ได้ (ทิพวรรณและคณะ, 2556) นอกจากนี้การศึกษาของ Dennison B.A. & Edmunds S.L. (2008)⁶⁰ ซึ่ง พบว่า การที่มีโทรทัศน์ในห้องทำให้เด็กได้รับชมโฆษณาเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่แล้วโฆษณาจะมีเนื้อหา เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ที่มีไขมันและน้ำตาลในปริมาณสูง มีรสหวาน โดยมีกลุ่มเป้าหมายในการโฆษณาอยู่ที่ เด็กและวัยรุ่น ผลที่ตามมาคือ เด็กและวัยรุ่นจำนวนหนึ่งประสบกับปัญหาโรคอ้วน (obesity) ดังนั้นจึงมี การเสนอว่า ควรให้ความรู้ด้านการตระหนักถึงอิทธิพลจากสื่อโทรทัศน์แก่ครอบครัว สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆในสังคม รวมทั้งกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมกับการดู โทรทัศน์แก่เด็ก เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆที่จะเกิดกับเด็กทั้งในแง่ถูกชักจูงจากโฆษณา และการใช้ เวลาว่างไปอย่างไม่เกิดประโยชน์

ในการนี้เพื่อสร้างการตระหนักถึงอิทธิพลของสื่อที่มีต่อพัฒนาการของเด็ก จึงทำให้หน่วยงานหลาย ภาคส่วนในประเทศไทย ผนึกกำลังร่วมหามาตรการ แนวทางและนโยบายต่างๆ เพื่อพัฒนาให้เกิดพื้นที่สื่อ สร้างสรรค์ที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน เช่น มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา (Media Monitor) จะมุ่งเน้นเพื่อ ปฏิรูปสื่อและสังคมให้เป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีให้แก่สังคม นอกจากนี้ แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ก็เป็นอีกหน่วยงานที่มุ่งมั่นสร้างการ ตระหนักถึงการรู้เท่าทันเล่ห์เหลี่ยมโฆษณาด้วยเช่นกัน ถึงกระนั้นจากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในสังคมคือ

⁵⁹ Hager, L.R. (2006). Television Viewing and Physical Activity in Children. *Journal of Adolescent Health*, 39, 656-661

⁶⁰ Dennison, B.A. & Edmunds, L.S.(2008). The role of television in childhood obesity. *Progress in Pediatric Cardiology*, 25, 191-197

มีการพบว่าสื่อได้นำเสนอเนื้อหารายการที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก จึงทำให้เกิดคำถามว่า ในปัจจุบันสื่อได้ทำหน้าที่และยึดมั่นถือมั่นในหลักจริยธรรมมากน้อยเพียงใด และจะมีแนวทางปฏิบัติใดบ้างที่จะกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้านสื่อสารมวลชนเกิดการตระหนักถึงหลักจริยธรรมในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ แก่เด็กและเยาวชนต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลในเชิงนโยบายเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อที่ปรากฏในประเทศไทย เมื่อนำมาพิจารณาถึงความสอดคล้องในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมจริยธรรมสื่อและสร้างความเข้าใจถึงผลกระทบที่สื่อมีต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนอย่างเร่งด่วน จริงจัง และเข้มงวด

มาตรการเร่งด่วนที่ควรเร่งดำเนินการ ควรครอบคลุมถึงการส่งเสริมให้ผู้บริโภคเกิดการตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิในการบริโภคสื่อ และยกระดับมาตรฐานจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน โดยมุ่งเสริมสร้างให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการมนุษย์กับสื่อ เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและนำไปสู่การผลิตและนำเสนอรายการที่มีผลดีต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน

1. กำหนดเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหารายการและเฝ้าระวังการนำเสนอข้อมูลผ่านรายการ หรือลักษณะของการโฆษณาที่เข้าข่ายเอาเปรียบ หลอกลวงผู้บริโภค เพื่อนำมาประกอบใช้ในการพิจารณาลักษณะของรายการที่อาจมีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชนอย่างไม่เหมาะสม
2. เร่งสร้างความเข้าใจในการนำเสนอประเด็นที่เปราะบางทางวัฒนธรรมหรือสังคม และส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อสร้างความเข้าใจและนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อในลักษณะที่ยอมรับในความแตกต่างดังกล่าว
3. สร้างความรู้ความเข้าใจถึงผลกระทบของสื่อที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน และสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์แก่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน

4. สร้างการตระหนักถึงความสำคัญในการเลือกรับชมรายการที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของเด็กและเยาวชนให้แก่สถาบันครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เพื่อสร้างสุขภาวะที่ดีในครอบครัว

นอกจากนี้ควรมีการใช้มาตรการที่จริงจัง เพื่อจุดมุ่งหมายระยะยาวในการส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนยึดแนวทางปฏิบัติตามหลักจริยธรรมหรือข้อกำหนดต่าง ๆ ที่บังคับใช้ในการประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชน และเป็นการส่งเสริมให้เกิดพื้นที่สื่อสีขาว หรือพื้นที่สื่อสร้างสรรค์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน โดยมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน หรือมีกลไกที่สนับสนุนให้สื่อสามารถดำเนินการกำกับดูแลตนเอง

1. สนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เพื่อผนึกกำลังในการจัดทำกลไกเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาระบบการกำกับดูแลตนเองของกิจการวิทยุโทรทัศน์
2. สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและสร้างจูงใจให้เกิดการผลิตรายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ และเปิดพื้นที่สื่อสร้างสำหรับเด็กและเยาวชน
3. สนับสนุนให้มีการบังคับใช้ข้อกำหนดหรือพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับสื่อ อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สนับสนุนให้มีการจัดทำมาตรฐานหลักจริยธรรมสื่อ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน

ขณะเดียวกันการดำเนินการด้วยมาตรการที่เข้มงวดก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อปกป้องสิทธิในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชน และเพื่อสร้างแนวทางในการนำเสนอข้อมูล รายการ โฆษณาที่เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆตามหลักจริยธรรมวิชาชีพสื่อ

1. กำกับดูแลการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เนื้อหาข้อมูล โดยให้คำนึงถึงประโยชน์ที่มีต่อสาธารณชนและยึดในหลักสิทธิมนุษยชน โดยมุ่งเน้นปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความรุนแรง เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมทางเพศสัมพันธ์ เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการดื่มสุราและสูบบุหรี่ ตลอดจนเนื้อหาที่แสดงออกถึงการก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือจำแนกความแตกต่างในเรื่องต่างๆ เช่น ชาติพันธุ์ สีผิว อายุ ศาสนา สุขภาพ ความพิการและความด้อยโอกาส เป็นต้น

ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่สร้างสรรค์และนำไปสู่การเกิดปัญหาพฤติกรรมเลียนแบบในสิ่งที่ไม่เหมาะสม

2. ในการโฆษณาจะต้องนำเสนอข้อมูลโดยไม่ละเมิดต่อสิทธิ หรือสร้างความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้บริโภคโดยเฉพาะในเด็กและเยาวชน
3. ควบคุมให้การโฆษณาเป็นไปตามข้อกำหนดกำหนด เช่น ไม่ออกอากาศเกินกว่าเวลาที่กำหนดไว้ ลดการโฆษณาแฝงในรายการสำหรับเด็ก หรือ งดการโฆษณาแฝงโดยมุ่งหวังผลประโยชน์ด้วยการชักจูง โน้มน้าวอย่างไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภค
4. จัดทำคำอธิบายหรือแนะนำระดับของประเภทรายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้รับชมได้ใช้ประกอบการพิจารณาว่ารายการดังกล่าวมีความเหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในปกครองหรือไม่
5. ตรวจสอบแนวทางในการปฏิบัติการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ

ตารางเปรียบเทียบระเบียบและข้อบังคับปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับการดำเนินการมาตรการที่เร่งด่วน จริงจัง และเข้มงวด

ระเบียบ/ข้อบังคับ	มาตรการเร่งด่วน	มาตรการจริงจัง	มาตรการเข้มงวด	ระยะยาว
แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ปี 2555 – 2559 ยุทธศาสตร์ที่ 5.2 ตัวชี้วัดที่ 6 (การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์) ⁶¹	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดเกณฑ์การพิจารณาโฆษณาอันมีลักษณะเป็นการค้ากำไรเกินควร หลีกเลี่ยงผู้บริโภค - สร้างกลไกการป้องกันโดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ - จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรม การประกอบวิชาชีพ และควบคุมกันการประกอบวิชาชีพกันเอง - ดำเนินการให้มีกลไกบังคับใช้กฎหมายที่รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - กำกับดูแลการประกอบกิจการในด้านเนื้อหาให้มีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและความหลากหลาย - กำกับดูแลโฆษณาให้มีละเมิดสิทธิและเอาเปรียบผู้บริโภค 	<ul style="list-style-type: none"> - มีแนวทางปฏิบัติ (Guideline) และกลไกสนับสนุนการกำกับดูแลกันเองของสื่อ

ตารางเปรียบเทียบระเบียบและข้อบังคับปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับการดำเนินการมาตรการที่เร่งด่วน จริงจัง และเข้มงวด

ระเบียบ/ข้อบังคับ	มาตรการเร่งด่วน	มาตรการจริงจัง	มาตรการเข้มงวด	ระยะยาว
คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเอง ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำมาตรฐานจริยธรรมสื่อ - เร่งทำความเข้าใจในประเด็นที่เปราะบางทางสังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ความแตกต่างทางสังคมหรือวัฒนธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - รวมกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชนเพื่อจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมวิชาชีพสื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ - ไม่นำเสนอข้อมูลที่แสดงถึงการจำแนกความแตกต่างในเรื่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อยึดหลักผลประโยชน์สาธารณะ - สื่อยึดหลักความเท่าเทียมและความหลากหลายของผู้รับข้อมูล

⁶¹ สำนักงาน กสทช. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ปี 2555-2559. ค้นจาก สำนักงาน กสทช. เว็บไซต์: <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Plan/Masterplan>

ระเบียบ/ข้อบังคับ	มาตรการเร่งด่วน	มาตรการจริงจัง	มาตรการเข้มงวด	ระยะยาว
	<p>ให้แก่สื่อ เพื่อให้เกิดการนำเสนอรายการในลักษณะเพื่อสร้างเข้าใจและยอมรับ</p>		<p>ต่างๆ เช่น เชื้อชาติ สีผิว เพศ ภาษา อายุ สุขภาพ ศาสนา เด็กสตรี คนด้อยโอกาส</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่นำเสนอข้อมูลที่มีเนื้อหารุนแรง เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ และความระวังในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการตีตราและสุนทรียภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนเกิดการลอกเลียนแบบ - ควบคุมการออกอากาศโฆษณาไม่ให้เกินกว่าที่กำหนด - ควบคุมเนื้อหาการโฆษณาทั้งทางตรงและโฆษณาแฝงไม่ให้เกิดการไม่เป็นธรรมต่อผู้บริโภคหรือก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมในภาพรวม โดยเฉพาะผลกระทบต่อกลุ่มเด็กและเยาวชน 	<p>ข่าวสาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - สร้างเกียรติยศในการประกอบวิชาชีพสื่อ

ตารางเปรียบเทียบระเบียบและข้อบังคับปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับการดำเนินการมาตรการที่เร่งด่วน จริงจัง และเข้มงวด

ระเบียบ/ข้อบังคับ	มาตรการเร่งด่วน	มาตรการจริงจัง	มาตรการเข้มงวด	ระยะยาว
แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ 2556'	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างหลักเกณฑ์ในการตรวจสอบเนื้อหาและเฟียร์วังสื่อ - สร้างความรู้และความเข้าใจในการจัดระดับความเหมาะสมแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ - สร้างความรู้และความเข้าใจถึงผลกระทบของสื่อที่มีต่อพัฒนาการเด็กและเยาวชนแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อ - สร้างการตระหนักถึงการเลือกรับชมรายการที่มีความเหมาะสมให้แก่สถาบันครอบครัว โรงเรียน และสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> - เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์โทรทัศน์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ - ส่งเสริมและพัฒนาระบบการดูแลตนเองของกิจการวิทยุโทรทัศน์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ควรมีคำแนะนำการเข้าสู่รายการ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลว่ารายการต่อไปนี้จะเหมาะสมกับเด็กในปกครองหรือไม่ - ควรมีการตรวจสอบแต่ละรายการว่าปฏิบัติตามแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์หรือไม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดระดับความเหมาะสมรายการ

ตารางเปรียบเทียบระเบียบและข้อบังคับปัจจุบัน ที่สอดคล้องกับการดำเนินการมาตรการที่เร่งด่วน จริงจัง และเข้มงวด

ระเบียบ/ข้อบังคับ	มาตรการเร่งด่วน	มาตรการจริงจัง	มาตรการเข้มงวด	ระยะยาว
พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553 มาตรา 27(18) ⁶²	- มาตรฐานทางวิชาชีพต้องคำนึงถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภค	- กสทช.มีอำนาจในการรวมกลุ่ม เพื่อจัดทำมาตรฐานจริยธรรมทางวิชาชีพสื่อ	- เร่งสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพสื่อ	- มีมาตรฐานวิชาชีพในการกำกับดูแลกันเอง และมีการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิในการรับข่าวสารของประชาชน
พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ.2551 มาตรา 39 ⁶³				

⁶² สำนักงาน กสทช. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553. ค้นจาก สำนักงาน กสทช.

เว็บไซต์: <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct>

⁶³ สำนักงาน กสทช. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ.2551. ค้นจาก สำนักงาน กสทช. เว็บไซต์:

<http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct>

บรรณานุกรม

กนกกาญจน์ ประจงแสงศรี และโอลดาฟอลเล็ด. (ม.ป.ป.). *พฤติกรรมการใช้โทรศัพท์ที่เปลี่ยนแปลงไป*.

- ค้นจาก สถาบันสื่อวิชาการสื่อสารสาธารณะ เว็บไซต์ <http://www2.thaipbs.or.th/aipm/?p=107>
กรองแก้ว รัตนจันทร์. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับสื่อโทรทัศน์ในเนื้อหาด้ำนบันเทิง
และสื่อบุคคล กับทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์และการยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน
ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. ค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย
ไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. (2556). เรื่อง
หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556. ค้น
จาก <https://broadcast.nbtc.go.th/tv/documents.php>
โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพะของสังคม. (2551). รายงานผลการศึกษารอบที่ 23 เรื่องการ์ตูน เด็กในฟรี
ทีวี.ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2555, จาก [http://www.mediamonitor.in.th/main/
research/docman.html?start=10](http://www.mediamonitor.in.th/main/research/docman.html?start=10)
โครงการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพะของสังคม. (2551). รายงานผลการศึกษารอบที่ 38 เรื่องความ
รุนแรงในละครโทรทัศน์ไทยปี 2551ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2555
โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพะของสังคม.(2553).ข้อเสนอแนะ การผลิตละครโทรทัศน์ไทย
การศึกษาประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์ต่างประเทศ.
ชนัญสรอา อรรถพร ณ อยุธยา (2556). การกำกับดูแลเนื้อหาหารายการที่อาจเป็นภัยในกิจการโทรทัศน์ของ
ประเทศไทย เพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนภายใต้ภาวะสื่อหลอมรวม. วิทยานิพนธ์ คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ดวงอมร พิทักษ์ธรรม. (2550). การเลียนแบบละครโทรทัศน์ของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ค้นจาก
โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System)
สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
เดลินิวส์. (2555). *ซีอก 8 ขวบ แขวานคอเลียนแบบละครดัง “คนอวดผี-แรงเงา”*.<http://bit.ly/1BPhWmL>
ทิพวรรณ หรรษคุณาชัย, รวีวรรณ รุ่งไพวัลย์, สุรีย์ลักษณ์ สุจริตพงศ์ และวีระศักดิ์ ชลไชยะ. (2556). ตำรา

พัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก เล่ม 3 การดูแลเด็กสุขภาพดี. กรุงเทพฯ: ป๊อปอนด์ เอ็นเทอร์ไพรซ์.
 นงนุช ใจชื่น. (2557). 4 ปริศนาของโฆษณาอาหารบนจอทีวี. นนทบุรี: เดอะกราฟิก ชิสเต็มส์.
 นงนุช ศิริโรจน์. (ม.ป.ป.). MC463 จริยธรรมสื่อสารมวลชน (Mass Communication Ethics). กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 นรินทร์พร สุบรรณพงษ์. (2554). วัฒนธรรมบริโภคนิยมในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์. ค้นจาก
 โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System)
 สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
 นิชรา เรืองดารกานนท์, ชาศรียา ธีรเนตร, รวิวรรณ รุ่งไพรวัลย์, ทิพวรรณหรรษคุณาชัย และนิตยา คชภักดี.
 (2551). ตำราพัฒนาการและพฤติกรรมเด็ก. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิง.
 แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (FHP) และมูลนิธิเพื่อการพัฒนา
 นโยบายสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPF). (2557). เรื่อง “โฆษณาอาหารในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก
 ด้กให้ข้อมูล? คุณค่า? หรือ พิษภัย?” [แผ่นพับ]. นนทบุรี: ม.ป.ท.
 แผนงานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ . (2558). เกี่ยวกับเรา. ค้นจาก แผน
 งานวิจัยนโยบายอาหารและโภชนาการ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ เว็บไซต์:
<http://www.fhpprogram.org/about-us>
 พสุ ชัยเวฬุ. (2540). การวิเคราะห์เนื้อหารายการ "ช่อง 9 การ์ตูน". วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต
 สาขาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 มัทนียา สุวรรณวงศ์. (2542). การวิเคราะห์แนวเรื่อง และประเภทเนื้อหาของภาพยนตร์การ์ตูนที่
 ออกอากาศทางโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
 เมธา เสรีธนาวงศ์. (2547) รายงานผลการวิจัย การวิเคราะห์รูปแบบของส่วนประกอบรายการโทรทัศน์.
 กองทุนเพื่อการวิจัย คณะนิเทศศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
 ราชบัณฑิตยสถาน. (2548). พจนานุกรมศัพท์ทางจิตวิทยา ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ:
 ราชบัณฑิตยสถาน.
 ราชบัณฑิตยสถาน. (2552). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ:

ราชบัณฑิตยสถาน.

ลดาวัลย์ สงพัฒน์แก้ว. (2552). การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ด้านบันเทิงและทัศนคติในเรื่องเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

ลักษมี คงลาภ.(2551).การวิเคราะห์ความรุนแรงในละครโทรทัศน์. สืบค้นจาก

<http://www.childmedia.net/files/TVnet.pdf>

ลัดดา เหมาะสุวรรณ, วิชัย เอกพลากร, นิชรา เรืองดารกานนท์, ปราณี่ ชาญณรงค์, ภาสุรี แสงศุภวานิช, วราภรณ์ เสถียรนพเก้า, ...สุวัฒน์ เบญจพลพิทักษ์. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). รายงานการสำรวจสุขภาพประชาชนไทย ครั้งที่ 4 พ.ศ. 2551-2552. ค้นจาก เว็บไซต์สารสนเทศสุขภาพไทย เว็บไซต์:

<http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/report/report6.pdf>

วรวรรณ ธนะมงคล. (2546). สิทธิเด็กที่ปรากฏในรายการโทรทัศน์สำหรับเด็กวัยรุ่น. ค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

วรินทร์ย์ ธานีวรรณ. (2534).บทบาทของโฆษณาทางโทรทัศน์ต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของเด็กวัยรุ่น.

ค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System)

สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

วิทยากร เชียงกูล. (2552). จิตวิทยาวัยรุ่น ก้าวข้ามปัญหาและพัฒนาศักยภาพด้านบวก. กรุงเทพฯ: สายธาร.

วิทยากร เชียงกูล. (2552). อธิบายศัพท์จิตวิทยาและการพัฒนาตนเอง. กรุงเทพฯ: สารธาร.

วิโรจน์ ศรีหิรัญ. (ม.ป.ป.). 140-302 กฎหมายและจริยธรรมสื่อสารมวลชน. สืบค้นจาก

<http://olearning.siam.edu/-4-4/492-100-101->

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2553). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย (เล่ม2) วัยรุ่น – วัยสูงอายุ (พิมพ์ครั้งที่ 9).

กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สันตต์ ทองรินทร์, ศิริวรรณ อนันต์โท และวริยา ชินวรรณ. (2556). จริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน

(บทคัดย่อ).<http://www.compolicy.org/?p=481>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. สำนักงาน กสทช. รายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2556). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง แนวทางการจัดระดับ ความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการ โทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการ ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556 . ค้นจาก สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจาย เสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เว็บไซต์:

<https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/570500000001.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. สำนักงาน กสทช. รายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2557). คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแล กันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (Ethical guideline and Self-regulation for Broadcasting). ค้นจาก สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

<https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/570500000006.pdf>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).แผนแม่บทในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ปี 2555-2559. ค้นจาก สำนักงาน กสทช. เว็บไซต์: <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Plan/Masterplan>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.2553. ค้นจาก สำนักงาน กสทช. เว็บไซต์: <http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct>

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ.2551.ค้นจาก
สำนักงาน กสทช. เว็บไซต์

<http://www.nbt.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct>

สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (Health Information System Development Office
(HISO)), (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์), *กรอบแนวคิดและนิยามความรุนแรง*. ค้นจาก Health Information
System Development Office (HISO) เว็บไซต์:

http://www.hiso.or.th/hiso/picture/reportHealth/report2_11_3.pdf

สำนักงานพัฒนาสุขภาพระหว่างประเทศ (IHPP) (2556). *การโฆษณาผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มใน
ช่วงเวลารายการโทรทัศน์สำหรับเด็กและเยาวชน*. ค้นจาก สำนักงานพัฒนานโยบายสุขภาพ
ระหว่างประเทศ (IHPP) เว็บไซต์. <http://www.fhpprogram.org/about-us>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.) *Research conner*. ค้นจาก สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เว็บไซต์.http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_Activity.jsp

สุริยเดว ทรีปาตี. (2554). *รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ : พัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น*. ม.ป.ท.: ห้างหุ้นส่วน
สามัญนิติบุคคล เจ็ยฮั่ว.

สุริยเดว ทรีปาตี. (2556). *รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ พัฒนาการของเด็กและวัยรุ่น*. สมุทรสาคร: แอ๊ปเปิ้ล ฟริน
ติ้ง.

สุริยเดว ทรีปาตี. (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). *การปรับตัวในวัยรุ่น*. เอกสารประกอบการเรียนวิชา CFHD 520, ม.
ป.ท.

สุริยเดว ทรีปาตี และสุชีวา เจริญธรรม. (2554). *รู้จักเด็กทั้งตัวและหัวใจ เคล็ดลับการเป็นพี่เลี้ยงคู่ใจ*.ม.
ป.ท.: ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล เจ็ยฮั่ว.

หมอมวลชน. (2013). *นอนไม่หลับ*. ค้นจาก หมอมวลชน เว็บไซต์

<http://www.mmc.co.th/articles/42085232/นอนไม่หลับ.html>

องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (2552). *จริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการ
ผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552*. ค้นจาก เว็บไซต์

<http://org.thaipbs.or.th/orginfo/document/ethics/article41915.ece>

อาวรุท โสพิลา (2551). รูปแบบของโฆษณาทางสื่อโทรทัศน์ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเครื่องสำอางของวัยรุ่น ในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. ค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS – Thai Library Integrated System) สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา

เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์. (2551). อิทธิพลทีวี! เด็กไทยอยากเป็นพระเอกเพราะ “ข่มขืน” คนอื่นได้.

<http://www.manager.co.th/QOL/ViewNews.aspx?NewsID=9510000050150>

เอเอสทีวี ผู้จัดการออนไลน์.(2558).เด็กไทยเฉื่อย นังดูทีวี-เล่นเกม-จิ้มมือถือ 14 ชม. ห่วงกระทบพัฒนาการ.

Ashton Gerding (2011). Be-tween Two Words: A Content Analysis OF Tween Television Programming. (Master's Thesis) University of Delaware.

BBC. (2015). *Section 5 : Harm and Offence Violence*. ค้นจาก BBC เว็บไซต์:

[http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/page/guidelines-harm-violence/#Violence
Against Animals](http://www.bbc.co.uk/editorialguidelines/page/guidelines-harm-violence/#ViolenceAgainstAnimals)

Boeree. C.G., (2009).*General Psychology : The Emotional Nervous System*. ค้นจาก เว็บไซต์

<http://webpace.ship.edu/cgboer/limbicsystem.html>

Charmaine, B.L, Waring, M.E., Pagoto, S.L., & Lemon, S.C. (2015). A television in the bedroom is associated with higher weekday screen time among youth with attention deficit hyperactivity disorder (ADD/ADHD). *Preventive Medicine Reports*, 2, 1-3.

doi:10.1016/j.pmedr.2014.11.001

Dennison, B.A. & Edmunds, L.S.(2008). The role of television in childhood obesity. *Progress in Pediatric Cardiology*, 25, 191-197. doi:10.1016/j.ppedcard.2008.05.010

Gerbner et al (1980). The "mainstreaming" of America: Violence profile no. 11. *Journal of Communication*, 30, 10-27

Goris JM., Petersen S., Stamatakis E. &Veerman JL. (2010). Television food advertising and the

- prevalence of childhood overweight and obesity: a multicountry comparison. *Public Health Nutr*, 13(7), 1003 -12. doi: 10.1017/S1368980009992850
- Hager, L.R. (2006). Television Viewing and Physical Activity in Children. *Journal of Adolescent Health*, 39, 656-661. doi: 10.1016/j.jadohealth.2006.04.020
- Joseph T. Klapper. (1960). *The Effect of Mass Communication*. The Free Press
- Kong, L.L., Maria, C.A., & Samsilah, R. (2010). Understanding Media Violence and Development of Aggressive Behaviour of School Children. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 7(C), 522-527. doi:10.1016/j.sbspro.2010.10.070
- Kuntsche, E.M.A., Pickett, W., Overpeck, M., Craig, W., Boyce, W., & Matos, M.G.D. (2006). Television Viewing and Forms of Bullying among Adolescents from Eight Countries. *Journal of Adolescent Health*, 39, 908-915. doi:10.1016/j.jadohealth.2006.06.007
- Potter, W. J. (2005). *Media Literacy*. (3rd ed.). Sage Publications, Inc. United State of America
- Rivadeneira, R. & Lebo, M.J. (2008). Association Between Television-Viewing Behaviors and Adolescent Dating Role Attitudes and Behaviors, *Journal of Adolescence*, 31(3), 291-305. doi: 10.1016/j.adolescence.2007.06.001
- The Ofcom Broadcasting Code. (2013). Section 1: Protecting the under-eighteens . The Ofcom Broadcasting Code. ค้นจาก Ofcom Independent regulator and competition authority for the UK communications industries เว็บไซต์:
<http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/broadcast/831190/broadcastingcode2011.pdf>
- Tolman, D.L., Ed, D., Kim, J.L., Schooler, D., & Sorsoli, C.L. (2007). Rethinking the Associations between Television Viewing and Adolescent Sexuality Development: Bringing Gender into Focus. *Journal of Adolescent Health*, 40, 84.e9-84.e16. doi: 10.1016/j.jadohealth.2006.08.002
- YaHao (2011) *A Cross-National Comparison of the Use of Sex in Chinese and British Television Advertising*. Department of Media and Communication: University of Leicester

ภาคผนวก

จริยธรรม และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จริยธรรมสื่อมวลชนว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงในลักษณะต่างๆ

1 คู่มือจริยธรรมการกำกับดูแลตนเองในกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์

หลักการ 6 ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ

6.1) ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอภาพ การใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่เหมาะสม โดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง อุตลักษณ์ทางเพศ เพศวิถี เพศสัมพันธ์ รวมทั้งเรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ

6.2) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอเนื้อหา ภาษา ภาพ เสียง ที่อาจทำให้ผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนเข้าใจผิด หรือกระตุ้นพฤติกรรมลอกเลียนแบบ เช่น รายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การใช้ภาษาหยาบคาย กิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่อร่างกาย อบายมุข การกระทำที่ผิดกฎหมาย

6.3) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูลที่อาจมีผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน หรือความสัมพันธ์ของครอบครัว

6.4) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องไม่นำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกทารุณ ถูกคุกคามทางเพศ ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย ทั้งนี้หมายถึงการไม่นำเสนอภาพ ข้อมูล ข้อความ สัญลักษณ์ใด ที่จะสามารถบ่งบอกถึงเด็ก และเยาวชนผู้ตกเป็นข่าวได้ เว้นแต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง

6.5) การรายงานข่าวหรือการนำเสนอรายการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องคำนึงถึงการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน

6.6) ผู้ประกอบวิชาชีพต้องคำนึงถึงแหล่งข่าวหรือผู้ร่วมรายการที่เป็นเด็ก เยาวชน และบุคคลที่กำลังมีความทุกข์หรือผู้ที่มีความบกพร่องทางสมองเป็นพิเศษ เพราะพวกเขาอาจไม่ได้นึกถึงผลกระทบที่จะตามมาหลังจากการให้สัมภาษณ์หรือเข้าร่วมรายการ

6.7) ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์อาชญากรรม การกระทำซ้ำเร้า การค้าแรงงานเด็ก ต้องไม่เปิดเผยชื่อ อัตลักษณ์ หรือข้อมูลแวดล้อมอื่นใด ที่เกี่ยวกับตัวเด็ก หรือนำเด็กมา

การปกป้องเด็กและเยาวชนจากการนำเสนอเหตุร้ายแรงที่กระทบกระเทือนจิตใจ

แนวปฏิบัติ

6.8) ไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูล ที่อาจจะมีผลเสียต่อพัฒนาการด้านศีลธรรม ด้านกายภาพ และด้าน

6.9) กรณีภาพข่าวที่มีความรุนแรง เช่น ข่าวอุบัติเหตุร้ายแรง ภาพข่าวอาชญากรรม ภัยพิบัติธรรมชาติ อุบัติเหตุขนาดใหญ่ สงคราม ควรคำนึงถึงระดับความรุนแรงของภาพและช่วงเวลาที่นำเสนอ หลีกเลี่ยงการนำเสนอในช่วงเวลาของรายการเด็ก ยกเว้นประกาศหรือเตือนภัยฉุกเฉินสติปัญญา ของเด็กเยาวชน หรือมีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว

6.10) หลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวรุนแรง หรืออาจกระทบกระเทือนจิตใจเด็กและเยาวชนในช่วงรายการข่าวหัวค่ำ เพราะเด็กและเยาวชนอาจกำลังนั่งรับชมพร้อมกับผู้ใหญ่ได้

6.11) ต้องระมัดระวัง การนำเสนอเนื้อหาภาพ เสียง ที่อาจชักจูงผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนไปในทางที่ผิด เช่น การเสนอรายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การยั่วยวนทางเพศ กิจกรรมเสี่ยงภัยต่อร่างกายที่เด็กและเยาวชนอาจลอกเลียนแบบ

6.12) ต้องประกาศเตือนหรือแสดงข้อความ (label) เพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังพิจารณาว่าเนื้อหาของรายการเหมาะสมกับตนเองหรือเด็กเยาวชนในบ้านของตนหรือไม่

6.13) ต้องระมัดระวังการใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงให้เหมาะสม โดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง เรื่องเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ การนำเสนออย่างเลือกปฏิบัติ เพราะเหตุแห่งความต่างของสภาพร่างกาย เพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ชนชั้น หรือฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม เรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ

6.14) ต้องระมัดระวังในการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดื่มสุรา สูบบุหรี่ การเสพยา พฤติกรรมอันธพาล ที่ต้องไม่สื่อไปในทางสนับสนุนให้เห็นว่าเป็นเรื่องโก้เก๋ ทั้งต้องไม่มีรายละเอียดหรือชักนำให้เกิดการลอกเลียนแบบ

การคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรงการกระทำผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรม

แนวปฏิบัติ

6.15) ต้องชี้แจงนำหน้าระหว่างการทำหน้าที่ในฐานะสื่อมวลชนกับหน้าที่ในการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากรายการวิทยุและรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย

6.16) ต้องคำนึงถึงสิทธิในการรับรู้ข่าวสารและการแสดงออกของความคิดเห็น ความต้องการ ทักษะ ความสามารถ จินตนาการ ฯลฯ ของเด็กและเยาวชน

- 6.17) กำหนดเวลาการออกอากาศรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว แยกจากรายการเฉพาะผู้ใหญ่ หมั่นตรวจสอบ ดูแลความเหมาะสมของเนื้อหารายการ ในช่วงเวลาสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยเฉพาะเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ การเลือกเพศ เพศสัมพันธ์ ภาษาหยาบคาย เนื้อหาที่เสนอความรุนแรงและเนื้อหาที่แสดงอคติหรือปฏิบัติต่อกลุ่มคน ใดในสังคมอย่างไม่เหมาะสม
- 6.18) คำนึงว่าเด็กและเยาวชนมีความอ่อนไหว และด้อยประสบการณ์ โดยปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาและการนำเสนอที่ไม่เหมาะสม เช่น เนื้อหารายการที่มีความรุนแรง ด้วยการประกาศเตือนหรือแสดงข้อความเพื่อให้ผู้ชมผู้ฟังพิจารณาว่าเหมาะสมกับตนเองหรือเด็กและเยาวชนในครอบครัวหรือไม่
- 6.19) การเชิญเด็กและเยาวชนมาร่วมในการบันทึกเทปหรือออกอากาศสด ต้องแจ้งเหตุผล เนื้อหา และรูปแบบรายการอย่างชัดเจนต่อเยาวชนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี แต่สำหรับเด็กอายุ ต่ำกว่า 18 ปี ผู้ปฏิบัติงานต้องแจ้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อยินยอมให้เด็กและเยาวชนมาให้สัมภาษณ์หรือร่วมรายการ
- 6.20) ในการผลิตรายการต้องไม่ทำให้เด็กและเยาวชนที่ร่วมรายการ มีความกดดัน เครียด หรือวิตกกังวล ไม่ควรตั้งคำถามที่ยากจนเกินไป หรือเป็นคำถามที่ซับซ้อน ยิ่งเด็กและเยาวชนมีอายุน้อยเท่าไร ผู้ปฏิบัติงานต้องระมัดระวังมากเท่านั้น
- 6.21) การให้เด็กและเยาวชนมาสัมภาษณ์หรือร่วมรายการ ต้องไม่เสนอเงินหรือสิ่งของเป็นการตอบแทน ยกเว้นแต่การดูแลค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าใช้จ่ายการเดินทาง ค่าอาหาร และ เครื่องดื่ม เป็นต้น
- 6.22) การชักชวนให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วมในรายการ เช่น การส่งข้อความสั้นทางโทรศัพท์ (เอสเอ็มเอส) ต้องแจ้งค่าใช้จ่ายในการโทรศัพท์ และควรแนะนำให้เด็กขออนุญาตพ่อแม่ผู้ปกครองก่อน
- 6.23) ควรให้รายละเอียดถึงผลกระทบที่อาจตามมาหลังจากที่ได้ร่วมรายการไปแล้วกับเด็กและเยาวชนที่มาร่วมรายการ
- 6.24) ในรายการที่เป็นการตีแผ่ปัญหาครอบครัว และปัญหาสังคมที่ซับซ้อน ควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กหรือนักจิตวิทยาเด็กมาให้คำปรึกษาด้วย และอาจต้องเชิญพ่อแม่ผู้ปกครองของเด็กและเยาวชนที่ร่วมรายการ มารับรู้ระหว่างการผลิตหรือการออกอากาศสด เพราะเด็กและเยาวชนอาจไม่ได้ใส่ใจถึงผลในระยะยาวที่อาจเกิดขึ้น

6.25) บางครั้งเด็กและเยาวชนที่ร่วมรายการบางคน อาจพูดถึงข่าวลือหรือกล่าวอ้างโดยไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงก่อน ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับผิดชอบการผลิตรายการต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างการแสดงออกและความถูกต้องเหมาะสมของเนื้อหา

การถ่ายทำและสัมภาษณ์เด็กหรือเยาวชนในรายการข่าว/รายการทั่วไป

แนวปฏิบัติ

6.26) ขออนุญาตพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชน ตั้งแต่ก่อนการถ่ายทำและสัมภาษณ์ ไปจนถึงขั้นตอนก่อนออกอากาศ กรณีที่มีการเปลี่ยนใจภายหลังและขอให้ยกเลิกการนำเสนอข่าว ต้องเคารพสิทธิโดยไม่นำข่าวนั้นออกอากาศ

6.27) แจ้งเหตุผล ประเด็นเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอข่าวอย่างละเอียดชัดเจนต่อเด็กหรือเยาวชน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแล

6.28) ประเมินและแจ้งผลกระทบในแง่ลบต่างๆ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่อาจเกิดขึ้นหลังจากข่าวออกอากาศไปแล้วให้เด็กหรือเยาวชน และพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลทราบอย่างละเอียด กรณีที่ประเมินแล้วว่า ถ้าเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็กหรือเยาวชนในข่าวไปแล้วอาจมีผลกระทบทางสังคมตามมา แม้ว่าเด็กหรือเยาวชนจะยินยอมด้วยความสมัครใจก็ไม่ควรเปิดเผยภาพใบหน้าของเด็กหรือเยาวชนนั้น

6.29) ในกรณีการนำเสนอข่าวเด็กที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ควรใช้คำเรียกเด็กหรือเยาวชนที่กระทำผิด ตามขั้นตอนการดำเนินคดี ดังนี้

ขั้นตอน 1. ก่อนแจ้งความดำเนินคดี คำเรียกที่ใช้ คือ “เด็ก/เยาวชนผู้ต้องสงสัย”

ขั้นตอน 2. หลังแจ้งข้อกล่าวหาระหว่างสอบสวนและพิจารณาคดี คำเรียกที่ใช้ คือ “เด็ก/เยาวชนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด”

ขั้นตอน 3. หลังศาลตัดสินว่ามีความผิดจริง คำเรียกที่ใช้ คือ “เด็ก/เยาวชนที่กระทำความผิด”

6.30) ไม่เสนอสิ่งตอบแทน ทั้งที่เป็นเงินหรือสิ่งของให้กับเด็กหรือเยาวชน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการทำข่าวไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น

6.31) ไม่ทำให้เด็กหรือเยาวชนตกอยู่ในภาวะกดดัน เครียด หรือวิตกกังวล

6.32) ไม่ตั้งคำถามซ้ำซ้อนหรือล่อหลอกเพื่อให้ได้คำตอบ

6.33) กรณีการนำเสนอข่าวเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กหรือเยาวชน ต้องไม่นำเสนอภาพจริงและภาพเชิงสัญลักษณ์ที่สื่อถึงอวัยวะเพศและการมีเพศสัมพันธ์

การเสนอข่าวและภาพข่าวเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ

แนวปฏิบัติ

6.34) ต้องไม่ลงเปิดเผยชื่อ ชื่อสกุล หรือตำบลที่อยู่ของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศ รวมทั้งชื่อ ชื่อสกุลและตำบลที่อยู่ของญาติของผู้เสียหาย ไม่ว่าจะกรณีใดๆ หรือสิ่งที่ทำให้รู้หรือสามารถ รู้ได้ว่าผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศเป็นใคร

6.35) ในกรณีที่ผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต ต้องไม่เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เสียชีวิตซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

6.36) การพาดหัวข่าวในรายการข่าวหรือการโปรยข่าวหรือการนำเสนอรายละเอียดของเนื้อหาข่าวผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง ทั้งในเรื่องการใช้ภาษาและการคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและไม่ตอกย้ำให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับทัศนคติเรื่องเพศอันเนื่องมาจากการละเมิดทางเพศนั้น

6.37) ต้องไม่เปิดเผยภาพข่าวของผู้หญิงและเด็กที่ถูกละเมิดทางเพศไม่ว่ากรณีใดๆ และไม่ว่าผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศนั้นจะเสียชีวิตหรือไม่ก็ตาม

6.38) ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนที่ถูกละเมิดทางเพศได้รับอันตรายถึงแก่ชีวิต อาจเผยแพร่ภาพหน้าตรงของผู้เสียชีวิตขณะมีชีวิตได้ ทั้งนี้ต้องไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียงเกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของครอบครัวผู้เสียชีวิต หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ

6.39) ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ ต้องคำนึงมิให้ล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก ต้องไม่เป็นการซ้ำเติมความทุกข์ หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่เด็กไม่ว่าทางใดทางหนึ่ง

การสืบข่าวรายงานข่าวเด็กและเยาวชนจากการจัดแถลงข่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

แนวปฏิบัติ

6.40) ในกรณีที่มีการจัดแถลงข่าวที่มีเด็กอยู่ในคดีความ อาชญากรรม เพศ ยาเสพติดหรือความรุนแรงอื่นๆ และผู้สื่อข่าวไปสืบข่าวจากสถานที่แถลงข่าว และค้นพบว่ามีการนำ เอาตัวเด็กมาเกี่ยวข้องกับปรากฏในพื้นที่ของการแถลงข่าว ให้หลีกเลี่ยงการถ่ายบันทึกภาพเด็กและเยาวชนนั้น เพราะกฎหมาย พรบ.ศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้ความคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเอาไว้ ไม่อนุญาตให้บันทึกภาพหน้าหรืออวัยวะส่วนใดที่ทำให้ทราบถึงชื่ออัตลักษณ์ที่สามารถระบุตัวบุคคลได้

6.41) ไม่บันทึกภาพ หรือบันทึกเสียง หรือเผยแพร่เสียงของเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือเปิดเผยข้อมูลซึ่งอยู่ในกระบวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือในทางพิจารณาคดีของศาล ที่อาจทำให้บุคคลอื่นรู้จักตัว ชื่อตัว หรือชื่อสกุลของเด็กและเยาวชนนั้น หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิด หรือสถานที่อยู่สถานที่ทำงาน หรือสถานศึกษาของเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยเด็ดขาด

2 ข้อบังคับองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย ว่าด้วยจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิตและการเผยแพร่รายการ พ.ศ. 2552

ข้อ 8 จริยธรรมด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากรายการที่แสดงออกถึงความรุนแรง การกระทำอันผิดกฎหมายหรือศีลธรรม อบายมุข และภาษาอันหยาบคาย

8.1) ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอภาพ การใช้ภาษา ถ้อยคำ และน้ำเสียงที่เหมาะสม โดยเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง อัตลักษณ์ทางเพศ เพศวิถี เพศสัมพันธ์ รวมทั้งเรื่องที่มีผลเสียหายต่อสถาบันครอบครัว และเรื่องที่มีความอ่อนไหวอื่นๆ

8.2) ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้วิจารณญาณในการนำเสนอเนื้อหา ภาษา ภาพ เสียง ที่อาจชักจูงผู้ชมผู้ฟังที่เป็นเด็กและเยาวชนให้เห็นผิดเป็นชอบ หรือกระตุ้นพฤติกรรมลอกเลียนแบบ เช่น รายการที่มีเนื้อหาความรุนแรง การยั่วยวนทางเพศ การใช้ภาษาหยาบคาย กิจกรรมที่เสี่ยงภัยต่อร่างกาย อบายมุข การกระทำที่ผิดกฎหมายที่ขัดต่อศีลธรรม

- 8.3) ผู้ปฏิบัติงานต้องไม่ออกอากาศหรือตีพิมพ์ภาพและข้อมูลที่อาจมีผลเสียต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชน หรือมีผลเสียต่อบทบาทหน้าที่และสัมพันธภาพของสถาบันครอบครัว
- 8.4) ผู้ปฏิบัติงานต้องหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพเด็ก เยาวชน ที่ถูกทำร้าย ถูกกระทำทารุณ ถูกคุกคามทางเพศ ตกเป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย ทั้งนี้หมายรวมถึงการไม่นำเสนอภาพ ข้อมูล ข้อความ และสัญลักษณ์ใดที่สามารถเชื่อมโยงไปถึงเด็ก และเยาวชนที่ตกเป็นข่าว ที่ถูกกระทำ ที่เป็นผู้ต้องหา ผู้ต้องสงสัย เว้นแต่กระทำไปเพื่อประโยชน์ของเด็กหรือเยาวชนนั่นเอง
- 8.5) การรายงานข่าวหรือการนำเสนอรายการใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนต้องดำเนินการอย่างคำนึงถึงการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน
- 8.6) ข้อบังคับด้านจริยธรรมเพื่อการคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กำหนดในข้อ 8 นี้ให้ครอบคลุมถึงสื่อทุกประเภทขององค์กร

กฎหมาย/ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

หลักเกณฑ์การแพร่ภาพกระจายเสียงส่วนที่หนึ่ง: การคุ้มครองผู้มีอายุต่ำกว่าสิบแปดปี (Ofcom Broadcasting Code section 1: Protecting the under-eighteens)

1 ปกป้องผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

- ห้ามออกอากาศรายการหรือการแสดงการทำร้ายทั้งทางร่างกาย จิตใจ และพัฒนาการ
- สถานีโทรทัศน์จำเป็นต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็กเสมอ
- การจัดเวลาออกอากาศให้เหมาะสมสำหรับเด็ก พิจารณาจากเนื้อหา ช่วงเวลาที่เด็กมีเวลาและสามารถรับชมมากที่สุด เช่น ปิดเทอม เสาร์อาทิตย์ ลักษณะเฉพาะของสถานี หรือรายการนั้นๆ
- รายการและละครที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก ไม่ควรจะได้ออกอากาศ ระหว่างเวลา 05.30-21.00น.
- ในช่วงเวลาสำหรับเด็ก หากรายการมีเนื้อหาที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเครียดหรือกดดัน ควรจะมีข้อมูลที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจในบริบทนั้นๆ

การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จะต้องไม่ถูกนำมาแสดงในรายการสำหรับเด็กและพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องดังกล่าวในรายการประเภทที่ออกอากาศก่อนหมดช่วงเวลาของเด็กและเยาวชน

ความรุนแรง และพฤติกรรมที่เป็นอันตราย

- ความรุนแรง ผลของความรุนแรง และการบรรยายถึงความรุนแรง ไม่ว่าจะโดยคำพูด การแสดงออกด้วยกิริยาท่าทาง จะต้องไม่ปรากฏในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณามาเป็นอย่างดีแล้ว)
- พฤติกรรมที่เป็นอันตราย หรือภาพของพฤติกรรมอันตราย ซึ่งเด็กสามารถเลียนแบบได้ และมีอันตราย จะต้องไม่ปรากฏในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณามาเป็นอย่างดีแล้ว)

ภาษาที่ไม่สุภาพ/ ไม่เหมาะสม

- ห้ามนำเสนอภาษาไม่สุภาพ หยาดคาย นอกจากจะได้รับการพิจารณาในบริบทนั้นๆ อย่างไรก็ดี ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาหยาดคายหลายๆ ครั้งในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน

เรื่องทางเพศ

- ห้ามมิให้มีภาพตัวแทนของการร่วมเพศ การสนทนา หรือแสดงภาพกิจกรรมทางเพศนั้น ยกเว้น ในกรณีเพื่อการศึกษา ซึ่งผู้ผลิตและผู้รับผิดชอบในการออกอากาศจะต้องพิจารณามาแล้วเป็นอย่างดี

ภาพเปลือย

- ภาพเปลือยในช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน จะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีในบริบท

ความเชื่อเรื่องผีसाง คาถาอาคม และเรื่องเหนือจริง

- การแสดงการไล่ผี การใช้เวทย์มนต์คาถา และเรื่องราวไสยศาสตร์ที่แสดงว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้น ห้ามนำมาออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน

การมีผู้ร่วมแสดงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

- กรณีมีผู้ร่วมรายการเป็นเด็กและเยาวชน ผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพทางร่างกาย จิตใจ และศักดิ์ศรีของผู้ร่วมรายการ
- ผู้ร่วมแสดงจะต้องไม่ถูกกดดันหรือเกิดความเครียดโดยไม่จำเป็น
- ของรางวัลในรายการต้องเหมาะสมกับวัยของผู้ร่วมรายการ และวัยของกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

2 อาชญากรรม

- ต้องไม่สนับสนุนหรือยั่วยุส่งเสริมให้เกิดการกระทำที่เป็นอาชญากรรมหรือความไม่สงบ
- ต้องไม่แสดงเนื้อหากรรมวิธีประกอบอาชญากรรม ที่สามารถนำมาเป็นตัวช่วยในการประกอบอาชญากรรมได้
- สถานีโทรทัศน์จะต้องพยายามเป็นอย่างยิ่ง ที่จะไม่ให้การออกอากาศนั้นนำไปสู่อันตรายต่อชีวิต หรืออคติต่อความสำเร็จในความพยายามที่จะต่อรองกับการจี้ตัวประกัน หรือการลักพาตัว

3 ศาสนา

- ความเชื่อและทัศนคติของศาสนานั้นหรือนิกายหนึ่งในศาสนา ต้องได้รับการยกย่อง ให้เกียรติ ไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือลบหลู่
- เมื่อกล่าวถึงศาสนาและนิกายทางศาสนาใดศาสนาหนึ่งในรายการทางศาสนา ต้องระบุสถานที่และนิกายนั้นให้ชัดเจนสำหรับผู้ชม
- รายการทางศาสนาจะต้องไม่แอบแฝงการเผยแพร่ ทัศนคติ หรือความเชื่อทางศาสนา
- รายการทางศาสนาจะต้องไม่เป็นการเชิญให้เข้าร่วมในศาสนา เว้นเฉพาะเพื่อกิจทางศาสนา
- รายการทางศาสนาต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากความอ่อนไหวของผู้ชม
- รายการทางศาสนาที่อ้างถึงบุคคลหรือกลุ่มคนว่ามีอำนาจพิเศษ จะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวัง และไม่นำมาออกอากาศในช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนได้รับชม

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

ตารางเปรียบเทียบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์

๙.๑ ด้านพฤติกรรมความรุนแรง

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"จ"
๙.๑.๑ การแสดงที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ สะเทือนขวัญหวาดกลัว หรือวิตก	-ไม่มี (ดูข้อแนะนำในการผลิต)	- <u>ไม่มี</u> เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ ๒) สามารถเห็นภาพการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตกยางออก ๓) หากแสดงขั้นตอนการกระทำและ ผู้ถูกกระทำ ต้องไม่เน้นผลการกระทำนั้น ด้วยเทคนิคพิเศษและเสียง ประกอบเพื่อเพิ่มความ ตื่นเต้น ระทึกขวัญ (ดูข้อแนะนำในการผลิต) ๔) หากเป็นการแสดงความสามารถเฉพาะ บุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	- <u>มีได้</u> ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำรวมทั้ง ผลการกระทำนั้นโดยไม่เน้นถึงความทารุณ โหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม ๒) สามารถเห็นภาพการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตก ยางออก ๓) หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสียงเฉพาะบุคคล ให้ขึ้นข้อความกำกับ	- <u>มีได้</u> โดยต้องไม่ขัดกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"จ"
๙.๑.๒ การใช้ความรุนแรงต่อตนเอง	- ไม่มี	-ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้า ช้กุง ๒)ไม่เน้นการแสดงขั้นตอนการกระทำ และผลจากการกระทำนั้น ๓)หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยง เฉพาะบุคคลให้ช้ช้ข้อความกำกับ	-มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่เน้นให้เห็นขั้นตอนการกระทำ และผลการกระทำที่ชัดเจน เพื่อลดความรุนแรง (ดูข้อแนะนำในการผลิต) ๒) หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคลให้ช้ช้ข้อความกำกับ	-มีได้ โดยไม่ช้ติดต่อ กฎระเบียบ และกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๓ การใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น	-ไม่มี	-ไม่มี เว้นแต่ เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดยไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าช้กุง โดย ๑)ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ ๒)หากแสดงขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำ ต้องไม่เน้นผลจากการกระทำ ๓)หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคล ให้ช้ช้ข้อความกำกับ	-มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) สามารถแสดงขั้นตอน การกระทำ และผู้ถูกกระทำ รวมทั้ง ผลจากการกระทำนั้น ๒) สามารถแสดงการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตกยางออก โดยไม่ เน้นความทารุณโหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม ๓) หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคล ให้ช้ช้ข้อความกำกับ	-มีได้ โดยเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมที่โหดร้ายป่าเถื่อน ผิดมนุษย์ ต้องไม่เน้นขั้นตอนของการกระทำ ผู้ถูกกระทำ และผลจากการถูกกระทำที่ชัดเจน และต้องไม่ช้ติดต่อ กฎ ระเบียบและกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๔ การใช้ความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิตอื่น หรือวัตถุ สิ่งของ	- ไม่มี เว้นแต่เป็นการสาธิต เพื่อให้ความรู้ หรือพัฒนาการเรียนรู้	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้า หรือ ช้กุง ๒) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำ และสิ่งที่ถูกกระทำได้ โดยไม่เน้นผลจากการกระทำ	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำ และสิ่งที่ถูกกระทำ รวมทั้ง ผลจากการกระทำนั้น ๒) หากเป็นการแสดงการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตกยางออก ต้องไม่เน้นการทรมาน	- มีได้ โดยหากเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมที่โหดร้าย ป่าเถื่อนผิดมนุษย์ ต้องไม่เน้นขั้นตอนของการกระทำ สิ่งผู้ถูกกระทำและผลจากการถูกกระทำที่ชัดเจน

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"ล"
		๓) หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	การทูลทูลราย หรือความสยดสยอง ๓) หากเป็นการแสดงความสามารถ หรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคล ให้ขึ้นข้อความกำกับ	และต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๕ การแสดงให้เห็นเหตุการณ์ หรืออันตรายร้ายแรง	- ไม่มี (ดูข้อแนะนำในการผลิต)	- มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ (ดูข้อแนะนำในการผลิต)	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๖ การใช้อาวุธในการทำร้ายผู้อื่น ตนเอง สิ่งของ	- ไม่มี เว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์ หรือไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่อง และไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำ	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำช้กจุง ๒) ไม่นำเสนอการแสดงผลที่ได้รับจากการใช้อาวุธ	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดยสามารถแสดงถึงกระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำหรือช้กจุงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๗ การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธในการทำร้ายผู้อื่น ตนเอง สิ่งของ	- ไม่มี เว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เน้นผลที่ได้รับจากการกระทำ (ดูข้อแนะนำในการผลิต)	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดยสามารถแสดงถึงกระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำ หรือช้กจุงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"ฉ"
	หรือ ไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์ โดยไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องหรือการนำเสนอ และไม่นำเสนอในลักษณะชั้นนำ ชักจูง			เกี่ยวข้อ
๙.๑.๘ ความรุนแรงในรูปแบบจินตนาการ (Fantasy Violence)	- ไม่มี เว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์ โดยไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องหรือการนำเสนอ และไม่นำเสนอในลักษณะชั้นนำ ชักจูง	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ไม่เน้นการแสดงถึงขั้นตอนการกระทำและถูกกระทำ รวมทั้งผลจากการกระทำ	มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดยสามารถแสดง ขั้นตอนการกระทำ และ ผู้ถูกกระทำ รวมทั้งผลจากการกระทำนั้น	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๙ การกระทำอันผิดกฎหมาย รวมทั้ง การใช้หรือการแสดง ให้เห็นสารเสพติดของมีนเมาทุกประเภท การพนันและการค้าประเวณี	- ไม่มี	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่นำเสนอ ในลักษณะชั้นนำ ชักจูง ๒) ไม่เน้นการแสดงถึง	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) สามารถแสดงกระบวนการของการกระทำได้บ้าง โดยต้องแสดงให้เห็นถึงผลหรือโทษ ที่ได้รับจากการกระทำนั้น	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"ล"
		กระบวนการกระทำที่ชัดเจน ๓) แสดงให้เห็นถึงผล หรือโทษ ที่ได้รับจากการกระทำนั้น ๔) ขึ้นข้อความกำกับว่าเป็น การกระทำที่ผิดกฎหมาย	๒) ขึ้นข้อความกำกับ ว่าเป็น การกระทำที่ผิดกฎหมาย	
๙.๑.๑๐ พื้นที่หรือสถานที่ เฉพาะ ที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก	- ไม่มี <u>เว้นแต่เป็น</u> <u>การสาริต</u> <u>ให้ความรู้</u> หรือ <u>พัฒนาการเรียนรู้</u> หรือเป็นเรื่องใน จินตนาการ(แฟน ตาซี) หรือการ์ตูน สำหรับเด็ก โดย ๑) ไม่เป็น องค์ประกอบที่พบ บ่อยในการนำเสนอ ๒) ไม่นำเสนอใน ลักษณะช้หน้า ช้กจุง ๓) ไม่เน้นการแสดง ถึงกิจกรรม ที่ดำเนินในสถานที่ นั้น	- <u>มิได้บ้าง</u> ตามบริบทของเรื่อง ที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หรือ เป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟน ตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็ก โดย ๑) ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้าช้กจุง ๒) ไม่เน้นการแสดงถึงกิจกรรม ที่ดำเนินในสถานที่นั้น	- <u>มิได้</u> ตามบริบทของเรื่อง โดย ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้า ช้กจุง	- <u>มิได้</u> โดยต้องไม่ขัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมายอื่น ที่ เกี่ยวข้อง
๙.๑.๑๑ เหตุการณ์ กิจกรรม พฤติกรรมหรือความเชื่อ ที่ ช้กจุงไปสู่อันตราย หรือเสี่ยง	- ไม่มี	- ไม่มี <u>เว้นแต่เป็นไป</u> ตามบริบท ของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยง ได้ โดย	- <u>มิได้</u> ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่นำเสนอในลักษณะช้หน้า ช้กจุง	- <u>มิได้</u> โดยต้องไม่ขัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมายอื่น

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"จ"
ต่อการดำเนินชีวิตในวัยเด็ก		๑) ไม่น่าเสนอในลักษณะชู้หน้า หรือ ชักจูง ๒) หากเป็นการแสดงความสามารถ ความเสี่ยงหรือความเชื่อเฉพาะบุคคล ให้ขึ้นข้อความกำกับ เดือนถึงอันตรายจากการเลียนแบบ	๒) หากเป็นการแสดงความสามารถ ความเสี่ยง หรือความเชื่อเฉพาะบุคคล ให้ขึ้นข้อความกำกับ เดือนถึงอันตรายจากการเลียนแบบ	ที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๑๒ การนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น หรือการแสดงที่ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบ ต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่น	- ไม่มี	- มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ โดยเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาสังคม หรือสะท้อนสังคมที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดยต้องไม่น่าเสนอในลักษณะชู้หน้า ชักจูง ให้เกิดการดูถูกเหยียดหยาม และเกิดการเลือกปฏิบัติ	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๙.๑.๑๓ การใช้ไสยศาสตร์ เวทมนต์ ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ	- ไม่มี	- มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นการเรียนรู้ หรือให้ความรู้ด้านวิชาการ หรือเป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็ก โดย ๑) ไม่น่าเสนอในลักษณะชู้หน้า ชักจูงให้หลงเชื่อ มงาย ๒) ขึ้นข้อความกำกับ เดือนถึงเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณ ในการรับชม	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่น่าเสนอในลักษณะชู้หน้า ชักจูงให้หลงเชื่อ มงาย ๒) ขึ้นข้อความกำกับ เดือนถึงเนื้อหาที่ต้องใช้วิจารณญาณ ในการรับชม	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๙.๒ ด้านเรื่องเพศ

ประเด็น ชี้แจงรายการระดับ	ระดับ 0 “ป” และ “ด”	ระดับ ๑ “ท”	ระดับ ๒ “น๑๓” และ “น๑๔”	ระดับ ๓ “จ”
๙.๒.๑ สรีระและการแต่งกาย	- ไม่มีการแต่งกายที่ไม่มิดชิด ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและ ประเพณี โดยเฉพาะตัวละคร พิธีกร หรือผู้ร่วมรายการที่เป็น เด็กหรือเยาวชน ควรแต่งกาย ให้เหมาะสมกับวัย เว้นแต่เป็นไป ตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นเรื่องใน จินตนาการ(แฟนตาซี) หรือการ์ตูน สำหรับเด็ก หรือเป็นการแต่งกายใน กิจกรรมที่ได้รับการยอมรับในสังคม ถูกต้องตามกาลเทศะและตามกติกาสากล (Dress Code)	- ไม่มีการสรีระและการแต่ง กายที่โป้ ไม่มิดชิด ที่มีเจตนา เพื่อยั่วยุอารมณ์ เว้นแต่เป็น ไปตามบริบทของ เรื่องที่ไม่พบบอยในการนำเสนอ หรือ เป็น การแต่งกายในกิจกรรม ที่ได้รับการยอมรับในสังคม ถูกต้องตาม กาลเทศะ และตามกติกาสากล (Dress Code)	- มีภาพสรีระและการแต่งกายที่ ไม่มิดชิดได้บ้างตามบริบทของ เรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง
๙.๒.๒ การแสดงออกถึง สัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผล ให้ เกิดความรู้สึกทางเพศ และ กิริยาท่าทางที่สื่อความหมาย ทางเพศที่ไม่เหมาะสม	- ไม่มี	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่อง โดย ๑) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบ บ่อยในการนำเสนอ ๒) ไม่นำเสนอในลักษณะชู้ น้า ชู้ กุ้ง ๓) เป็นการแสดงความรักที่ เหมาะสมตามประเพณี ๔) ไม่เน้นแสดงถึงขั้นตอนการ กระทำที่ชัดเจน	- มีได้ ตามบริบทของ เรื่องแต่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่ ส่อไปในทางลามกอนาจาร	- มีได้ โดยหากเป็นการ แสดงสัมพันธภาพทาง เพศใน ลักษณะ ผิดประเพณีผิด กฎหมาย หรือผิด ธรรมชาติ ต้องไม่เน้น ขั้นตอนการกระทำอย่าง ชัดเจน และต้องไม่ขัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมาย อื่น ที่เกี่ยวข้อง
๙.๒.๓ ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่	- ไม่มี	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตาม	- มีได้ ตามบริบทของเรื่องแต่ต้อง	- มีได้ โดยหากเป็นการ

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"จ"
เหมาะสมกับสังคม และ วัฒนธรรมไทย		บริบทของเรื่องที่ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นเรื่อง ในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็ก หรือ เป็น การเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาสังคม หรือสะท้อน สังคม ที่เป็นจริง เพื่อประโยชน์ใน การ เรียนรู้ โดย ไม่นำเสนอใน ลักษณะที่น่า ชักจูง	ไม่แสดงพฤติกรรมที่ส่อไปในทาง ลามกอนาจาร	แสดง ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่ เหมาะสม ต้องไม่เน้นขั้นตอนการ กระทำ อย่างชัดเจน และต้องไม่ ชัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมาย อื่นที่ เกี่ยวข้อง

๙.๓ ด้านภาษา

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"จ"
๙.๓.๑ การใช้ภาษาที่ไม่ เหมาะสม ล่อแหลม หมิ่น เหม昧 สื่อความหมายในเชิงลบ	- ไม่มี	- มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่อง โดย ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบ บ่อย ในการนำเสนอ	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดย ไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษา ผิดเพี้ยน	- มีได้ โดยต้องไม่ชัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง
๙.๓.๒ การใช้ภาษาที่ไม่ สุภาพ ก้าวร้าว รุนแรง ดูหมิ่น นำมา ซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรี ของ ความเป็นมนุษย์	- ไม่มี	- มีบ้าง ตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เป็น องค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง	- มีได้ โดยต้องไม่ชัดต่อ กฎ ระเบียบ และกฎหมายอื่น ที่เกี่ยวข้อง
๙.๓.๓ ภาษาสแลง	- ไม่มี	- มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่องโดย	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง	- มีได้ โดยต้องไม่ชัดต่อ

ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ ๑	ระดับ ๒	ระดับ ๓
ใช้แสดงรายการระดับ	"ป" และ "ด"	"ท"	"น๑๓" และ "น๑๔"	"ฉ"
		๑) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ ๒) หากเป็นคำพูดในชีวิตประจำวัน ตามยุคสมัย ต้องไม่หยาบคาย หรือก้าวร้าว	โดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษาผิดเพี้ยน	กฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ข่าวเผยแพร่สื่อมวลชน

พบเนื้อหาความรุนแรง ภาษาไม่เหมาะสมใน 6 ช่องทีวีดิจิทัล HD และ SD ยอดนิยม นักวิชาการชี้อาจส่งผลต่อพัฒนาการของเด็ก

การศึกษาเรื่อง “จริยธรรมสื่อกับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก” เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน กสทช. กับ มีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา และ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็ก และเยาวชน มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อศึกษาประเด็น เพศ/ พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ (S) ภาษา ส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย (L) ความรุนแรง (V) อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (R) ใน ทีวีดิจิทัลความคมชัดสูง (HD) และความคมชัดปกติ (SD) 3 อันดับแรก ที่ได้รับความนิยมสูงสุดในทุกกลุ่มอายุทั่วประเทศ ช่วงเดือนตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 (โดย AC Nielsen) พบว่า กลุ่ม HD ได้แก่ ช่อง 3 HD ช่อง 7 HD และ ช่อง MCOT HD กลุ่ม SD ได้แก่ ช่อง Workpoint ช่อง 8 และ ช่อง Mono 29 **ช่วงเวลาการศึกษา** แบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่ 1) 15-21 ตุลาคม 2557 และ 2) 17-23 มกราคม 2558 เฉพาะช่วงเวลาสำหรับเด็ก (วันจันทร์ - วันศุกร์ เวลา 16.00 - 18.00 น. และวันเสาร์ - วันอาทิตย์ เวลา 07.00 - 09.00 น. และ 16.00 - 18.00 น.) และช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง (18.00 - 22.00 น. ของทุกวัน) ตามประกาศของ กสทช. **รูปแบบรายการที่ศึกษา** คือ 1) Children - รายการสำหรับเด็ก และการ์ตูน 2) Drama/ Series/ Mini-series และ Features Film - กลุ่มละคร และภาพยนตร์ 3) Light Entertainment - กลุ่มบันเทิง ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเป้าหมาย อายุ 10-14 ปี รูปแบบละ 3 อันดับ (โดย AC Nielsen)

ผลการศึกษา รายการโทรทัศน์ 72 รายการ ของสถานีโทรทัศน์ 6 ช่อง พบว่า มีรายการที่ปรากฏ เนื้อหาความรุนแรง (V) 41 รายการ รายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศหรือภาษาหยาบคาย (L) 24 รายการ รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ (S) 14 รายการ และรายการที่ปรากฏอคติและการเลือกปฏิบัติ ผ่านภาพตัวแทนต่างๆ (R) 14 รายการ

ในภาพรวม ทุกช่องมีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาสื่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย และความรุนแรง ซึ่งสามารถแจกแจงจำนวนรายการที่พบเนื้อหาดังกล่าวในแต่ละสถานี ดังรายละเอียดในตาราง

สถานี	จำนวนรายการที่ศึกษา	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเข้าข่าย SLVR			
		S	L	V	R
3 HD	11	4	5	5	2
7 HD	10	-	2	5	-
MCOT HD	13	3	7	10	7
Workpoint	14	2	3	4	3
8	12	3	6	7	2
Mono 29	12	2	1	10	-
รวม	72	14	24	41	14

หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S, L, V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป

ในภาพรวม พบว่ารายการประเภทละคร (ไทย) มีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ (7 รายการ) ภาษาสื่อทางเพศและภาษาหยาบคาย (10 รายการ) และความรุนแรง (18 รายการ) มากกว่ารายการประเภทอื่นๆ ส่วนรายการประเภทการ์ตูน มีเนื้อหาความรุนแรงค่อนข้างมาก (12 รายการ) ในขณะที่ กลุ่มรายการบันเทิงอื่นๆ พบเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (5 รายการ) มากกว่ากลุ่มรายการประเภทอื่นๆ รายละเอียดตามตาราง

ประเภทรายการ	จำนวนรายการที่ศึกษา	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเข้าข่าย SLVR			
		S	L	V	R
Children					
การ์ตูน	20	2	3	12	1
อื่นๆ	2	-	2	1	1
Drama/ Series / Mini-series และ Features Film					
ไทย	21	7	10	18	5
ต่างประเทศ	8	2	1	6	-
Light Entertainment	21	3	8	4	7
รวม	72	14	24	41	14

หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S, L, V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป

ทั้งนี้ ลักษณะของ SLVR ที่พบในรายการที่เป็นหน่วยการศึกษาช่อง HD และ SD สามารถสรุปได้ดังนี้

สถานี	ลักษณะสำคัญของ SLVR
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD)	
3 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเรื่องเพศในละคร
7 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อทางเพศในละคร และพบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายในการ์ตูนเล็กน้อย
MCOT HD	พบความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตาในละครซีทคอมเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่รายการประเภทการ์ตูนพบทั้งความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD)	
Workpoint	พบเนื้อหาเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติผ่านภาพตัวแทนในหลายรายการ แต่พบมากเป็นพิเศษในรายการชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก
8	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในละคร และมักพบการใช้ภาษาส่อทางเพศ และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตา ในรายการประเภทเกมโชว์ ผ่านการเล่นมุกตลกขบขัน
Mono29	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ การใช้อาวุธ ในรายการการ์ตูน และภาพยนตร์จีนชุด เป็นส่วนใหญ่ และเนื้อหาเรื่องเพศสัมพันธ์โดยนัย ในรายการการ์ตูนและภาพยนตร์จีนชุด

เมื่อเปรียบเทียบช่วงเวลา que เลือกศึกษาในเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 พบว่าไม่มีผลต่อความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญของเนื้อหาที่มี SLVR ในช่วงเวลา que การศึกษาทั้งใน 2 ช่วงของเวลาการศึกษาตามที่กำหนด

นอกจากนี้ จากผลการศึกษายังพบว่า มีหลายรายการที่มีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา (เรต) ไม่สอดคล้องกับระเบียบของ กสทช.

ในแง่ของอิทธิพลของสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อพัฒนาการของเด็กและเยาวชน อาจกล่าวได้ว่าเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเพศ ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบ ความรุนแรง และ อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน ที่พบในรายการโทรทัศน์ในลักษณะต่างๆ อาจส่งผลกระทบต่อเด็กใน 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ กระบวนการคิด (Cognitive - Type Effects) ทศนคติหรือความเชื่อ (Belief - Type Effects) ด้านพฤติกรรม (Behavioral - Type Effects) การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional - Type Effect) และทางด้านกายภาพร่างกาย (Physiological - Type Effects)

ผู้ประกอบการสื่อโทรทัศน์ทุกช่อง จึงควรตรวจสอบการนำเสนอเนื้อหารายการต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบ กสทช.อย่างค้ำึงถึงจริยธรรมสื่อมวลชน ความรับผิดชอบต่อสังคม ที่สำคัญ คือ ผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก รวมถึง ควรจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการต่างๆ อย่างเป็นจริงตามประกาศของ กสทช.

กสทช. ต้องติดตาม ตรวจสอบ และ บังคับใช้ระเบียบที่ประกาศ อย่างจริงจัง เช่น การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา การระมัดระวังเนื้อหาที่น่าเสนอในช่วงเวลาสำหรับเด็ก และช่วงเวลาที่พึงระมัดระวัง รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ง่ายต่อการตรวจสอบ ติดตาม ฝ่าฝืน ระวัง และกำกับดูแลทั้งเนื้อหา และจริยธรรมสื่อมวลชน ที่ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของผู้ได้รับใบอนุญาตทุกประเภท

ตัวอย่างเนื้อหาที่มี SLVR

 <p>การ์ตูน The Sky Crawlers สกาย ครอว์เลอร์ สงครามเหนือเวลา (ด6+) ช่อง Mono29</p>	<p>S</p> <p><u>เพศสัมพันธ์โดยนัย/ โดยอ้อม (Implicit)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • พบฉากที่ตัวละครชายนอนร่วมเตียงเดียวกัน โดยเนื้อเรื่องสื่อว่าตัวละครทั้งสองมีเพศสัมพันธ์กัน
 <p>ละคร ซิงรักหูกสาวท (ท) ช่อง 8</p>	<p>L</p> <p><u>ภาษาหยาบคาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • พบฉากที่ลูกสาวเจ้าสัวด่าทอ หยาดฟ้า นางโลมที่พ่อของตนรับมาอุปการะในบ้าน ด้วยภาษาหยาบคาย "อีนางโลมชั้นต่ำ เอ็งเข้ามาอยู่ที่นี้ หวังจะมาออบโกยจับใครไข่ม้อย อย่าหวังเลย พี่กูพ่อกู สมบัติบ้านนี้เป็นของกู .....หย่าจ่ากันทั้งหัวหงอกหัวดำ .... นี่แค่เป็นการต้อนรับเท่านั้น หากยังหน้าด้าน เจอหนักกว่านี้แน่ "
 <p>ละคร ลูกผู้ชายพันธุ์ดี (ท) ช่อง 7 HD</p>	<p>V</p> <p><u>ความรุนแรงต่อร่างกาย</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • พบฉากชกต่อย การป้องกันตัว การต่อสู้กับคนร้าย เป็นต้น แต่ภาพความรุนแรงปรากฏเด่นชัดในบางฉาก เช่น ภาพชกต่อย ทำร้ายตัวประกันอย่างชัดเจน (ตัวประกันถูกมัดมือไขว่หลัง) เห็นภาพใบหน้าอบช้ำ มีเลือดออก และฉากคนร้ายถือปืนจ่อยิง ชมชู้ ตัวละครหลายตัว โดยไม่เบลอภาพปืน

 <p>ละครซีทคอม ลูกพี่ลูกน้อง (ท) ช่อง MCOT HD</p>	<p>R</p> <p><u>อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทนเรื่องเพศสภาพ/ เพศวิถี</u></p> <ul style="list-style-type: none"> พบการนำเสนอภาพกลุ่มเพศที่สามที่มีจริตเยอะ ไม่กล้าเปิดเผยตัวตนให้ครอบครัว ตัวจริงอีกด้านที่มีลักษณะบ้าผู้ชาย และการถูกรังเกียจจากเพศชายที่ตนแอบชอบ
--	--

มีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา ห้อง 518 พญาไทบิล딩 31 ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ

10400 โทรศัพท์ 02 246 7440 โทรสาร 02 246 7441 Email : mediamonitorth@gmail.com

www.mediamonitor.in.th

สรุปการเสวนา “จริยธรรมและการกำกับ
ดูแลรายการโทรทัศน์อย่างค้ำประกันถึง
พัฒนาการของเด็ก”

จริยธรรมและการกำกับดูแลรายการโทรทัศน์อย่างคำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก

จากผลการศึกษา เรื่อง "จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก" ที่มีเดียมอนิเตอร์ โดยการสนับสนุนจาก สำนักงาน กสทช. ทำการศึกษา ที่วีดิจิตอล HD และ SD ที่ได้รับความนิยมสูง 3 อันดับแรก ในผู้ชมทุกกลุ่ม ในช่วงเวลาที่ศึกษา คือ ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558 ได้แก่ กลุ่ม HD คือ ช่อง 3 HD ช่อง 7 HD ช่อง MCOT HD และกลุ่ม SD คือ ช่อง Workpoint ช่อง 8 ช่อง Mono 29 ในประเด็น SLVR คือ เพศ ภาษาสื่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย ความรุนแรง อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน รวมทั้งเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมอื่น ในช่วงเวลารายการสำหรับเด็กๆ คือ เวลา 16.00-18.00 น. ของทุกวัน และ เวลา 07.00-09.00 น. ในวันเสาร์และอาทิตย์ กับช่วงเวลาให้ระมัดระวัง คือ เวลา 18.00-22.00 น. ของทุกวัน สรุปผลการศึกษาในภาพรวมพบว่าทุกช่องมีเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ภาษาสื่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย และความรุนแรง

ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ผู้อำนวยการโครงการ มีเดียมอนิเตอร์ กล่าวเปิดประเด็นในการเสวนา เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2558 เรื่อง “จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบโทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม ช่วงตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558” ว่า ครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรก ที่มีเดียมอนิเตอร์ศึกษาเรื่อง SLVR แต่ความแตกต่าง คือ ศึกษาผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก จึงขอ

ความร่วมมือจากสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดย **ดร.นนทสรวง กลิปผิง** ซึ่งวิเคราะห์ว่า ถ้าสื่อเสนอเนื้อหาที่พบจากการศึกษา อาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กใน 5 ด้าน คือ กระบวนการคิด (Cognitive - Type Effects) ทศนคติหรือความเชื่อ (Belief - Type Effects) พฤติกรรม (Behavioral - Type Effects) การแสดงออกทางอารมณ์ (Emotional - Type Effect) และทางกายภาพร่างกาย (Physiological - Type Effects)

พญ.พรรณพิมล วิบุลากร รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กล่าวว่า ปัจจุบันเด็กไทยร้อยละ 45 ประสบปัญหาการจัดการตนเอง ในขณะที่พฤติกรรมและพัฒนาการต่างๆ ของเด็กได้รับอิทธิพลจากหลายปัจจัย โดยมีสื่อเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญ เด็กที่อยู่กับสื่อที่มีความรุนแรงซ้ำ ๆ ย่อมมีแนวโน้มทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรง สิ่งที่น่าเป็นห่วงคือเด็กจะคุ้นชินกับความรุนแรง แต่สื่อก็มีทางเลือกที่จะนำเสนอ หรือหลีกเลี่ยงการตอกย้ำความรุนแรง โดยสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นต้นแบบหรือกลไกในการช่วยซ่อมแซมสังคมได้

รองอธิบดีกรมสุขภาพจิตเสนอให้จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มทักษะสำคัญในการดูแลตัวเอง (Self-Rating) ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องจัดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะกระบวนการเรียนรู้ ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เอง และยังอยากเห็นช่องทางการรู้เท่าทันสื่อแบบ Real Time เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาสามารถนำมาถกเถียงกันได้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม

รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี ผอ. สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล กล่าวว่า ปัจจุบันเด็กอยู่กับเทคโนโลยีมากเกินไป การรับสื่อของเด็กจึงส่งผลให้เกิดพฤติกรรมเชิงลบและเป็นปัจเจกมากขึ้น เช่น แรงแมาแรงไป หวาดระแวงสังคม เกิดความรู้สึกเคยชิน และทำให้ลดความอยากช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน สื่อจึงควรสอดแทรกเนื้อหาที่นำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่นำเสนอเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

ด้วยละครโทรทัศน์ ดูเป็นสิ่งคู่กับสังคมไทย และคิดว่าผู้ปกครองบางคนอาจไม่มีทักษะในการ “แนะนำ” เด็ก อย่างที่มีการแนะนำในเรต จึงเสนอให้นำละครที่เคยออกอากาศไปแล้ว มาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเนื้อหา SLVR เพื่อการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง นักวิชาการ และผู้ผลิต ส่งเสริมกลไกทางกฎหมายและการกำกับดูแลกันเองที่มีอยู่ให้บังคับใช้ได้จริง ทั้งจัดให้มีกองทุนสื่อเพื่อสนับสนุนผู้ผลิตรายการสำหรับเด็ก

นางสาวเข็มพร วิรุณราพันธ์ ผู้อำนวยการสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน (สสย.) มองว่า สื่อมีบทบาทอย่างมากสำหรับเด็ก เพราะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

หากต้องการให้สื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ผลิตต้องสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ เช่น ในละครที่คนส่วนใหญ่มองว่ามีเนื้อหาเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่อาจสอดแทรกเนื้อหาที่สร้างการเรียนรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ได้ เช่น การให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลในฉากที่ตัวละครประสบอุบัติเหตุ

ทั้งนี้ สื่อควรเพิ่มความระมัดระวังในการนำเสนอมุขตลกที่อาจจะแฝงอคติเรื่องเชื้อชาติ วัฒนธรรม หรือการสร้างเสียงหัวเราะจากเนื้อหาที่ดูถูกบุคคลอื่นในเรื่องเพศ เชื้อชาติ วัฒนธรรม เป็นต้น จนทำให้ผู้ชมเกิดรู้สึกเฉยชา เคยชิน ซึ่งถือเป็นความรุนแรงที่นำไปเป็นห่วงมากกว่าความรุนแรงโดยตรง จึงอยากให้สื่อนำเสนอมุขตลกในเชิงสร้างสรรค์

อาจารย์สุภาพร โพธิ์แก้ว หัวหน้าภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ เห็นว่า การให้นิยามระดับความเหมาะสมของรายการเรต “ท” ปัจจุบันอาจไม่ตรงตามความเป็นจริง

ส่วนตัวเห็นว่า รายการเรต “ท” คือ รายการที่เหมาะสมสำหรับทุกเพศ-วัย คือ ลดทอนเนื้อหาสำหรับผู้ใหญ่ เพื่อให้เด็กสามารถรับชมได้ด้วย

ส่วนการนำเสนอเนื้อหาในละครนั้น อ.สุภาพร มองว่า ธรรมชาติของละครมีเนื้อหาทั้งด้านดีและไม่ดี จึงไม่ควรกำหนดว่าอะไรนำเสนอได้หรือไม่ได้ แต่ควรพิจารณาว่า หากต้องมีเนื้อหา SLVR จะเลือกนำเสนออย่างไร จึงอยากให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การยกระดับการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ

อาจารย์ณลินี สีตะสุวรรณ นักวิชาการด้านศิลปะการละคร และอดีตกรรมการบริหารไทยพีบีเอส เสนอว่า หากต้องทำรายการสำหรับเด็ก ผู้ผลิตรายการต้องมีความรู้เรื่องจิตวิทยาเด็ก และศึกษา

ว่าจะทำรายการอย่างไรให้น่าดู เพื่อดึงดูดความสนใจของเด็ก ขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมให้ทีมงานวิจัยของคนไทยสำหรับนำมาใช้ในการผลิตรายการ เนื่องจากที่ผ่านมาผู้ผลิตและนักวิชาการมักนำแนวคิดจากต่างประเทศมาใช้ ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย และควรมีกองทุนเพื่อสนับสนุนผู้ผลิตรายการสำหรับเด็ก

กสทช.สุภิญญา กลางณรงค์ กล่าวสรุปว่า อยากให้มีการจัดเวที เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันการกำกับดูแลเนื้อหาหลายประเด็นที่ยังไม่มีข้อยุติ เช่น การจัดเรตของละครบางเรื่อง ที่มีฉากความรุนแรง แต่สถานีจัดให้เป็นเรต “ท” ทำให้เกิดการถกเถียงถึงความเหมาะสมและมาตรฐานกลาง

นอกจากนี้ กสทช. ยังเห็นปัญหาของการผลิตรายการ

สำหรับเด็ก เนื่องจากเป็นรายการที่อาจไม่สร้างรายได้ให้กับผู้ผลิตรายการ กสทช. จึงมียุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการผลิตรายการสำหรับผู้ผลิตรายการรายย่อย โดยอาจมีเงื่อนไขในการผลิต เช่น ขายให้ช่องในราคาต่ำกว่าราคามาตรฐาน

ผู้อำนวยการโครงการมีเดียมอนิเตอร์ กล่าวขอบคุณช่องรายการที่เป็นหน่วยการศึกษา รวมทั้งคณะวิทยากร และแจ้งว่า สาระจากการเสวนานี้จะนำเสนอในรายงานการศึกษาเรื่อง “จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบโทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม ช่วงตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558” เพื่อนำเสนอสำนักงาน กสทช. ต่อไป

ข่าวจากสื่อมวลชน

สำรวจ 6 ช่อง ทีวีดิจิตอล มีเดียมอนิเตอร์พบ MCOT HD แพร่เนื้อหารุนแรง ภาษา
หยาบคาย ส่อทางเพศ มากสุด ส่วนใหญ่พบใน 'ละครซีทคอม' นักวิชาการชี้กระทบ
พัฒนาการเด็ก 10-15 ปี

สื่อโทรทัศน์เข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้กว้างขวางและมีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมไปสู่
ทิศทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะนำไปสู่พัฒนาการที่ดีสำหรับเด็ก จึงต้องระมัดระวังนำเสนอเนื้อหาสาระที่สุ่มเสี่ยง
อย่างไรก็ตาม อาจมีข้อโต้แย้งว่า การผลิตสื่อโทรทัศน์ให้เป็นดินแดนบริสุทธิ์นั้น แลดูขัดแย้งกับสถานการณ์
ปัจจุบันที่เด็กสามารถเข้าถึงสื่อต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น ซึ่งเป็นอันตรายมากกว่า

มีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา จึงร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและ
ครอบครัว ม.มหิดล ศึกษาประเด็น 'จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก' ใน 4
ประเด็น คือ เพศ/พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศ (S) ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย (L) ความ
รุนแรง (V) และอคติ/การเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน (R)

ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ผอ.มีเดียมอนิเตอร์ เปิดเผยว่า จากการศึกษาประเด็นเพศรายการ
โทรทัศน์ 72 รายการ ของสถานีโทรทัศน์ 6 ช่อง ได้รับความนิยมสูงสุดช่วง ตุลาคม 2557 และมกราคม
2558 จากการวิเคราะห์ของ AC Nielsen คือ ช่อง HD ได้แก่ ช่อง 3 HD ช่อง 7 HD ช่อง MCOT HD ช่อง
SD ได้แก่ ช่อง เว็รคพ้อยท์ ช่อง 8 และช่อง MONO 29

ทั้งนี้ ในช่วงเวลาสำหรับเด็ก (วันจันทร์-ศุกร์ เวลา 16.00-18.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 7.00-9.00 น. และ 16.00-18.00 น.) และช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง (18.00-20.00 น. ของทุกวัน) ตามประกาศ กสทช. และมีรูปแบบรายการที่ศึกษา กลุ่มรายการสำหรับเด็กและการ์ตูน กลุ่มละครและภาพยนตร์ และกลุ่มบันเทิง ที่ได้รับความนิยมในกลุ่มเป้าหมาย อายุ 10-14 ปี รูปแบบละ 3 อันดับ

“ผลการศึกษาพบรายการที่ปรากฏเนื้อหาความรุนแรง 41 รายการ รายการที่มีการใช้ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย 24 รายการ รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ 14 รายการ และรายการอคติ/การเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน 14 รายการ” ผอ.มีเดียมอนิเตอร์ ระบุ

ดร.เอื้อจิต ชี้ให้เห็นภาพรวมทุกช่องที่ศึกษาว่า ช่อง MCOT HD มีรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง การใช้ภาษาส่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย จำนวนมากที่สุด แบ่งเป็น ใช้ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย 7 รายการ ความรุนแรง 10 รายการ อคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน 7 รายการ ซึ่งส่วนใหญ่มักพบใน ‘ละครซีทคอม’ ขณะที่ ช่อง MONO 29 มีรายการเนื้อหาความรุนแรงเท่ากับช่อง MCOT HD จำนวน 10 รายการ แต่ไม่พบเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน

	ศึกษา	S	L	V	R
3 HD	11	4	5	5	2
7 HD	10	-	2	5	-
MCOT HD	13	3	7	10	7
Workpoint	14	2	3	4	3
8	12	3	6	7	2
Mono 29	12	2	1	10	-
รวม	72	14	24	41	14

หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S, L, V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป

ผอ.มีเดียมอนิเตอร์ ระบุภาพรวมยังพบว่า รายการประเภท ‘ละครไทย’ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ 7 รายการ ภาษาส่อทางเพศและภาษาหยาบคาย 10 รายการ ความรุนแรง 18 รายการ ซึ่งมากกว่ารายการประเภทอื่น ๆ ส่วนรายการประเภท ‘การ์ตูน’ มีเนื้อหาความรุนแรงค่อนข้างมาก 12 รายการ และกลุ่มรายการบันเทิงอื่น ๆ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอคติและการเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน 5 รายการ มากกว่ากลุ่มรายการอื่น ๆ

ประเภทรายการ	จำนวนรายการที่ศึกษา	จำนวนรายการที่มีเนื้อหาเข้าข่าย SLVR			
		S	L	V	R
Children					
การ์ตูน	20	2	3	12	1
อื่นๆ	2	-	2	1	1
Drama/ Series / Mini-series และ Features Film					
ไทย	21	7	10	18	5
ต่างประเทศ	8	2	1	6	-
Light Entertainment	21	3	8	4	7
รวม	72	14	24	41	14
หมายเหตุ: 1 รายการ อาจปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับ S, L, V หรือ R ได้มากกว่า 1 ประเภทขึ้นไป					

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบช่วงเวลาศึกษาเดือนตุลาคม 2557 และมกราคม 2558 ดร.เอื้อจิต กล่าวว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยยะสำคัญของเนื้อหา SLVR ที่สำคัญ ยังพบว่า มีหลายรายการและช่องสถานีที่มีการจัดระดับความเหมาะสม (เรต) ของเนื้อหาไม่สอดคล้องกับระเบียบ กสทช.

ช่วงทำย คณะผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะให้ผู้ประกอบการสื่อโทรทัศน์ทุกช่อง ตรวจสอบการนำเสนอเนื้อหารายการต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบของ กสทช. อย่างคำนึงถึงจริยธรรมสื่อมวลชน ความรับผิดชอบต่อสังคม ที่สำคัญ คือผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก รวมถึงจัดระเบียบระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการต่าง ๆ อย่างเป็นจริงตามประกาศ กสทช.

นอกจากนี้ กสทช.ต้องติดตาม ตรวจสอบ และบังคับใช้ระเบียบที่ประกาศอย่างจริงจัง เช่น จัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา ะมัดระวังเนื้อหาที่นำเสนอในช่วงเวลาสำหรับเด็ก และช่วงเวลาที่พึงระมัดระวัง รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน ง่ายต่อการตรวจสอบ ติดตามเฝ้าระวัง และกำกับดูแล ทั้งเนื้อหา และจริยธรรมสื่อมวลชน ซึ่งถือเป็นความรับผิดชอบต่อร่วมกันของผู้ได้รับใบอนุญาตทุกประเภท

สถานี	ลักษณะสำคัญของ SLVR
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดสูง (HD)	
3 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเรื่องเพศในละคร
7 HD	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อทางเพศในละคร และพบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกายในการ์ตูนเล็กน้อย
MCOT HD	พบความรุนแรงทางร่างกาย ภาษาส่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตาในละครชีวิตคอมเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่รายการประเภทการ์ตูนพบทั้งความรุนแรงทางร่างกายและจิตใจ
ช่องทั่วไปแบบความคมชัดปกติ (SD)	
Workpoint	พบเนื้อหาเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง และอคติผ่านภาพตัวแทนบ้าง แต่พบมากเป็นพิเศษในรายการชิงร้อยชิงล้านคลาสสิก
8	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย และจิตใจ รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในละคร และมักพบการใช้ภาษาส่อทางเพศ และอคติเรื่องรูปร่างหน้าตา ในรายการประเภทเกมโชว์ผ่านการเล่นมุกตลกขบขัน
Mono29	พบเนื้อหาความรุนแรงทางร่างกาย พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น ภาพเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การใช้อาวาท์ที่พบในรายการการ์ตูน และภาพยนตร์จีนชุด เป็นส่วนใหญ่ และเนื้อหาเรื่องเพศสัมพันธ์โดยนัย ในรายการการ์ตูนและภาพยนตร์จีนชุด

ดร.นพทสรวง กลีบผึ้ง ผช.ผอ.ด้านสื่อสารองค์กร สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.มหิดลวิเคราะห์หรือตีพิมพ์ของสื่อโทรทัศน์ที่มีผลต่อพัฒนาการของเด็กวัย 10-15 ปี ว่า จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการคิด เพราะเมื่อเด็กได้รับข้อมูลจากการนำเสนอเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง ทำให้เชื่อว่า สิ่งที่เราเห็นเป็นเรื่องจริง จนบางครั้งแยกแยะไม่ได้ระหว่างความรู้ ความจริง หรือความคิด และทำให้เข้าใจเป็นเรื่องที่ยอมรับกันได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อทัศนคติหรือความเชื่อ เมื่อเนื้อหาเข้าไปสู่กระบวนการทางสมอง สะสมเป็นความรู้ให้เด็กซึมซับ กระทั่งสามารถคาดเดาได้ว่า หากมีอารมณ์โกรธต้องขว้างปาสิ่งของ ซึ่งค่านิยมเหล่านี้นำไปสู่พฤติกรรมของเด็กให้ถูกโน้มน้าวและชักนำได้ ในช่วงที่กำลังขาดวุฒิภาวะ ใช้ความคิดอย่างมีวิจารณญาณ เธอบอกอีกว่า ในฐานะผู้ใหญ่ตกเป็นทาสของสื่อโดยไม่รู้ตัว แม้จะคิดว่ารู้เท่าทันสื่อมากก็ตาม แล้วเด็กอายุ 10-15 ปี จะรู้เท่าทันได้มากน้อยเพียงใด อีกสิ่งหนึ่ง คือ ผลกระทบทางอารมณ์ ซึ่งสื่อมวลชนสามารถทำหน้าที่และแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมได้ ด้วยการนำเสนอข้อมูลเชิงบวกที่ส่งเสริมการพัฒนาเด็ก สำหรับอารมณ์เชิงลบนั้น ดร.นพทสรวง กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศร้าโศก เสียใจ หดหู่ แม้จะเป็นเรื่องเล็กน้อย แต่เราบอกได้หรือไม่ว่า อารมณ์เหล่านั้นจะไม่ส่งผลกระทบต่อเด็กไปอีกนานเท่าไร

ส่วนร่างกายเมื่อรับชมรายการโทรทัศน์ ผู้ใหญ่มักมีอาการจ้อง ลุ้น สนุก ตื่นเต้น ใจร่วมกัน แต่เด็กที่มีวุฒิภาวะน้อย ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมอารมณ์นอนหลับ ซึ่งเกิดจากการวิตกกังวลของเด็ก และเก็บไปฝังในความทรงจำ พร้อมกันนี้ เธอยกตัวอย่างการใช้ภาษาไม่เหมาะสมในเนื้อหารายการ เช่น เงินมาผ้าหลุด เงินสะดุดหลุดแค่สะดือ หรือไปเตือนพวกยังไม่

ผิว เป็นต้น หรือกรณีมีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ เช่น ฉากชู้มชู้ตเสื้อผ้ารักรูป หรือร่องอก หรือแม่กระทั่งผู้ชายนอนกอดกับผู้หญิงบนเตียง เป็นต้น ไม่เว้นแม้แต่เนื้อหาเลือกปฏิบัติผ่านภาพตัวแทน ล้อเลียนด้านเพศ หรือเชื้อชาติ ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กสำหรับด้านความรุนแรง พบมีฉากป๊อป แม้จะเป็นภาพสีหรือขาวดำ เด็กก็สามารถจินตนาการได้ หรือสังเกตพฤติกรรมได้ จึงไม่เหมาะสม

ด้านเข้มพร วิรุณราพันธ์ ผอ.สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน รู้สึกตกใจเรื่องความรุนแรง โดยกล่าวว่า ช่วง 3-4 ปี ที่ผ่านมา สังคมไทยมีความรุนแรงมากขึ้น และสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญสร้างสังคมเกิดความเกลียดชัง เลือกข้าง และเข้าใจผิด ซึ่งมีได้แสดงออกในมิติการเมืองเพียงด้านเดียว และนักรัฐศาสตร์หลายคนเคยระบุถึงความรุนแรงเชิงโครงสร้างได้แฝงเร้นในวิถีชีวิตของเรา ทั้งนี้ SLVR นำไปสู่ความรุนแรงกับกลุ่มคนคิดต่างและไม่เหมือนกัน โดยการศึกษาครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า รายการตลกบางรายการทำให้เราหัวเราะไปกับการดูถูกเรื่องภาษาพูดของคนบางภูมิภาคหรือชาวประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งในมิติเชิงวัฒนธรรมที่แตกต่างจากไทยอาจไม่หัวเราะก็ได้ และเปลี่ยนกลายเป็นความรุนแรงแทน

ผอ.สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน มองมุขตลกดังกล่าวอาจเป็นความเคยชินหรือมายาคติเชื่อว่าผู้ชมโทรทัศน์จะชื่นชอบรายการ จนมีเรตสูง แต่เป็นไปได้หรือไม่...ทำให้คนในสังคมไทยหัวเราะ แบบไม่ต้องดูถูกคนอื่น โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อยกระดับความรู้และนำไปสู่คุณค่าที่มากกว่า โดยผู้ชมโทรทัศน์ยังตลกได้

“ดิฉันเป็นแฟนละคร รับชมเกือบทุกคืน และในมิติที่กำลังรับชมได้รับประโยชน์อะไร ซึ่งขณะนี้หลายช่องยกระดับการผลิตละครขึ้น โดยใส่ข้อเสนอนะแฉงไว้ในละคร โดยที่อรรถรสไม่เสีย ยกตัวอย่าง ฉากประสบอุบัติเหตุ ละครโรแมนติกเรื่องหนึ่ง คุณหมอสั่งห้ามเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ จากรอคิว เพราะกระดูกอาจเคลื่อน จะต้องนำไม้มาตามรองก่อน เพียงแค่ใส่เนื้อหาเพิ่มเติมไป ก็สามารถยกระดับการเรียนรู้ของผู้ชมละครได้ ไม่เว้นแม้แต่ ‘ฉากเสียตัว’ มีได้ แต่ไม่จำเป็นต้องบอกรายละเอียดทุกขั้นตอน ดังนั้น จะต้องเกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันมากขึ้น” เข้มพร อธิบาย ตูละครแล้วย้อนดูตัว พา รู้จักมิติมืด-สว่าง ของมนุษย์

อาจารย์สุภาภรณ์ โพธิ์แก้ว คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวถึงรายการใช้ระดับความเหมาะสม (ท-ทั่วไป) ค่อนข้างมาก พบว่า นิยามเปลี่ยนแปลงไป ทั้งนี้ ความเข้าใจของบุคคล

ทั่วไป หมายถึง การปรุงอาหารที่ทุกเพศทุกวัยรับประทานได้ ไม่เป็นพิษภัย คล้าย ๆ ‘ส้มตำ’ ครกหนึ่ง ลูก
อยากจะรับประทานด้วย หากเปรียบเป็นสื่อโทรทัศน์ นั่นคือ จานเดียวกัน และมีข้อจ้องคนละคำ ลักษณะ
เช่นนี้จะสั่งแม่ค้าตำครกนี้ได้อย่างไร

ความเป็นไป คือ **คุณพ่อคุณแม่ต้องได้รับรสชาติส้มตำที่อร่อยน้อยลง เพื่อหวังให้ทุกคนมี
โอกาสลิ้มรสส้มตำได้** ในทีวีที่ดูรับประทานได้ แต่หากเมื่อไหร่กลายเป็นเมนูเด็ด ทำเฉพาะวัยเด็ก
ทั้งนี้ หากผู้ผลิตสื่อโทรทัศน์คิด SLVR เชิงกลไกมาก จะขาดความคิดเชิงองค์รวม ฉะนั้น **ต้องมีเวที
แลกเปลี่ยนเรียนรู้บ่อยครั้ง เพื่อแลกเปลี่ยนสูตรอาหาร**

สำหรับละครนั้น ในฐานะนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ ไม่ปฏิเสธที่จะรับชม เพราะเป็นการเกิด
เติบโต และเรียนรู้ของมนุษย์ ยกตัวอย่างคำโบราณ ดูละครแล้วย้อนดูตัว ซึ่งกำลังบอกให้เราทะลุ
บางอย่างอยู่ และถ้ามองนัยยะเช่นนี้ ย่อมเกิดคุณค่าสำหรับรายการที่พาให้รู้จักมิติด้านมืดและสว่างของ
ความเป็นมนุษย์

“อารมณ์เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาบุคลิกภาพและความเป็นคนด้วยหรือไม่ และหากเป็นส่วนหนึ่ง
จริงต้องมีอารมณ์ด้านมืดและสว่างหรือไม่” อาจารย์สุภาภรณ์ ตั้งคำถาม และว่า **ลูกหลานนั่งชมละคร
ร้องไห้ เพราะสงสาร อารมณ์เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งทางจิตวิทยาที่ต้องส่งเสริมหรือไม่** สิ่งเหล่านี้ต้อง
ถกเถียงกัน และถือเป็นงานสร้างสรรค์ที่ทำหายของผู้ผลิตสื่อมากขึ้น

**รศ. นพ. สุริยเดว ทรีปาตี ผอ.สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ม.
มหิดล** อธิบายถึงจุดอ่อนของการพัฒนาเด็กว่า เด็กไม่รู้อารมณ์ของตัวเอง อะไร คือ เศร้า หรือไม่เศร้า และ
แปลงอารมณ์สะท้อนออกมาในรูปแบบใด ซึ่งผ่านมาไม่มีพื้นที่ในการแปลงอารมณ์เหล่านี้ออกมาด้วย
ดังนั้นเราต้องช่วยเด็กโดยการสอดแทรกเนื้อหาบางอย่าง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และใช้อารมณ์ด้านบวก
แทนที่จะใช้อารมณ์ด้านลบ

“เมื่อละครกลายเป็นวิถีชีวิตของคนไทย จะทำอย่างไรไม่ให้รับชมแบบหลงมกมาย วัน ๆ รับชมเรื่อย
ๆ เพื่อรันทรมณ์เท่านั้น แต่ไม่เกิดกระบวนการคิดเลย ฉะนั้นต้องนำเนื้อหาในละครมาเป็นกรณีศึกษาและฝึก
เหลาความคิดร่วมกัน” ผอ.สถาบันแห่งชาติเพื่อพัฒนาเด็กฯ กล่าว

ขณะที่ พญ.พรรณพิมล วิปุลากร รองอธิบดีกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ระบุว่า มีเด็กไทยร้อยละ 45 ที่ประสบปัญหาจัดการตนเอง ฉะนั้นต้องผลักดันให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อ นอกจากนี้ ยิ่งเติบโตยิ่งอารมณ์เปราะ ควบคุมอารมณ์และตัดสินใจถูกผิดไม่ได้ ซึ่งการจัดเวทีเรียนรู้ต่อเนื่องและสม่ำเสมอมีส่วนสำคัญเพิ่มทักษะดูแลตัวเองได้จริง อีกทั้ง อยากรู้เห็นช่องทางเท่าทันสื่อเรียลไทม์ เมื่อมีเหตุการณ์จะต้องถกเถียงกันได้ เพื่อสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม .

ที่มา: สำนักข่าวอิศรา วันที่ 17 มีนาคม 2558 <http://bit.ly/1HXtpPX>

"6 ช่อง" ทวีติจิตอล เสนอเนื้อหาสำหรับเด็ก

มีเดียมอนิเตอร์ เปิดเผยผลการศึกษาเรื่องจริยธรรมสื่อกับผลกระทบทต่อเด็ก พบว่า 6 ช่องที่วีดิจิตอล มีเนื้อหาความรุนแรง ภาษาส่อเสียดและหยาบคาย ส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กในช่วงอายุ 10 ถึง 15ปี

ที่มา: Voice TV รายการ VoiceNews วันที่ 17 มีนาคม 2558 <http://bit.ly/1Cr7xMM>

สำนักงาน กสทช.จัดงานเสวนาเรื่อง "จริยธรรมและการกำกับดูแลรายการโทรทัศน์ อย่างค้ำประกันถึงพัฒนาการของเด็ก"

เมื่อวันอังคารที่ 17 มีนาคม 2558 นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ กสทช. กล่าวเปิดงานเสวนาเรื่อง "จริยธรรมและการกำกับดูแลรายการโทรทัศน์ อย่างค้ำประกันถึงพัฒนาการของเด็ก" และ กล่าวรายงานโดย ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ผู้อำนวยการ Media Monitor ซึ่งงานเสวนาดังกล่าวนี้เป็นความร่วมมือระหว่าง สำนักงาน กสทช. กับ มีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา และสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล โดยงานดังกล่าวจัดขึ้นที่ โรงแรม Vic 3 พหลโยธิน ซอย 3 ถนนพหลโยธิน

ที่มา: เว็บไซต์ สำนักงาน กสทช.: NBTC วันที่ 17 มีนาคม 2558 <http://bit.ly/1BeQfOv>

มีเดียมอนิเตอร์ ร่วมกับ กสทช. และเครือข่าย แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ “จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก” โดยศึกษาประเด็นด้านเพศ ภาษาที่สื่อทางเพศ ภาษาหยาบคาย ความรุนแรง อคติ และการเลือกปฏิบัติ ในที่วิจัยตลอดความคมชัดสูงและความคมชัดปกติที่ถูกกำหนดให้เป็นเวลาสำหรับเด็ก ช่องที่สำรวจ 6 ช่อง มีทั้งหมด 72 รายการ พบว่า มีรายการที่มีเนื้อหารุนแรง 41 รายการ ใช้ภาษาสื่อทางเพศหรือหยาบคาย 24 รายการ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศ 14 รายการ และรายการที่มีอคติและการเลือกปฏิบัติ 14 รายการ หากแยกเป็นประเภทรายการพบว่า ละครมีเนื้อหารุนแรง เกี่ยวกับเพศและหยาบคาย มากที่สุด รองลงมาคือรายการประเภทการ์ตูนและกลุ่มรายการบันเทิง ขณะเดียวกันยังพบว่า ผู้ประกอบการดิจิทัลส่วนมากจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาหรือเรต ไม่เหมาะสมกับรายการด้วย

ดร.เอื้อจิต วิโรจน์ไตรรัตน์ ผู้อำนวยการมีเดียมอนิเตอร์ ระบุว่า ผู้ประกอบการสื่อทุกช่องควรตรวจสอบการนำเสนอเนื้อหารายการต่างๆ ให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์อย่างเคร่งครัด คำนึงถึงจริยธรรม

สื่อมวลชน ความรับผิดชอบต่อสังคม ความเหมาะสมของเนื้อหารายการอย่างจริงจัง ส่วน กสทช. ก็ต้องตรวจสอบและบังคับใช้ระเบียบข้อบังคับอย่างจริงจัง รวมถึงกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และง่ายต่อการตรวจสอบมากขึ้นด้วย

ที่มา: สถานีวิทยุจุฬาฯ (CU Radio) วันที่ 17 มีนาคม 2558 <http://bit.ly/1GbytRO>

นักวิชาการชี้ อิทธิพลสื่อมีผลต่อพัฒนาการเด็ก

นักวิชาการชี้ สื่อรายการโทรทัศน์ มีผลต่อพัฒนาการเด็กวัย 10-15 ปี ทำให้สื่อต้องระวังเนื้อหา และภาษามากขึ้น เพื่อไม่ให้เป็นตัวอย่างไม่ดีกับเด็กและเยาวชน

สำนักงาน กสทช. ร่วมกับ มีเดียมอนิเตอร์ มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา และ สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล จัดเสวนา “จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการเด็ก” จากผลการศึกษาพบว่าสถานีโทรทัศน์ที่มีผู้นิยมรับชมมีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรุนแรง การใช้ภาษาส่อทางเพศ หยาบคาย และการสร้างอคติ เลือกปฏิบัติ ในช่วงเวลาการดูโทรทัศน์ร่วมกันของครอบครัว โดยเฉพาะ ชิทคอม ละคร หรือแม้แต่การ์ตูน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กวัย 10-15 ปี หรือ วัยช่วงต่อระหว่างเด็กกับวัยรุ่นที่กำลังเป็นช่วงเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย และ ฮอริโมนเกิดการเลียนแบบจากสื่อ กระทบถึงกระบวนการคิด ทักษะคิด การแสดงออกทางอารมณ์ และพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมความ

รุนแรง ความหวาดผวา ระวังสังคม เกิดความชินชาต่อความรุนแรงที่พบเห็น กลายเป็นสังคมที่มีความเห็นใจ ช่วยเหลือกันลดน้อยลง ซึ่งการนำเสนอเนื้อหา สื่อในฐานะ เป็นสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ของเด็ก จำเป็นต้องตระหนักถึงการนำเสนอเนื้อหามากขึ้น โดยเฉพาะช่วงเวลาที่เด็กและครอบครัวอยู่ด้วยกัน ต้องปรับเนื้อหาให้มีความเป็นกลางในการนำเสนอให้เหมาะสมกับทุกเพศทุกวัย สร้างสื่อให้มีการสอดแทรกความรู้ที่ถูกต้อง และสร้างภูมิคุ้มกันการจัดการกับอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลง จะทำให้เป็นการสร้างเยาวชนที่มีคุณภาพให้กับสังคมผ่านสื่อที่เด็กใช้เวลาอยู่ด้วยมากที่สุด ที่สำคัญ พ่อแม่ ผู้ปกครองจำเป็นต้องใช้สื่อที่มีอยู่ในมือเป็นเหตุการณ์จำลองในการนำมาสอนลูก ๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

ที่มา: ครอบครัวข่าว3 รายการ คัดข่าวดี 3 Family วันที่ 18 มีนาคม 2558 <http://bit.ly/19BHKAS>
